

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

საერთაშორისო რეცენზირებადი მულტილინგვური

სამეცნიერო ჟურნალი

„Scripta manent“

საქართველო

№1(21)

2014

ჟურნალი დაფუძნებულია
ღია დიპლომატიის ასოციაციის მიერ

GEORGIAN TECHNICAL UNIVERSITY
ГРУЗИНСКИЙ ТЕХНИЧЕСКИЙ УНИВЕРСИТЕТ

Multilingual Reviewing International Scientific Magazine
Международный рецензионный мультилингвальный научный журнал

„Scripta manent“

GEORGIA

ГРУЗИЯ

№1(21)

2014

OPEN DIPLOMATIC ASSOCIATION

АССОЦИАЦИЯ ОТКРЫТОЙ ДИПЛОМАТИИ

ISSN 1987-7390
UDK (უკ) 81+82
S-41

სარედაქციო კოლეგია:

მაია ჩხეიძე
მთავარი რედაქტორი
რუსუდან თაბუკაშვილი
მთავარი რედაქტორის მოადგილე
ია ჩიქვინიძე
პასუხისმგებელი მდივანი

რედაქციის წევრები:

ვიტა ფურცელაძე, ჰანს რუდოლფ ფლუკი, კულაშუ ხეიბიტოვა, სილვია ბოტევა,
ტანია ბრისჰამერი, ქეთევან გაბუნია, ია ბურღული, მარია მიხაილოვა,
ტატიანა მებრელიშვილი, ალბა ბრაცინო, ალესანდრა სპადაფორა, გიორგი ყუფარაძე,
რუსუდან ბოცინიძე.

მისამართი:

საქართველო, თბილისი, 0175, კოსტავას 77, კორპუსი VI, სართული VIII
ტელ. : 236 51 76
E-mail. : r. tabukashvili@gmail. com

ტექნიკური უზრუნველყოფა: კარინა ხარაზიშვილი
E-mail. : k-kharazishvili@mail. ru
scripta.manentmagazine@gmail. com

ჟურნალის ელექტრონული ვერსია განთავსებულია ღია დიპლომატიის ასოციაციის ვებგვერდზე:
[www. odageorgia.ge](http://www.odageorgia.ge)

Editorial Board:

Maia Chkheidze, Viola Purtseladze, Rusudan Tabukashvili, Ia Chikvinidze, Hans Rudiger Fluck,
Kulpash Beibitova, Tania Grieskhammer, Ketevan Gabunia, Ia Bu rduli, Maria Mikhailova,
Silvia Boteva, Tatiana Megrelishvili, Alba Graziano, Alessandra Spadafora, Georgi Kuparadze, Rusudan Gotsiridze.

Adress: Kostava str. 77, 0175, Tbilisi, Georgia

Tel. : (995 32) 236 51 76

E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Electronic version: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

Редакционная коллегия:

Майя Чхеидзе, Виола Пурцеладзе, Русудан Табукашвили, Ия Чиквинидзе, Ганс Рудигер Флук,
Кульпаш Бейбитова, Таня Грисхаммер, Кетеван Габуня, Ия Бурдули, Мария Михайлова,
Сильвия Ботева, Татьяна Мегрелишвили, Альба Грациано, Алессандра Спадафора, Георгий Купарадзе,
Русудан Гоциридзе.

Адрес: Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел. : (995 32) 236 51 76

E-mail: r. tabukashvili@gmail. com

Электронная версия: [www. odageorgia. ge](http://www.odageorgia.ge)

რედაქციისაბან

„Scripta manent“ საერთაშორისო რეცენზირებადი მულტილინგუური სამეცნიერო ჟურნალია, რომელიც აქვეყნებს ჰუმანიტარულ და სოციალურ მეცნიერებათა როგორც ტრადიციულ, ისე თანამედროვეობაზე დაფუძნებულ თეორიულ თუ პრაქტიკულ ნაშრომებს. ამას გარდა, იგი ადგილს უთმობს რეცენზიებს, თარგმანებსა და სხვადასხვა ტიპის შემოქმედებით ნაშრომს.

პროფესიონალთა ნაშრომების გამოქვეყნების გარდა ჟურნალი მიზნად ისახავს ჰუმანიტარულ და სოციალურ მეცნიერებათა პოპულარიზაციას მომავალ თაობებში. ჟურნალის რედაქლეგია განსაკუთრებული ინტერესითა და ყურადღებით ეკიდება დოქტორანტთა და ახალგაზრდა მეცნიერთა ნაშრომებს.

ჟურნალი რეცენზირებადია, უარყოფითი რეცენზიით ნაშრომი ავტორს არ უბრუნდება. ჟურნალის სამუშაო ენებია: ქართული, რუსული, ინგლისური, გერმანული, ფრანგული, ესპანური და იტალიური.

სარედაქციო კოლეგიის წევრები მოღვაწეობენ საქართველოს (თბილისი), გერმანიის (ბოხუმი, ბერლინი), რუსეთის (მოსკოვი), ყაზახეთის (ასტანა), ბულგარეთის (სოფია) და იტალიის (ტუსცია) უნივერსიტეტებში.

სარჩევი

ფილოლოგია

ციური ახელედიანი, მარინე კობეშავიძე მეტაფორა რომანულ ენათა ანდაზებში.....	10
ქეთევან გაბუნია, თამარ გაგოშიძე მსმენელის როლი პოლიტიკური დისკურსის წარმართვაში.....	16
ლიანა გამყრელიძე კომუნიკაციის ბარიერები.....	20
ნანა გვენეტაძე აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის წარმოშობის თეორიები.....	25
რუსუდან გოცირიძე ენა და ინტერნეტი	29
ციური დეკანოზიშვილი ჯონ ქიტისის პოეზიის ძირითადი ლინგვო-სტილისტური თავისებურებები.....	33
მარინა ზორანიანი სტილისტური გადახრა როგორც ნორმის არაპროგნოზირებადი დარღვევა.....	37
ია ჩიქვინიძე მთარგმნელი და თარგმნის პროცესის მონაწილეები.....	41
დოდო ლაბუჩიძე ა. დე ტოკვილი ამერიკის დემოკრატიული წყობის არსებითი ნიშნების შესახებ	46
თინათინ მოსემდვდლიშვილი საგაზეთო ენა და მისი როლი ეროვნული ენის ჩამოყალიბებაში.....	52
თინათინ მოსემდვდლიშვილი გლობალიზაცია და ლინგვისტური იმპერიალიზმის საფრთხე	56
ციალა საკარული Reader-Response სწავლების მეთოდი უცხოური ენის დაუფლების პროცესში	60
თამარ ფხაკაძე ციტატა - ინტერტექსტუალური ნიშანი მაღალი ენერგეტიკული პოტენციალით.....	66
ანა ჩხეიძე კომუნიკაციის ტიპები.....	74
რუსუდან თაბუკაშვილი კომპიუტერული ლინგვისტიკა - კვლევის მიზნები და ამოცანები.....	78
რუსუდან თაბუკაშვილი კომპიუტერული ლინგვისტიკის მიმართულებები	82

Contents

Philology

Tsiuri Akhvlediani, Marine Kobeshavidze Metaphor in Romance Languages Proverbs	10
Ketevan Gabunia, Tamar Gagoshidze Collocutor's Role in Political Discourse Conducting	16
Liana Gamkrelidze Barriers of Communication.....	20
Nana Gvenetadze The origin of African-American English	25
Rusudan Gotsiridze Language and the Internet.....	29
Tsiuri Dekanozishvili Lingo-Stylistic Peculiarities of John Keats poetry.....	33
Marina Zoranyan Stylistic Deviation as an Unexpected Irregularity in Language	37
Chikvinidze Ia Translator and the Participants of Translation Process	41
Dodo Labouchidze A.de Tocqueville on the Essential Features of the Democratic Order in America.....	46
Tinatin Mosemgvdlshvili Language of Press and its Role in the National Language Formation.....	52
Tinatin Mosemgvdlshvili Globalization and Danger of the Lingual Imperialism	56
Tsiala Sakaruli Reader – Response Method in the Process of Teaching a Foreign Language	60
Tamar Pkhakadze Quotation - Intertextual Sign with the High Energy Potential.....	66
Ana Chkheidze Types of Communication.....	74
Rusudan Tabukashvili Computer linguistik - Porposes and Tasks of Researches.....	78
Rusudan Tabukashvili Direction of the Computer Linguistic	82

Содержание

Филология

Ахвледиани Циури, Кобешавидзе Марине Метафора в пословицах романских языков.....	10
Габуния Кетеван, Гагошидзе Тамар Роль собеседника в ведении политического дискурса	16
Гамкрелидзе Лиана Барьеры коммуникации	20
Гвенетадзе Нана Теории происхождения африкано-американского английского языка.....	25
Гоциридзе Русудан Язык и интернет	29
Деканозишвили Циури Лингво-стилистические особенности поэзии Джона Китса.....	33
Зоранян Марина Стилистическое отклонение как непрогнозируемое несоответствие норме	37
Чиквинидзе Ия Переводчик и участники переводческого процесса	41
Лабучидзе Додо А. де Токвиль об основных чертах американского демократического строя.....	46
Мосемгвлишвили Тинатин Язык прессы и его роль в формировании национального языка	52
Мосемгвлишвили Тинатин Глобализация и опасность лингвального империализма	56
Сакарули Циала Reader – Response метод в процессе преподавания иностранного языка.....	60
Пхакадзе Тамар Цитата – интертекстуальный знак с высоким энергетическим потенциалом.....	66
Чхеидзе Анна Типы коммуникации	74
Табукашвили Русудан Компьютерная лингвистика – цели и задачи исследования.....	78
Табукашвили Русудан Направление компьютерной лингвистики.....	82

ფილოლოგია

Philology

Филология

მეტაფორა რომანულ ენათა ანდაზებში

ციური ახვლედიანი

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ. 599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

მარინე კობეშავიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ: 591 222 007
E-mail: mkobeshavidze@yahoo.es

რეზიუმე

მეტაფორა წარმოადგენს მრავალი ანდაზის განუყოფელ კუთვნილებას და მისი შესწავლა სხვადასხვა ენათა პარემიოლოგიის ფონზე საშუალებას იძლევა გამოვავლინოთ არა მარტო ნაციონალური მსოფლხედვის სპეციფიკა, არამედ ის ტიპოლოგიური მახასიათებლებიც, რაც ასახავს ადამიანის ვერბალური აზროვნების ერთობას სხვადასხვა სოციუმებში. რომანული ენების (ფრანგული, იტალიური, ესპანური) პარემიათა ანალიზმა გამოავლინა მეტაფორულ სტერეოტიპთა რიგი, რომელიც ახასიათებს ამ ენებს და რაც ადასტურებს მათი ხატოვანი სისტემებისა და ლოგიკური შინაარსის ტიპოლოგიურ სიახლოვეს.

საკვანძო სიტყვები:

პარემიოლოგიური ეკვივალენტები, მეტაფორა, ხატთა სისტემა, სოციუმი.

შესავალი

თუ დავაკვირდებით, მიუხედავად საკუთარი სპეციფიკურობისა, სხვადასხვა ხალხთა ანდაზებისა და ანდაზურ თქმათა კრებულები ძალიან ჰგავს ერთმანეთს. სპეციფიკურობა დაკავშირებულია ხატოვან აგებულებასთან, ადგილობრივ რეალიებთან და ცნებებთან, საერთოობა კი მდგომარეობს იმაში, რომ ანდაზები და ანდაზური თქმები წარმოადგენენ განსაზღვრულ სიტუაციათა ან განსაზღვრულ ურთიერთობათა ნიშნებს საგნებს შორის და, ამიტომაც, ნაკლებად მნიშვნელოვანია მათი გარეგნული ხატოვანება და მეტად მნიშვნელოვანია ის, რასაც ისინი აღნიშნავენ.

ძირითადი ნაწილი

რომანული ენების (ფრანგული, იტალიური, ესპანური) პარემიათა ანალიზმა გამოავლინა მეტაფორულ სტერეოტიპთა რიგი, რომელიც ახასიათებს ამ ენებს და რაც ადასტურებს მათი ხატოვანი სისტემებისა და ლოგიკური შინაარსის ტიპოლოგიურ სიახლოვეს.

შესწავლილ პარემიოლოგიურ მასალაში ყველაზე მეტად გავრცელებულია ზოომორფული და ბოტანიკური მეტაფორები, დაფუძნებულნი ერთნაირ ან მსგავს ხატებზე, მათ შორის კი, რაოდენობრივი მიმართებით, გამოიყო **ანიმალისტური მეტაფორები**.

ფრანგულ, იტალიურ და ესპანურ პარემიათა დიდი რაოდენობა, სიჯიუტის თვალსაზრისით, აკავშირებს ქალბატონებს შინაურ ცხოველებთან და ფრინველებთან. მაგალითად, პარემიები დაკავშირებული სახედართან, ცხენთან და ჯვორთან: ფრანგ. Bon cheval, mauvais cheval veut l'éperon; bonne femme, mauvaise femme veut le bâton. (სიტყვასიტყვით: «კარგ ცხენსა თუ ცუდ ცხენს – სჭირდება

დეზები; კარგ ქალსა თუ ცუდ ქალს - სჭირდება ჯოხი»); იტალ. *Donne, asini e noci vogliono le mani atroci* (სიტყვასიტყვით: «ქალი, სახედარი და კაკალი მოითხოვს მაგარ ხელს»); ესპან. *El asno/la mula y la mujer a palos han de vencer* (სიტყვასიტყვით: «ვირი/ჯორი და ქალი შეიძლება დაამარცხო მხოლოდ ჯოხით»); *A la mujer y a la burra, cada día una zurra* (სიტყვასიტყვით: «ქალსა და სახედარს – ყოველდღე ცემა-ტყეპა»). აქ შეინიშნება ენათშორისი ანდაზური ვარიანტები.

ფრანგულ, იტალიურ და ესპანურ ენებში ასევე არსებობს ენათშორისი პარემიოლოგიური ეკვივალენტები, რომლებშიც ლაპარაკია იმ საფრთხეზე, რომელსაც ქალი უქმნის მამაკაცს და შედარებულია ქალის გაუთვალისწინებელი ქცევა ჯორის სიჯიუტესა და მღვდლების ფარისევლობასთან (თვალთმაქცობასთან): ფრანგ. *Il faut se garder du devant d'une femme, du derrière d'une mule et d'un moine de tous côtés*; იტალ. *Guardati dal davanti della donna, dal dietro d'un mula e da tutti i lati dal frate*, ესპან. *Guárdate del delante de una mujer, del detrás de una mula y de todos los lados de un cura* (სიტყვასიტყვით: «უფრთხილდი ქალს – შენ წინ მდგომს, ჯორს – შენ უკან მდგომს და მღვდელს – სადაც არ უნდა იდგეს»).

განათლებული, მეცნიერი ქალები, რომელთაც უნარი აქვთ შეეწინააღმდეგონ მამაკაცს, ხშირად გაკიცხულნი (დაძრახულნი) არიან, რადგან მამაკაცის მენტალიტეტით, ქალები უნდა დაკავებულნი იყვნენ ოჯახით, სახლით და არა მეცნიერებით. მეტაფორული სტერეოტიპი «ჯორი» ახასიათებს იტალიურ პარემიას: *Mula che rigna e donna che sogghignia, quella ti tira e questa ti sgraffignia* («ჯორი, რომელიც ტლინკებს ყრის – მიგათრევს, ქალი, რომელიც ქვეშ-ქვეშ იცინის – გაგაცურებს»).

აღსანიშნავია, რომ მსგავსი აზრი განსწავლულ ქალებზე შეინიშნება ფრანგული, იტალიური და ესპანური ენების ისეთ პარემიებშიც, რომლებიც არ შეიცავენ ცხო-

ველთა სამყაროს ლექსიკას: ფრანგ. *Femme qui parle latin, enfant qui est nourri de vin, et le soleil qui luisame au matin ne viennent jamais à bonne fin* (სიტყვასიტყვით: «ქალი, რომელიც ლაპარაკობს ლათინურად, ბავშვი, რომელიც იკვებება ღვინით და მზე, რომელიც ბრწყინავს დილით – არაფერ კარგს არ მოიტანს»); იტალ. *Putto in vino e donna in latino non fecero mai buon fina* (სიტყვასიტყვით: «ბავშვი ღვინით და ქალი ლათინურით – ცუდად ამთავრებენ»); ესპან. *No te cases con la mujer que te gane en el saber* (სიტყვასიტყვით: «არ შეერთო ქალი, რომელიც შენზე ბრძენია»).

ღირსეული ქალის შერჩევა, მამაკაცთა აზრით, საკმაოდ რთული საქმეა, ისევე როგორც კარგი ცხენის ყიდვა, რადგან მუდამაა საშიშროება, რომ შეცდეს. მაგალითად: ფრანგ. *Il n'y a femme, cheval, ni vache, qui n'ait toujours quelque tache* (სიტყვასიტყვით: «არ არსებობს ისეთი ქალი, ისეთი ცხენი, ისეთი ძროხა, რომელსაც ნაკლოვანება არ ჰქონდეს»); იტალ. *Femmina, vino e cavallo, mercanzia di fallo* (სიტყვასიტყვით: «საქონელში – ქალი, ღვინო და ცხენი, შეიძლება შეცდეს»); ესპან. *Mujer, viento y caballo mercadería de engaño* (სიტყვასიტყვით: «ქალი, ქარი და ცხენი – საქონელია, რომელშიც შეიძლება შეცდეს»).

ქალი, ისევე როგორც ცხენი, ძაღლი და ისეთი უსულო საგნები, როგორცაა თოფი, წიგნი ან გიტარა, წარმოადგენენ მამაკაცთა განუყოფელ საკუთრებას, რაც ასახულია რომანულ ენათა შემდეგ პარემიებში: ფრანგ. *Femme, livre et cheval ne se prêtent pas* (სიტყვასიტყვით: «ქალი, წიგნი და ცხენი არ სესხდება»); იტალ. *Moglie, cane e schioppo non prestarli mai* (სიტყვასიტყვით: «არ ათხოვო ცოლი, ძაღლი და თოფი»); *La moglie, il fucile, il cane non si prestano a nessuno* (სიტყვასიტყვით: «ცოლი, თოფი და ძაღლი არ გასესხდება»); ესპან. *La mujer, el caballo y la pistola /la guitarra/ no se prestan* (სიტყვასიტყვით: «ქალი, ცხენი და პისტოლეტი /გიტარა/ არ გასესხდება»).

ფრანგულ და ესპანურ ენობრივ ცნობიერ-

რებაში თხა ასოცირდება ქცევის, თვალების გამომეტყველების, მოულოდნელი ნახტომების უცნაურობასთან, რაც განაპირობებს ფრაზეოლოგიზმებში ინტელექტუალურ შეფასებას «არანორმალური, გიჟური»; ძველთაგანვე, თხა უკავშირდებოდა დემონურ ძალებს. ამიტომაც ამბობდნენ, რომ ქალი და თხა უნდა საბელით გეჭიროსო. ეს წარმოდგენა აისახა ფრანგული და ესპანური ენების ენათშორის პარემიოლოგიურ ეკვივალენტებში: ფრანგ. A la femme et à la chèvre, longue corde; ესპან. A la mujer y la cabra cuerda larga (სიტყვასიტყვით: «ქალი და თხა მოითხოვენ გრძელ თოქს»).

იტალიელები და ესპანელები მიიჩნევენ, რომ ქალის მომხიბვლელობა მდგომარეობს მის მომრგვალებულ ფორმებში, ამიტომაც ქალი, ისევე როგორც თხა, არ უნდა იყოს გამხდარი: ესპან. Mujer y cabra, cómalas el diablo si es magra (სიტყვასიტყვით: «თუ ქალი და თხა გამხდარია, დაე ეშმაკმა შეჭამოს»), იტალ. Tre cose magre son cattive: oche, femmine e capre (სიტყვასიტყვით: «სიგამხდრე სამ რამეშია უფარგისი: ბატში, ქალში და თხაში»).

ქალის მომხიბვლელობა ასევე მის ახალგაზრდობაში მდგომარეობს. ფრანგულ, იტალიურ და ესპანურ ენებში შეინიშნება ენათშორისი ანდაზური სინონიმები და ვარიანტები: ფრანგ. Œuf d'une heure, pain d'un jour, viande d'un an, poisson de dix, fille de quinze ans sont de bons morceaux (სიტყვასიტყვით: «კვერცხი ახალია ერთი საათისა, პური – ერთი დღისა, კარგი ხორცი – ერთი წლის ხბოსი, გემრიელი თევზი – ათი წლისა და ქალიშვილი თხუთმეტი წლისა, ყველა ესენი - გემრიელი ლუკმებია»), იტალ. Pane d'un giorno, vino d'un anno, donna di venti (სიტყვასიტყვით: «პური – ერთი დღისა, ღვინო – ერთი წლისა, ქალი – ოცი წლისა»); ესპან. De quince (años), codorniz, de veinte, perdiz, de treinta, vaca, y de cuarenta, caca (piltraca, urraca) (სიტყვასიტყვით: «თხუთმეტი წლისა – მწვერი, ოცი წლისა – კაკაბი, ოცდაათი წლისა – ძროხა, ორმოცისა კი – ხარახურა (კატკატკი»).

შინაურ ფრინველთა დასახელებებიდან, რომანულ ენათა პარემიებში, ყველაზე მეტად გამოიყენება ზონიმი «ქათამი». ქათამი ფუსფუსა, მშიშარა, გამუდმებით საკვების მძებნელი და მამლის მორჩილი ფრინველია. ქათმის ამ თვისებებმა ასახვა ჰპოვა რომანულ ენათა პარემიოლოგიურ ფონდში. პარემიებში რეკომენდებულია ქალის დაცვა, რადგან იგი შეიძლება გაიქცეს სახლიდან და დაიკარგოს: ფრანგ. La femme et la poule se perdent par trop courir; იტალ. Femmine e galline per girellar troppo si perdono (სიტყვასიტყვით: «ქალი და ქათამი იკარგებიან, თუ ბევრს დარბიან»); ესპან. La mujer y la gallina hasta la casa de la vecina («ქალი და ქათამი მხოლოდ სახლამდეა მეზობლები»); La mujer y la gallina por andar se pierden aina («ქალი და ქათამი იკარგებიან, თუ ბევრს სეირნობენ»).

ენათშორისი პარემიოლოგიური ეკვივალენტები, რომლებშიც გააიციხულნი (დაძრახულნი) არიან მბრძანებლობის მოყვარული ქალები, მამაკაცის დამმორჩილებელი, შეინიშნება სამივე რომანულ ენაში: ფრანგ. Malheureuse maison et méchante où coq se tait et poule chante (სიტყვასიტყვით: «უბედური და ბოროტია ის სახლი, სადაც მამალი ჩუმადაა და დედალი მღერის»); იტალ. Triste è quella casa, dove gallina canta e gallo tace (სიტყვასიტყვით: «სევდიანია ის სახლი, სადაც მამალი ჩუმადაა, დედალი კი – კაკანებს (კრიახობს)»); ესპან. Triste está la casa donde la gallina canta y el gallo calla (სიტყვასიტყვით: «სევდიანია ის სახლი, სადაც დედალი მღერის და მამალი ჩუმადაა»).

ქალს ქათამივით უნდა მოუგრიხო კისერი და ასე უნდა გათავისუფლდე მობეზრებული ცოლისაგან: ფრანგ. A filles qui siffent, à poules qui chantent, il faut tordre le cou (სიტყვასიტყვით: «ქალიშვილებს, რომლებიც უსტვენენ და დედლებს, რომლებიც კაკანებენ, კისერი უნდა მოუგრიხო»); ესპან. A la mujer y a la gallina tuércele el cuello y darte ha la vida (სიტყვასიტყვით: «მოუგრიხე კისერი ქალსა

და ქათამს და დიდხანს იცოცხლებს»).

მოცემულ რომანულ ენათათვის დამახასიათებელ მეტაფორულ სტერეოტიპებს შორის აღსანიშნავია ზოომორფიზმი “გველთევა”. სრიალა გველთევა მარჯვედ (მოხერხებულად) უსხლტება ხელიდან მეთევაებს. ასევე ექცევა მამაკაცებს ქალი, ადვილად ატყუებს რა მათ. აქ შეინიშნება ენათაშორისი პარემიოლოგიური ეკვივალენტები: ფრანგ. Qui prend l’anguille par la queue et la femme par la parole, peut dire qu’il ne tient rien; იტალ. Chi piglia l’anguilla per la coda e la donna per la parola, può ben dire che non ha niente; ესპან. Quien prende el anguila por la cola y la mujer por la palabra, bien puede decir que no tiene nada (სიტყვასიტყვით: «ვინც შეეცდება დაიჭიროს გველთევა კუდით, ქალი კი - სიტყვაზე, შეუძლია ჩათვალოს, რომ არაფერი არ დაუჭერია»).

ტიპოლოგიურად საერთოს წარმოადგენს «სარდინის» სახელწოდებაც. პატარა ტანის, მოხდენილ ქალებს ადარებენ წვრილ, გემრიელ სარდინებს იტალიურ და ესპანურ პარემიებში: იტალ. Donne e sardine sono buone piccoline (სიტყვასიტყვით: «ქალები და სარდინები კარგია, როცა პატარებია»); ესპან. La mujer y la sardina cuánto más pequeña, más fina (სიტყვასიტყვით: «ქალი და სარდინი, რაც უფრო პატარაა, მით უფრო მიმზიდველია»).

ასევე აღსანიშნავია, რომ ესპანურ ანდაზებში, ქალი და სარდინი ასოცირდება სამზარეულოსთან, როგორც მათი დანიშნულების ადგილთან: La mujer y la sardina, de rostros en la cocina /en el fuego/ en la ceniza (სიტყვასიტყვით: «ქალი და სარდინი პირით სამზარეულოსაკენ /ცეცხლში/ ნაცარში»). ზედმეტად მარილიანი სარდინები საჭმელად უვარგისია, ზედმეტად ენაკვიმატი ქალები კი ზიანს აყენებენ მამაკაცს: La mujer y la sardina, cuanto más salada, más danina (სიტყვასიტყვით: «ქალი და სარდინი, რაც უფრო მარილიანია, მით მეტი ზიანი მოაქვთ»).

ბოტანიკურ მეტაფორათა შორის გა-

მოიყოფა სამი მეტაფორული სტერეოტიპი: საზამთრო, ფორთოხალი და კაკალი.

კარგი ცოლის შერჩევა ისევე რთულია, როგორც მწიფე საზამთროსი. რომანულ ენებში გამოიყოფა შემდეგი ენათშორისი პარემიოლოგიური ეკვივალენტები და ვარიანტები: ფრანგ. On ne peut pas reconnaître bien bon melon ni (ou) femme de bien (სიტყვასიტყვით: «შეუძლებელია შეიცნო კარგი საზამთრო და პატიოსანი ქალი»); იტალ. La donna è come i meloni: in mezzo a cento ce n’è una buona (სიტყვასიტყვით: “ქალი ისეთია როგორც საზამთრო: ასიდან საშუალოდ მხოლოდ ერთია კარგი”); ესპან. El melón y la mujer malos son de conocer (სიტყვასიტყვით: «საზამთრო და ქალი ძნელი შესაცნობია»).

იტალიურ ენაში არსებობს პარემიოლოგიური სინონიმები, რომლებშიც ქალი შედარებულია ლამაზ, მაგრამ ჭიან ვაშლთან ან დამპალ წაბლთან: La donna è come la castagna: bella di fuori e dentro è la magagna (სიტყვასიტყვით: «ქალი წაბლივითაა: გარედან ლამაზი, შიგნიდან კი - დამპალი»); La donna è come la mela, fuori bella e dentro bacata (სიტყვასიტყვით: «ქალი ვაშლივითაა, გარედან ლამაზი, შიგნიდან კი - ჭიანი»).

ესპანურ ენაში არსებობს პარემიოლოგიური ვარიანტი, რომელშიც ქალი შედარებულია ფორთოხალთან: ფორთოხალი რამდენიც უნდა გამოწურო, იმაზე მეტს არ მოგცემს, რაც არ შეუძლია, ასევეა ქალიც, იმაზე მეტს ვერ მოთხოვ, რამდენიც მას შეუძლია. La naranja y la mujer no se han de apretar: den lo que quisieren dar (სიტყვასიტყვით: «ფორთოხალი და ქალი არ შეიძლება ძალიან გამოწურო: ისინი იმდენს მოგცემენ, რამდენიც შეუძლიათ»).

კაკლის დასამტვრევად საჭიროა გარკვეული ძალის გამოყენება, ასევე საჭიროა ძალა ქალის დასამორჩილებლად: იტალ. Donne, asini e noci vogliono le mani atroci (სიტყვასიტყვით: «ქალი, ვირი და კაკალი ძლიერ ხელს მოითხოვს»); ესპან. La nuez y la mujer a golpes

se han de vencer (სიტყვასიტყვით: «კაკალს და ქალს შეიძლება მოერიო დარტყმებით»).

დასკვნა

რომანულ პარემიათა წარმოშობისა და მეტაფორულ სტრუქტურებში ასახული მათი ზოგადი ტიპოლოგიური მახასიათებლების კვლევამ აჩვენა, რომ ლათინური და ბერძნული ანდაზები და აფორიზმები გავლენას ახდენდნენ შუასაუკუნეების ევროპის კულტურაზე და აღორძინების ეპოქის კულტურაზე. პარემიები ახასიათებენ ურთიერთობებს და ქმნიან სიტუაციებს, რომლებიც საერთოა სხვადასხვა სოციუმისათვის; ამიტომაც, უმეტეს შემთხვევაში, მათში ერთმანეთს ემთხვევა არა მხოლოდ ლოგიკური შინაარსი, არამედ იმ ხატთა სისტემაც კი, რომლებიც დაკავშირებულია ადამიანთა სამყაროსთან და რომლებიც იძლევიან არადაპირისპირებულთა შედარების საშუალებას.

ლიტერატურა

1. Denis F. (2009): Proverbes français. Paris
2. Martín J. J. (2004): El gran libro de los refranes. Madrid
3. Pittano G. (2011): Proverbi e locuzioni di italiano. Roma

Metaphor in Romance Languages Proverbs

Tsiuri Akhvlediani
Tbilisi State University
Humanitarian science faculty
36, Chavchavadze ave., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel.: 599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

Marine Kobeshavidze
Tbilisi State University
Humanitarian science faculty
36, Chavchavadze ave., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel.: 591 222 007
E-mail: mkobeshavidze@yahoo.es

Abstract

Metaphor is the integral part of many proverbs and its study in the paroemiological picture of the world in different languages makes it possible to show not only the specific character of national world vision, but also typological testimonial, which reflect the generality of the verbal thinking of man in a different societies. The analysis of romance languages paroemias (French, Italian and Spanish) made it possible to reveal a number of the metaphorical stereotypes, given languages characteristics, which proves the typological proximity of their descriptive systems and logical content also.

Keywords:

paroemiological equivalents, metaphor, characters system, society.

Метафора в пословицах романских языков

Ахвледиани Циური Александровна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
Пр. И. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 508 607
E-mail: tsiuriakhvlediani@yahoo.com

Кобешавидзе Марине Валерьевна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
Пр. И. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 891 222 007
E-mail: mkobeshavidze@yahoo.es

Резюме

Метафора является неотъемлемой частью многих пословиц, и ее изучение в паремиологической картине мира различных языков позволяет показать не только специфику национального мировидения, но и типологические характеристики, отражающие общность вербального мышления человека в разных социумах. Анализ паремий романских языков (французского, ита-

льянского и испанского) позволил выявить ряд метафорических стереотипов, которые свойственны данным языкам и доказывают типологическую близость их образных систем и логического содержания.

Ключевые слова:

паремиологические эквиваленты, метафора, система образов, социум.

Le rôle de l'interlocuteur dans le discours politique

Kétévan Gabunia

Université d'Etat Ivané Djavakhichvili de Tbilissi

Faculté des Sciences Humaines

36 av. Tchavtchavadzé, 0179, Tbilissi Géorgie

Tél: 599 201 099

E-mail: keti_gabunia@yahoo.com

Tamar Gagoshidze

Université d'Etat Ivané Djavakhichvili de Tbilissi

Faculté des Sciences Humaines

36 av. Tchavtchavadzé, 0179, Tbilissi Géorgie

Tél: 571 270 011

E-mail: tamar_geo@yahoo.fr

Résumé

Le discours politique représente le sujet d'études de plusieurs domaines dont la linguistique nous offre les aspects intéressants et variés. Il faudrait noter que chaque discours prévoit la présence de trois éléments – le locuteur (l'auteur du texte prononcé), le texte et l'interlocuteur (la personne ou le groupe de personnes à qui s'adresse le discours). Ces éléments fondamentaux du texte écrit ou oral construisent l'idée principale et créent le but précis du message.

Le rôle de l'interlocuteur (du lecteur pour le texte écrit) a déjà été conçu par les philosophes du monde antique et les études contemporaines consacrées au sujet de l'idée cachée entre les phrases prouvent l'importance de cet aspect. L'imagination du lecteur (de l'interlocuteur) construit l'image complète du discours prononcé en l'orientant vers l'objectif bien défini. En écrivant le texte chaque auteur pense toujours à son lecteur dont l'imagination attribuera des détails intéressants et personnels à son ouvrage.

Mots-clés:

discours, politique, locuteur, interlocuteur, texte, lecteur, linguistique, hypotypose.

Introduction

L'étude profonde de l'idée essentielle de l'œuvre littéraire, y compris le discours politique (qui représente de son côté l'œuvre elle-même) fait toujours une des tâches les plus difficiles pour les chercheurs. Plusieurs scientifiques s'interrogent sur la création de tel ou tel ouvrage en se posant un immense nombre de questions. Jusqu'à présent le discours ou le texte a été considéré comme une unité close créée par un seul auteur qui interdisait l'entrée à tout élément introduit de l'«extérieur». Par conséquent, l'étude linguistique du texte se réalisait strictement à partir de son «intérieur». Les études littéraires ou linguistiques des textes ignoraient la présence du troisième personnage, celui du lecteur ou interlocuteur et se baser sur les recherches autour de l'auteur ou le texte lui-même. Les critiques proposaient au public les ouvrages qui inclinaient leur propre imagination ou point de vue strictement personnel. Le rôle du lecteur, interlocuteur a été totalement exclus ce qui a provoqué d'énormes discussions parmi les linguistes. De nos jours en étudiant de divers textes les chercheurs prennent en considération plusieurs aspects constructifs dont l'interlocuteur (le lecteur) joue un des rôles principaux.

Partie principale

Si nous analysons attentivement le déroulement du dialogue, nous verrons clairement que pour sa réalisation il est nécessaire qu'il existe au moins trois éléments - l'auteur, le texte, le lecteur (l'interlocuteur) qui seront étroitement entre liés entre eux. Il est également notable que le message renvoyé par l'auteur peut être interprété par l'interlocuteur à sa manière et rendu à celui qui l'a prononcé ou l'a écrit.

En prenant en considération tous ces aspects, de nos jours le terme « discours » a repris dans la langue courante beaucoup de significations: il renvoie autant à un ensemble d'énoncés solennels (le discours du président) qu'à des paroles vaines, sans

effet (« tout ça c'est des discours»). Quand il est question du «discours» religieux, laïc, politique, on se rend compte que le terme «discours» est souvent associé à une forme de langage dirigée dans un but précis dont l'un des éléments les plus importants est l'interlocuteur et il suppose de cette manière une stratégie particulière. Lorsqu'on parle par exemple du discours d'un politique, on pense bien évidemment à un certain nombre de thèmes ou d'idées, à une rhétorique qui lui est liée, un système qui permet de les produire et, bien sûr, à une personne à qui s'adresse ce message.

Les idées et les thèmes favorisent à la construction du texte, c'est-à-dire de l'énoncé est représenté ainsi des anneaux inséparables qui se lient pour créer le sens. Mais il ne faudrait jamais oublier le rôle de l'imagination de l'interlocuteur.

De cette façon nous recevons un cercle permanent composant trois éléments liés :

En étudiant le phénomène du «discours» nous devons absolument prendre compte des éléments «extérieurs» par exemple tels que le temps, le lieu, la société, la politique etc.

Lorsqu'on parle de l'auteur et de l'interlocuteur, il serait bien de se rappeler d'un terme venu de l'ancienne Grèce. L'hypotypose* est une figure de style consistant en une description réaliste, animée et frappante de la scène dont on veut donner une représentation imagée et comme vécue à l'instant de son expression.

Elle peut prendre la forme d'une énumération de détails concrets à tel point qu'on peut dire qu'elle franchit les conditions de forme propres à une figure de style. En effet, la figure peut aisément dépasser le cadre de la phrase pour se développer sur plusieurs phrases voire plusieurs pages.

L'hypotypose est conçue comme « l'image des choses, si bien représentée par la parole que l'auditeur croit plutôt la voir que l'entendre† ». Elle permet

* grec ancien « ébauche, modèle »

† Quintilien. *Institutions oratoires*, t. I, Paris, Les Belles Lettres, coll. « Bude Serie Latine », 1989, 392 p.

la composition de vastes tableaux poétiques « donnant à voir » une scène, comme si les limites de la phrase n'existaient plus. Figure fondée sur l'image, elle est depuis les débuts de l'art rhétorique le procédé privilégié pour animer les descriptions et pour frapper l'imagination de l'interlocuteur.

D'après l'explication donnée de la notion de l'hypotypose nous pouvons clairement voir le grand rôle attribué à l'interlocuteur par l'auteur du discours. Il devient évident qu'en prononçant ou en écrivant son texte chaque personne pense à la réaction d'imagination de son auditeur. Les études littéraires contemporaines ont révélé le grand nombre d'outils utilisés par les auteurs pour évoquer l'imagination c'est-à-dire la réaction sentimentale ou réaliste attendue. Par contre dans les ouvrages consacrés au discours et surtout à son domaine politique sont pauvres par les définitions du phénomène de l'interlocuteur.

Pour voir nettement l'importance du rôle de l'auditeur nous pouvons analyser un extrait du discours politique fait par Nicolas Sarkozy le 16 décembre 2008 au Parlement Européen de Strasbourg à l'occasion de la fin de la présidence française de l'Union Européenne :

«... Dans une Europe humiliée, dans une Europe divisée, dans une Europe martyrisée, il est normal que certains pays aient une sensibilité à l'endroit de nos voisins russes différente de ceux qui n'ont connu que la liberté. Malgré cela, l'Europe est restée unie. La Présidence, avec le Président de la Commission européenne, a tout fait pour éviter l'engrenage de la guerre. Le 8 août, les forces russes étaient à 40 kms de Tbilissi. Aujourd'hui, la quasi-totalité des forces russes ont évacué le territoire de la Géorgie hors Ossétie et Abkhazie. L'Europe a répondu présente sans pour autant s'engager dans une politique agressive à l'endroit de nos voisins russes. Ma conviction, c'est que nous n'avons pas d'avenir autre que de trouver avec nos voisins les conditions du développement économique, de la sécurité et de la paix en leur expliquant que s'ils veulent compter dans le monde et la Russie est un grand pays, ils doivent respecter des valeurs, des pratiques et des

comportements qui ne doivent plus être ceux qui étaient les leurs à une autre époque en Europe...».[‡]

Il est évident que l'auteur de ce discours met en valeur l'utilisation de la vaste galerie de métaphores. Mais quel est le but?

Les expressions «une Europe humiliée», «une Europe divisée», «une Europe martyrisée» créent des images concrètes mais individuelles dans l'esprit de chaque interlocuteur qui sont liées au sentiment de tristesse ou celui d'angoisse. Les pays sont aussi présentés comme les personnes ou les personnages dans le contexte de la vie quotidienne du voisinage ce qui favorise à l'imagination plus nette de la situation.

Après l'auteur raconte de la guerre et parle des données concrètes qui à l'aide de la présentation simple et détaillée font une image réelle.

Le fait d'accuser qui se révèle par la phrase suivante évoque la volonté du président et montre sa position à l'interlocuteur: «L'Europe a répondu présente sans pour autant s'engager dans une politique agressive à l'endroit de nos voisins russes».

Dans la dernière partie de l'extrait le locuteur parle déjà de sa «conviction» et de sa position politique concrète.

L'alternance des images abstraits et des avis concrets jouent bien le rôle à la création des images attendues par l'auteur dans l'imagination de l'interlocuteur. De cette façon nous voyons un détail de la construction du discours politique qui vise à créer des sentiments ou réactions attendus par le locuteur.

Nous pourrions voir et analyser le rôle de l'interlocuteur en étudiant de la manière détaillée les textes prononcés par les politiques et nous verrons clairement que chaque discours peut devenir un exemple du rôle de l'interlocuteur.

Conclusion

Pour conclure, chaque auteur du discours et du texte en général pense toujours à son interlocuteur ou lecteur qui à l'aide de son imagination attribuera

[‡] *Le Figaro*. Paris. Publié le 07.10.2011

la forme concrète et bien définie au texte prononcé. Par conséquent, pour atteindre à un objectif précis les créateurs des messages oraux ou écrits prennent en considération des aspects linguistiques, psychologiques ou culturels du public ou de l'individu à qui s'adressent leurs messages.

Littérature

1. Le Figaro. Paris. Publié le 07.10.2011
2. Quintilien. *Institutions oratoires* (1989): Paris, Les Belles Lettres, coll. «Bude Serie Latine», 392
3. Harris Z. (1951): *Methods in Structural Linguistics*. New-York. 126
4. Foucault M. (1994): *Dits et écrits*. Ed. Gallimard. 22. Paris

მსმენელის როლი პოლიტიკური დისკურსის წარმართვაში

ქეთევან გაბუნია

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36. 0179, თბილისი,
საქართველო

ტელ. 599 201 099

E-mail: keti_gabunia@yahoo.com

თამარ გაგოშიძე

თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზ. 36. 0179, თბილისი,
საქართველო

ტელ. 571 270 011

E-mail: tamar_geo@yahoo.fr

რეზიუმე

ლიტერატურული ტექსტის და მათ შორის, პოლიტიკური დისკურსის (რომელიც,

თავის მხრივ, წარმოადგენს ლიტერატურული ტექსტის ნაირსახეობას) შესწავლა მკვლევარებისთვის ყოველთვის შეადგენდა ერთ-ერთ ურთულეს საკითხს. მრავალი მეცნიერი დაინტერესებულა ტექსტის შექმნის ურთულესი პროცესით და მიზნად დაუსახავს პასუხი გაეცა წარმოშობილ კითხვებზე.

თითქმის დღევანდელ დღემდე ტექსტი მიხნეული იყო ავტორის მიერ თავის თავში შეკრულ ერთიანობად, რომელიც კრძალავდა ყველა გარეშე ფაქტორის შემოჭრას. აქედან გამომდინარე კი ტექსტი შეისწავლებოდა მხოლოდ შიგნიდან. ლიტერატურული და ლინგვისტური შესწავლა ეყრდნობოდა მხოლოდ მკვლევარის ან კრიტიკოსის ინდივიდუალურ, სუბიექტურ მოსაზრებას, რითაც სრულიად უარყოფილ იყო მსმენელის (მკითხველის) როლი.

დღესდღეობით ყოველი დაწერილი თუ წარმოთქმული ტექსტის შესწავლა მიმდინარეობს მრავალი კონსტრუქციული ელემენტის ერთიანობის გათვალისწინებით, რომელთაგან მსმენელს (მკითხველს) ერთ-ერთი უმნიშვნელოვანესი ადგილი უჭირავს.

საკვანძო სიტყვები:

დისკურსი, პოლიტიკური, მოსრობელი, მსმენელი, ტექსტი, მკითხველი, ლინგვისტიკა, ჰიპოტიპოსი.

Роль собеседника в ведении политического дискурса

Габуния Кетеван Учаевна

Тбилисский Государственный Университет

Факультет гуманитарных наук

Пр. Чавчавадзе №36, 0179, Тбилиси, Грузия

Tel.: 599 201 099

E-mail: keti_gabunia@yahoo.com

Гагошидзе Тамар Гивиевна

Тбилисский Государственный Университет

Факультет гуманитарных наук

Пр. Чавчавадзе №36, 0179, Тбилиси, Грузия

Tel. 571 270 011

E-mail: tamar_geo@yahoo.fr

Резюме

Изучение литературного текста, в том числе и политического дискурса (который, в свою очередь является разновидностью литературного текста), для исследователей всегда был одним из сложнейших вопросов. Многие ученые были заинтересованы изучением сложнейшего процесса, связанного с созданием того или иного текста для ответа на возникшие вопросы.

Вплоть до наших дней любой текст изучался изнутри, как закрытое единство и отрицалось наличие любых внешних факторов. Как литературное, так и лингвистическое исследования имели сугубо субъективный характер, исходящий из мнения только одного исследователя или критика, что полностью исключала роль собеседника (читателя).

В наше время исследование текста связано с изучением единства многих конструктивных элементов, где роль собеседника (читателя) достаточна велика.

Ключевые слова:

дискурс, политический, рассказчик (спикер), собеседник, текст, читатель, лингвистика, гипотипос.

Barriers of Communication

Liana Gamkrelidze
Georgian Technical University
Department of Georgian Philology and Media
Technologies
77 Kostava st., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 568 170 727
E-mail: likavake@yahoo.com

Abstract

To effectively communicate, we should realize that we are all different in the way we perceive the world and use this understanding as a guide to our communication with others.

Verbal Communication involves sending and receiving messages between and among the participants in the group. Verbal language is intellectual and suitable for transmitting information in a sophisticated manner.

The power of language is a broad term used to describe some of the functions language can have. Language can provide a way to influence people's behaviors and attitudes. People usually use forms of persuasion and argumentation in order to influence people. The process of persuasion relies on facts and logic to accomplish its goals.

Keywords:

effective communication, facts, logic, barriers.

Introduction

There is an order of power or hierarchy in small and large organizational units. When a person enacts his/her influence on a person and controls a person who has to obey, feelings of resentment can occur within the group causing interpersonal conflict.

The process of persuasion is the use of language to persuade, issue an order, make a request etc. Persuasion is a goal oriented ideal - the persuader is attempting to change what the other person is doing

or saying. Although nonverbal factors play a role in persuasion - physical appearance is implied. The basic premise for persuasion is that the proposal has to be in linguistic form.

Main Body

Ice breakers play a very important role in small group communication. The sole purpose of an ice breaker is to get the members of the group to relax and participate in group discussions.

Examples of some Ice Breakers include the following:

- What person in your life has most influenced you?
- What is something you want people to remember about you?
- If you could make one wish that would come true, what would it be?
- What is one thing you would like to accomplish in your lifetime?
- Who would you lend 5000\$ no questions asked?
- What is something you want to see before you die?
- Have you ever had something stolen?

To accomplish the users' goals there must be different ways of expressing ideas, goals, wants and needs within the group. There are different functions of language:

- The instrumental function of language can be used to express what a person wants or needs - "I want."
- The regulatory function of language can be used to instruct somebody or to maintain order within the group - "Do as I tell you."
- The interactional function of language is the exchange of dialogue between people within the group - "Me and You."
- The personal function of language is used to

inform someone of your intentions within the group - “Here I come.”

- The heuristic function of language is used to question something within the group - «Tell me why.»

- The informative function of language is used to relate information to the group - “I have something to say.”

Miscommunication can occur in anything that communication is used in. Some good examples can be found in ads that you would find in newspapers and magazines.

- Dog for sale: eats anything and is fond of children.

- Tired of cleaning yourself? Let me do it.

- Stock up and save. Limit: one.

- Used Cars: Why go elsewhere to be cheated? Come here first!

- Wanted. Man to take care of cow that does not smoke or drink.

- Our experienced Mom will care for your child. Fenced yard, meals, and smacks included. Illiterate? Write today for help.

Miscommunication can also be found in quotes of people in the media.

“I am a jelly doughnut”- English translation of John F. Kennedy speaking at the Berlin Wall. “Nixon has been sitting in the White House while George McGovern has been exposing himself to the people of the United States.”- Frank Licht, then governor of Rhode Island, campaigning for McGovern in 1972.

Misleading words are used by speakers in order to mislead their listeners into believing only a part or none of an actual message.

Devious messages require the use of indirectness in order to escape from embarrassing questions. The idea is to satisfy the questioner without responding with a “yes” or “no”.

Lying and evasion can be classified as deceptive communication. This deceptive communication acts as a way for the speaker to hide his/her actual beliefs or actions. By using lying and evasion the speaker gains some power over the listeners because he/she

has obscured the true beliefs or actions.

Words that bypass critical thought are used to misdirect attention while at the same time achieving the speaker’s goals. By using these words the speaker can convey his/her message without examining it.

Evocative words have the ability to evoke a very precise structure of beliefs, values, or emotions. These are often loaded words providing a very strong response in the direction of the person’s beliefs and values.

Improving communication skills is a vital part of being a group member. By improving your communication skills you will be able to make it easier for others in the group to interpret your remarks as you intended.

When listeners appear bored, or inattentive, you may have talked too long. You should state your ideas as simply and briefly as possible. When you talk too long it reduces the opportunity for others to speak and causes members to tune out the speaker.

You should not contribute more than one idea at a time. A several point speech is out because the group can only discuss one point at a time. If you attempt to give all the information on an issue, the group will not be able to follow you and respond meaningfully.

A good pattern to follow when in a group discussion is as follows: relate your contribution to what has already been said, state your idea, develop and support it with evidence, and connect it to the topic or phase of the problem being discussed.

Most people would agree that communication between two individuals should be simple. It’s important to remember that there are differences between talking and communicating. When you communicate, you are successful in getting your point across to the person you’re talking to. When we talk, we tend to erect barriers that hinder our ability to communicate. There are seven types of barriers to effective communication.

Physical barriers are easy to spot – doors that are closed, walls that are erected, and distance between people all work against the goal of effective communication. While most agree that people

need their own personal areas in the workplace, setting up an office to remove physical barriers is the first step towards opening communication. Many professionals who work in industries that thrive on collaborative communication, such as architecture, purposefully design their workspaces around an “open office” plan. This layout eschews cubicles in favor of desks grouped around a central meeting space. While each individual has their own dedicated work space, there are no visible barriers to prevent collaboration with their co-workers. This encourages greater openness and frequently creates closer working bonds.

Perceptual barriers, in contrast, are internal. If you go into a situation thinking that the person you are talking to isn’t going to understand or be interested in what you have to say, you may end up subconsciously sabotaging your effort to make your point. You will employ language that is sarcastic, dismissive, or even obtuse, thereby alienating your conversational partner. Think of movie scenarios in which someone yells clipped phrases at a person they believe is deaf. The person yelling ends up looking ridiculous while failing to communicate anything of substance.

Emotional barriers can be tough to overcome, but are important to put aside to engage in conversations. We are often taught to fear the words coming out of our own mouths, as in the phrase “anything you say can and will be used against you.” Overcoming this fear is difficult, but necessary. The trick is to have full confidence in what you are saying and your qualifications in saying it. People often pick up on insecurity. By believing in yourself and what you have to say, you will be able to communicate clearly without becoming overly involved in your emotions.

Cultural barriers are a result of living in an ever shrinking world. Different cultures, whether they be a societal culture of a race or simply the work culture of a company, can hinder developed communication if two different cultures clash. In these cases, it is important to find a common ground to work from. In

work situations, identifying a problem and coming up with a highly efficient way to solve it can quickly topple any cultural or institutional barriers. Quite simply, people like results.

Language barriers seem pretty self-inherent, but there are often hidden language barriers that we aren’t always aware of. If you work in an industry that is heavy in jargon or technical language, care should be taken to avoid these words when speaking with someone from outside the industry. Without being patronizing, imagine explaining a situation in your industry to a child. How would you convey these concepts without relying on jargon? A clear, direct narrative is preferable to an incomprehensible slew of specialty terms.

Gender barriers have become less of an issue in recent years, but there is still the possibility for a man to misconstrue the words of a woman, or vice versa. Men and women tend to form their thoughts differently, and this must be taken into account when communicating. This difference has to do with how the brain of each sex is formed during gestation. In general, men are better at spatial visualization and abstract concepts such as math, while women excel at language-based thinking and emotional identification. However, successful professionals in highly competitive fields tend to have similar thought processes regardless of their gender.

Interpersonal barriers are what ultimately keep us from reaching out to each other and opening ourselves up, not just to be heard, but to hear others. Oddly enough, this can be the most difficult area to change. Some people spend their entire lives attempting to overcome a poor self-image or a series of deeply rooted prejudices about their place in the world. They are unable to form genuine connections with people because they have too many false perceptions blocking the way. Luckily, the cure for this is more communication. By engaging with others, we learn what our actual strengths and weaknesses are. This allows us to put forth our ideas in a clear, straightforward manner.

Conclusion

Miscommunication is a problem that may occur in a group. The group must then be able to deal with the miscommunication. Three types of miscommunication are misunderstanding, non-understanding and misinterpretation.

Misunderstanding occurs when one group member gains an interpretation that he/she believes is accurate, but in reality this is not the interpretation the speaker supposed the listener to gain.

Non-understanding takes place when a group member either does not gain any interpretation at all, or gains more than one interpretation with no way to choose between them. Misinterpretation occurs when the interpretation of a group member's statement suggests that his/her values and beliefs are different from the other group members' values and beliefs.

Communication is not a one-way street. To have others open up to you, you must be open yourself. By overcoming these barriers to communication, you can ensure that the statement you are making is not just heard, but also understood, by the person you are speaking with. In this way, you can be confident that your point has been expressed.

Literature

1. Brown M. Ellen (Editor) (1990): Television and Women's Culture: The Politics of the Popular. Sage. London
2. Palmer P. (1986): The Lively Audience: A Study of Children Around The TV Set. Allen and Unwin. Sydney
3. Ball-Rokeach, Sandra J. and Cantor, Muriel G. (Editors). (1986): Media: Audience and Social Structure. Sage. London

კომუნიკაციის ბარიერები

ლიანა გამკრელიძე

ქართული ფილოლოგიისა და მედია ტექნოლოგიების დეპარტამენტი

კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი,

საქართველო

ტელ.: 568 170 727

E-mail: likavake@yahoo.com

რეზიუმე

ადამიანები გამოხატავენ თავიანთ იდეებს, მიზნებს, სურვილებსა და მოთხოვნებს ენის მეშვეობით. იმისათვის, რომ ეფექტურად ვურთიერთობდეთ, საჭიროა გავაცნობიეროთ ჩვენი განსხვავება ერთმანეთისაგან სამყაროს აღქმის თვალსაზრისით. სწორედ ამ თვალსაზრისს ვიყენებთ ადამიანებთან ურთიერთობაში. ენა, შესაძლოა იქცეს ადამიანთა ქცევასა და მათ შეხედულებებზე ზეგავლენის საშუალებად. ადამიანები, როგორც წესი, იყენებენ ეფექტური კომუნიკაციის ტექნოლოგიებს, რათა გავლენა მოახდინონ სხვებზე. დარწმუნების პროცესი ეფუძნება ფაქტებსა და ლოგიკას.

საკვანძო სიტყვები:

ეფექტური კომუნიკაცია, ფაქტები, ლოგიკა, ბარიერები.

Барьеры коммуникации

Гамкрелидзе Лиана Владимировна

Грузинский технический университет

Департамент Грузинской филологии и медиатехнологии

Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 568 170 727

E-mail: likavake@yahoo.com

Резюме

При помощи языка люди выражают свои идеи, цели, желания и потребности. Чтобы эффективно общаться, мы должны осознать, что наше различие состоит в том, как мы воспринимаем мир и используем это понимание для общения с другими людьми. Язык может повлиять на поведение людей, а также на их взгляды. Люди, как правило, ис-

пользуют технологии эффективной коммуникации для влияния на других коммуникантов. Процесс убеждения опирается на факты и логику.

Ключевые слова:

эффективная коммуникация, факты, логика, барьеры.

აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის წარმოშობის თეორიები

ნანა გვენეტაძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. №77, 0175, თბილისი,

საქართველო

ტელ: 557 444 792

Email: nanagven@yahoo.com

რეზიუმე

აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის წარმოშობის საკითხი აქტუალურია სამეცნიერო წრეებში. ქვემოთ მოცემულ ნაშრომი წარმოადგენს ამ საკითხის მოკლე მიმოხილვას. აფრიკულმა ტომებმა თავიანთი კულტურა და ტრადიციები შემოიტანეს ამერიკის ტერიტორიაზე. ეს ენაც მათი მემკვიდრეობის ნაწილია. მიუხედავად იმისა, რომ აფრიკულ-ამერიკული ინგლისური არ ითვლის არსებობის დიდ ისტორიას, მისი წარმოშობისა და განვითარების საკითხები მაინც სადავო და ბუნდოვანია.

საკვანძო სიტყვები:

ენათმეცნიერება, კრეოლი, პიჯინი, აფრიკულ-ამერიკული ინგლისური, ჰიპოთეზა.

შესავალი

არც ერთ ეთნიკურ დიალექტს არ დაუმსახურებია იმდენი ყურადღება ინგლისური ენის ისტორიაში, რაც დაიმსახურა აფრიკულ-ამერიკულმა ინგლისურმა. ის ამერიკული ინგლისურის ყველაზე განხილვადი და ამავედროულად შესწავლილი დიალექტია. ბოლო რამდენიმე ათწლეული, განმავლობაში მისი სახელი რამდენიმეჯერ შეიცვალა და ეს ცვლილება უმთავრესად გამოწვეული იყო ეთნიკური იდენტობის ცვლილებებით ამერიკულ საზოგადოებაში.

ძირითადი ნაწილი

აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის წარმოშობის ისტორია დღესაც საკამათოდ რჩება ბევრი ენათმეცნიერისათვის. ვოლტ ვოლფრამი და ბენჯამინ ტორბეტი მიიხევენ, რომ ამ ენის ფესვები აფრიკული ტომებიდან მოდის და მონათა ვაჭრობის თანადროულად განვითარდა.

დებატები ენის წარმოშობისა და ევოლუციის შესახებ საკმაოდ მიღებული და გავრცელებულია ენის ისტორიაში, მაგრამ რასების ურთიერთობის ისტორია ამერიკულ საზოგადოებაში განსაკუთრებული ყურადღების ღირსია. აფრიკელი ტომები ბევრ ენაზე საუბრობდნენ, როგორებიცაა: მანდიკა, მენდე, გოლა და მრავალი სხვა. რაც შეეხება ინგლისურს, აფრიკიდან ემიგრირებულმა ხალხმა მისი შესწავლა ჩრდილოეთ ამერიკაში დაიწყო. აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის ადრეული განვითარების აღწერა ისტორიული, ენათმეცნიერული და პოლიტიკური გამოწვევაა. დოკუმენტები ამის შესახებ ნაკლებად არსებობს, თუ როგორ მოხდა ეს ენობრივი შერწყმა. როდესაც ამერიკაში დიდი კოლონიზაცია დაიწყო და მონებით მოვაჭრობას საფუძველი ჩაეყარა, სწორედ აქედან იწყება აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის განვითარების ისტორია. როგორც უკვე აღვნიშნეთ წყაროები ამის შესახებ მწირია და პირველადი განვითარების ნიშნები მხოლოდ ზეპირ გადმოცემებსა და ვაჭრობის ამსახველ დოკუმენტებში გვხვდება.

თავდაპირველად ორი ძირითადი მიმდინარეობა გამოიკვეთა აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის წარმოშობასთან და ადრეულ განვითარებასთან დაკავშირებით;

Anglicist Hypothesis – ანგლიცისტების ჰიპოთეზა;

Creolist Hypothesis – კრეოლისტების ჰიპოთეზა.

რაც შეეხება პირველ, ანგლიცისტურ ჰიპოთეზას, მისი მიმდევრები ამტკიცებენ, რომ აფრიკულ ამერიკური ინგლისურის ფესვები მოდის ევროპულ-ამერიკული დიალექტებიდან, კერძოდ კი ამ დიალექტზე საუბრობდნენ ჩრდილო ამერიკის სამხრეთ ნაწილში; როდესაც მონები დასახლდნენ კოლონიებში მათ უბრალოდ შეისწავლეს ინგლისური ენა და სწორედ აქედან მოდის აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის საწყისები.

1960-70-იან წლებში ანგლიცისტების პოზიციას დაუპირისპირდა კრეოლისტები. მათი მიმდევრები აღნიშნავენ, რომ სხვა ევროპული ემიგრანტებისგან განსხვავებით, აფრიკელი ემიგრანტები იძულების გზით შემოვიდნენ ამერიკაში, როგორც მონები, ასე რომ, ჩამოყალიბდა სულ სხვა ენა, კრეოლური, რომელიც კომუნიკაციის საშუალებას აძლევდა მონებს. კრეოლისტები არ უარყოფენ, რომ კრეოლი დაფუძნებულია ინგლისურზე და მისი ლექსიკის დიდ ნაწილს იზიარებს, თუმცა მასში აგრეთვე არის აფრიკული ენების კვალიც. რაც შეეხება თვით კრეოლურს, ის განვითარებულია პიჯინისაგან. პიჯინი არის ენის ერთ-ერთი ნაირსახეობა, რომელიც გამოიყენება კომუნიკაციის დროს ლიმიტირებულად. რას ნიშნავს ლიმიტირებულად გამოყენება? პიჯინს აქვს მკვეთრად შეზღუდული სოციალური როლი, მისი გამოყენება ხდება მაშინ, როცა მოსაუბრენი საუბრობენ სხვადასხვა ენებზე, აქვთ მრავალჯერადი კონტაქტი, როგორცაა: ვაჭრობა, მიგრაცია და ა.შ და ვერ ხერხდება კომუნიკაციის სრულყოფილად დამყარება ენათა უცოდინრობის გამო. ეი პიჯინი კომუნიკაციის გამარტივებული საშუალებაა, ის არ არის რომელიმე ქვეყნის ენა, მას არ აქვს გრამატიკული, მორფოლოგიური და ფონეტიკური მახასიათებლები. რაც შეეხება კრეოლურს, როგორც ჰოლი აღნიშნავს, ის არის პიჯინიდან განვითარებული ენა. იმ ხალხის შთამომავლები, ვინც

პიჯინს საუბრობდა როგორც პირველად ენას, საუბრობდნენ კრეოლურად. მას აქვს უფრო განვითარებული ლექსიკა და რთული გრამატიკული და ფონეტიკური რესურსები.

ანგლიცისტების ჰიპოთეზის მხარდამჭერები იყვნენ დიალექტოლოგიები ჰანს კურათი და რავენ მაკდევიდი. მათი კვლევის მიხედვით, რომელიც XX საუკუნის 50-იან წლებში იქნა ჩატარებული და მასში მონაწილეობას იღებდა როგორც აფრიკულ-ამერიკელები, ასევე სამხრეთ შტატების ადგილობრივი მკვიდრნი, გაკეთდა დასკვნა, რომ აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის ბევრი თავისებურებანი ემთხვეოდა ადგილობრივების დიალექტს. ეს დიალექტი ფართოდ იყო გავრცელებული ბრიტანეთის კუნძულებზე და როგორც კურათი ამბობდა: „საერთო ჯამში აფრო-ამერიკელი საუბრობს ადგილობრივების ენას, მისი ადგილის, არეალის და განათლების მიხედვით“. ეს იყო უმთავრესი ჰიპოთეზა აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის განვითარებისა XX საუკუნის სამოციან წლებამდე.

კრეოლისტების ჰიპოთეზა პირველი სერიოზული ალტერნატივა იყო ანგლიცისტების ჰიპოთეზისა. XX საუკუნის სამოციანი წლებიდან წამოვიდა მოსაზრება, რომ აფრიკულ-ამერიკული ინგლისური სულაც არ იყო ინგლისურის ევროპული დიალექტი და რომ ის განვითარდა კრეოლურიდან. ამ ჰიპოთეზის მომხრეები ვარაუდობენ, რომ კრეოლი ფართოდ გავრცელდა ამერიკის შეერთებული შტატების სამხრეთში. ისინი აცხადებენ, რომ ეს იყო საფუძველი აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურისა. ეს ჰიპოთეზა ვარაუდობს, რომ აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის განვითარება აფრიკელებისა და ევროპელების ადრეული ურთიერთკავშირის შედეგი იყო.

ამ მოსაზრებით გამოვიდნენ ისეთი ენათმეცნიერები როგორებიც იყვნენ: ბეილი, სტიუარტი, დილარდი. ისინი ამტკიცებდნენ, რომ კრეოლური, რის საფუძველზეც აფრი-

კულ-ამერიკული ინგლისური განვითარდა, არ წარმოადგენდა რაიმე უნიკალურს, უფრო ზუსტად რომ განემარტოთ, მას ბევრი მსგავსება ჰქონდა ინგლისურზე დაფუძნებულ კრეოლურთან, დიალექტთან, რომელზეც საუბრობდნენ კარიბის კუნძულების, ბარბადოსის და ჯამაიკის მკვიდრნი და ეს კრეოლური ახლაც გავრცელებულია გულას ტერიტორიაზე.

უნდა აღინიშნოს, რომ ყველა მკვლევარი არ ეთანხმება კრეოლისტების ჰიპოთეზას, ის მაინც ერთ-ერთ მყარ მიმდინარეობად მიიჩნევა ენათმეცნიერების სფეროში. საკმაოდ ბევრი კვლევა იქნა ჩატარებული როგორც სოციალური, ასევე ენათმეცნიერული განხრით, რათა მომხდარიყო კრეოლისტების ჰიპოთეზის გამყარება.

1980-იან წლებში მეცნიერებისათვის ახალი მასალები გახდა ხელმისაწვდომი, რომელმაც კრეოლისტების ჰიპოთეზა კითხვის ნიშნის ქვეშ დააყენა. ეს იყო წერილობითი წყაროები, ჩანაწერები და სხვა სპეციალიზირებული ტექსტები. მაგ.: ჰიატის ტექსტები (Hyatt texts). ეს იყო ინტერვიუები, რომლებიც ჩაწერილი იყო ვუდუს ჯადოქრებთან და შავი მაგიის მიმდევრებთან 1930-იან წლებში. ამ ჩანაწერებზე და აუდიო მასალებზე დაყრდნობით ცხადი გახდა, რომ აფრიკულ-ამერიკული ინგლისური დიდად არ განსხვავდებოდა იმ ევროპულ-ამერიკული დიალექტისაგან, რომელზეც სამხრეთის შტატების მკვიდრნი საუბრობდნენ. ამას მეორე ფაქტიც დაერთო. 1820-იან წლებში აფრო-ამერიკელების რამდენიმე ჯგუფი საცხოვრებლად პენსილვანიის შტატიდან გადავიდა კანადასა და ღომინიკის რესპუბლიკაში. ეს ჯგუფები იზოლირებულად ცხოვრობდნენ ადგილობრივებისაგან და თითქმის უცვლელად შეინარჩუნეს ენა. 1990-94 წლებში ამ ჯგუფებზე ენათმეცნიერებმა პოპლაკმა და ტაგლიამონტმა ჩაატარეს კვლევები, რის საფუძველზეც დაასკვნეს, რომ მათი დიალექტი მსგავსი

იყო სამხრეთში გავრცელებული ევროპულ-ამერიკული (European – American English) დიალექტისა. ამან კი საბოლოოდ ეჭვქვეშ დააყენა კრეოლისტების ჰიპოთეზა.

ცოტა უფრო მოგვიანებით მესამე ჰიპოთეზაც ჩამოყალიბდა აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის წარმოშობის შესახებ. ეს იყო ნეო-ანგლიცისტების (Neo-Anglicist hypothesis) ჰიპოთეზა. ანგლიცისტების მსგავსად, მათაც სწამთ, რომ აფრიკულ-ამერიკული ინგლისური ნაწილობრივ დაყრდნობილია ბრიტანულ ინგლისურზე, თუმცა, თანამედროვე აფრიკულ-ამერიკული ინგლისური უკვე აღარ მიიჩნევა ბრიტანული დიალექტის ნაწილად, არამედ ნეო-ანგლიცისტები აცხადებენ, რომ თანამედროვე აფრიკულ-ამერიკული ინგლისური უფრო მრავალფეროვანი გახდა, რასაც ხელი შეუწყო აფრიკულ-ამერიკული სათვისტომოს უნიფიცირებამ.

დასკვნა

ამგვარად, აფრიკულ-ამერიკული ინგლისურის წარმოშობის შესახებ რამდენიმე ჰიპოთეზა არსებობს, თითოეულ მათგანს საკმაოდ მყარი დასაბუთებული კვლევები ამყარებს, თუმცა, ალბათ, ყოველთვის იქნება კამათი იმის შესახებ, თუ რომელია უფრო მისაღები და სწორი.

ლიტერატურა:

1. Rickford J. R. African American Vernacular English: Features, evolution, Educational implications
2. Green L. (2002): African American English: A linguistic introduction. Cambridge: Cambridge University Press. The origin of African –American English

The origin of African-American English

Nana Gvenetadze
Georgian Technical University
Department of Liberal Sciences
77 Kostava St., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel: 557 444 792
Email: nanagven@yahoo.com

Abstract

The issue of the origin of Africa -American English is one of the urgent matter in linguistic circles. This article is a brief overview of this issue. African tribes brought their culture and traditions in America. This language is a part of their heritage. Although the African-American English does not count the long history of existence, the issue of its origin and development are still controversial and unclear.

Keywords:

linguistics, Creole, pidgin, African-American English, hypothesis.

Теории происхождения африкано-американского английского языка

Гвенетадзе Нана Борисовна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Tel: 557 444 792
Email: nanagven@yahoo.com

Резюме

В научных кругах вопрос происхождения африкано-американского английского языка очень актуален. Статья представляет краткий обзор этого вопроса. Африканские племена внесли свою культуру и традиции на территорию Америки. Этот язык является частью их наследства. Несмотря на то, что африкано-американский английский язык не имеет давнишнюю историю, вопросы его происхождения и развития все равно остаются спорными и неясными.

Ключевые слова:

лингвистика, креол, пиджин, африкано-американский английский, гипотеза.

Language and the Internet

Rusudan Gotsiridze
Georgian Technical University
Department of Liberal Sciences
77 Kostava str., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 893 301 342
E-mail: rusudgo@yahoo.com

Abstract

Technological evolution is at high speed. There are seven electronic situations in which language is used - e-mail, synchronous chat groups, asynchronous chat groups, virtual worlds, World Wide Web, instant messaging and blogging.

The seven Internet situations have certain linguistic properties in common. The Internet is not only an information superhighway, but it is a communicative power as well: it has created new social circumstances.

The invention of other communication media in the past, such as writing, printing, phoning, faxing and text-messaging, have not only had an influence on our daily lives, but on our language as well. The invention of the Internet is no exception to this rule.

Keywords:

Technological evolution, text-messaging, “global” relationships, Internet conceptions, internet communication, internet users.

Introduction

The Internet has helped people from all over the world to become connected to one another, enabling “global” relationships to be formed. As such, it is important for the various types of slang used online to be recognizable for everyone.

Different types of online communication have to be taken into account, each of which creates a language variety. There are rules in each language situation which govern the use of language. Inter-

net language is a combination of written and spoken language. Though at first sight the Internet is dominated by written text, the Internet language is highly influenced by oral language. The online interaction shares certain characteristics with the act of speech.

Main Body

With the development and popularization of computer technology and Internet, Internet language comes into being. As a popular media, Internet demands a simple and convenient language for people to use in communication. English, as the most commonly used language on the Internet, catches people’s attention

due to its distinct language features. Generally speaking, Internet English refers to the language used in E-mails, Discussion Groups, Chat Rooms, and WWW Pages, etc. According to R. A. Huson (1980), a language variety is any distinguishable form of speech used by a speaker or a group of speakers. Therefore, Internet English can be regarded as a new variety of English, and besides the common features it shares with other varieties, it also presents some distinct features in word-formation and lexicon. Knowing the regulations and characteristics of Internet English, people can not only enlarge their vocabulary, more importantly, they can make better use of network resources with the language and achieve effective communication on the internet.

Nowadays the information-intensive society has developed rapidly in science and technology, the lengthy and miscellaneous words will inevitably be replaced by brief and concise words. Therefore, abbreviation is the most frequently used word-building means of current network English. It has not merely enriched the vocabulary of English and provided convenience for English users, it also represents a kind of trend of simplification in English vocabulary (Susan C. Herring, 2007). For example,

websites usually begin with “www”, which is a typical example of abbreviation.

In modern times, people tend to be economical in writing and speech to keep up with the fast tempo of the new life style. This is especially true in Internet English. To save time one is likely to clip words that are frequently used, e.g. bike for bicycle, auto for automobile, taxi for taximeter cabriolet. We use econ, math, and trig for economics, mathematics, trigonometry when we talk about school life. In catering business, we have a burger instead of a hamburger. In technology system, we create uni for university, info for information, Netizen for net citizen, netnews for network news, netiquette for network etiquette, etc. Although some of the clipped forms are not generally accepted by many conservative linguists and scholars, they prove to be effective and popular on the Internet.

Clipping can be classified into the following four types:

a) Front clipping: cause (because) ; copter (helicopter) ; phone (telephone)

b) Back clipping: hang on a sec (hang on a second); deli (delicatessen); fan (fanatic); disco (discotheque);

c) Front and back clipping: cuz (because); flu (influenza)

d) Phrase clipping: pop (popular music)

Another common way of making new short words is acronymy. Acronymy is the process of forming new words by joining the initial letters of a phrase. Words formed in this way can be subdivided into initialisms and acronyms depending on the pronunciation of the words. Initialisms are words pronounced letter by letter while acronyms are pronounced as normal words. The following words serve as good examples:

a) Initialisms: IT (information technology), WWW (World Wide Web), BTW (by the way), FYI (for your information)

b) Acronyms: NATO (the North Atlantic Treaty organization), AIDS (acquired immune deficiency syndrome), BASIC (Beginner’s All-purpose Sym-

bolic Instruction Code), laser (lightwave amplification by stimulated emission of radiation), sonar (sound navigation and ranging), N-bomb (nuclear bomb).

The most distinctive features of Internet English are its flexibility and freeness, therefore, letters and numbers are frequently used in combination to form a special type of abbreviation. That’s to say, we often

use a number or a letter to replace one or more letters in a word, in case the number or the letter has the partial tone with its substitute. In Internet English it is common to find that a letter or combination of letters

is used to replace words or phrases which happen to share similar pronunciations. For example, r - are, b -be/bee, c- see, o - oh, oic - oh, I see, icq - I seek you, how r u - how are you. Numbers are often used in the same way, for example, “before” is written as “b4” in Internet English, because “4” has a partial tone with “fore”. More examples are: 2B - to be, some1 - someone, f2f - face to face, B2B - Business to business, 3W - World Wide Web and 4ever - for ever. Although many people consider this kind of expression as non-standard, it proves to be popular and expressive on the Internet.

Blending is the formation of new words by combining parts of two words or a word plus a part of another word, such as smog (smoke + fog). It is a relatively complex form of compounding. There are mainly three kinds of blends in Internet English (CHEN Ying, 2005):

The first type of blends may be the combination of one part of one word and one part of the other word or a word plus a part of another word. For example, Netizen - net citizen; netzine - net magazine; netiquette - Internet Etiquette; informercial - information commercial; infochannel - informal channel, technet - technology net, infocosm - information cosmos, Webster - web master; computerate - computer literate; buckster - buck broadcaster; comernet - commercial network.

The second type of blends is the combination of

a letter of one word and another word. For example, e-mail - electronic mail; e-life - electronic life; e-cash - electronic cash; e-commerce - electronic commerce; e-wallet - electronic wallet; e-book - electronic book.

Compounding has become a more and more important Internet English word-building means. These words are mostly some professional terms related to computer network. A great part of these terms are neologisms. They are generally developed from the words which have the meaning of “network”, such as web, net, computer, internet, online. For example, cyber stalker, hypertext.

As more and more new Internet conceptions come into being, an affix is able to derive many new words, which are easy to understand. Affixation is generally defined as the formation of words by adding word-forming or derivational affixes to bases. This process is also known as derivation. The most productive affixes that are used in Internet English are as follows: -ible : compatible; cyber- : cyberspace, cybercrime; de- : debug; delurk. digit- : digiter; digit head. hyper- : hyperlink; hypermedia; hypertext; hyper access. micro- : microserf; micro-money; micropayment. tele- : teleconference; tele-commute. re- : reboot; reassemble; redirect. sub- : subdirectory; subnet. -ize : digitize; maximize.

The appearance of Internet English not only increases the number of English vocabulary but also produces some strange signs, which are usually used to express emotions (SUN Hong-mei 2010). Some scholars call these signs emoticons. They are used just because in the virtual world of Internet, most communication is performed through words, in which we cannot express our facial expressions or gestures. Therefore, people use punctuations, letters or the combination of signs to make up this. The signs used are fresh and vivid, and can achieve a kind of humor. For example, when people chat on the internet, they often use colon “:” to denote eyes, dash “-” for nose, and “()” for mouth, “T-T” for crying, “^□^” for joy, which are vivid and humorous.

Just as what we have analyzed, based on the In-

ternet’s features of rapidity, efficiency and personalization, Internet English tends to add to its language system more abbreviations, more symbols and more short forms with rich meanings. Internet English is formed out of the special needs of internet communication; therefore, it is characterized by fast innovation and quick spread and has the characteristics of popularity, creativity, brevity and vividness.

Conclusion

Network English become popular and familiar to people very quickly. That is to say, the great use of derivation and compounding makes Internet English popular and easy to understand. Netizens can recognize many new words through their affixes. For instance, “cyber” which originally comes from Greek, now means “computer, or net”. Cyber activist, cyber addict, cyber attack, cyber cop, cyber brain, cyber surfing and so on are all derived from it. Words combined with it are e-business, e-form, e-mail, e-service, etc. Other familiar affixes are: “digit-”, “internet-”, etc. Many compounds in Internet English are also simple to internet users to understand and to memorize. Many new compound words are the combination of a common word and a word which carries a specific meaning. For instance, “web”, which originally means “network of fine threads spun by a spider or some other spinning creature”, carries the specific meaning of “internet” in Internet English. Therefore users will not have difficulty in understanding words like “web page”, “web site” or “web messenger”.

Most netizens are usually young people and they have great creativity (Reid, Elizabeth M. 1991). The number of Internet English increases by 500 words each year. Oxford Dictionary once wanted to record these new words, however, for its high speed, they failed. Besides those newly-coined words and expressions, the use of signs on the internet to express gestures and emotions can be regarded as a good illustration of creativity.

Literature

1. Chen Ying (2005): On the Regularity of English Network Neologisms. *Journal of Minjiang College*. 1
 2. Susan C. Herring (2007): A Faceted Classification Scheme for Computer-Mediated Discourse. <http://www.languageatinternet.org/articles/2007/761>
 3. Hudson R. A. (1980): *Sociolinguistics*. London: Cambridge University Press
 4. SUN Hong-mei (2010): A Study of the Features of Internet English from the Linguistic Perspective, *Studies in Literature and Language*. Vol. 1. № 7. Pp. 98-103. www.cscanada.org
- Reid Elizabeth M. (1991): *Electropolis: Communication and community on Internet Relay Chat*. Unpublished senior honours thesis. University of Melbourne. Australia. Available at <http://www.aluluei.com>

ენა და ინტერნეტი

რუსუდან გოცირიძე
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 593 301 342
E-mail: rusudgo@yahoo.com

რეზიუმე

ტექნოლოგიური ევოლუცია სწრაფად მიმდინარეობს. არსებობს შვიდი ელექტრონული სიტუაცია, სადაც ინტერნეტის ენა გამოიყენება: ელექტრონული ფოსტა, სინქრონული ჩეთ ჯგუფები, ასინქრონული ჩეთ ჯგუფები, ვირტუალური სამყარო, მსოფლიო ქსელი, მესიჯი, ბლოგი. ზემოაღნიშნულ შვიდ ინტერნეტ სიტუაციას აქვს საერთო ლინგვისტური თავისებურებები. ინტერნეტი კომუნიკაციის წყაროა, რომელიც ახალი სოციალური მდგომარეობის საფუძვლად

იქცა. წარსულის ისეთმა საკომუნიკაციო გამოგონებებმა, როგორცაა წერა, ბეჭდვა, ტელეფონი, ფაქსი და ტექსტური შეტყობინება, გავლენა იქონიეს არა მარტო ჩვენს ყოველდღიურ ცხოვრებაზე, არამედ ენაზეც. ამ მხრივ, არც ინტერნეტი გამონაკლისი.

საკვანძო სიტყვები:

ტექნოლოგიური ევოლუცია, ტექსტური შეტყობინება, გლობალური ურთიერთობები, ინტერნეტ კონცეფციები, ინტერნეტ კომუნიკაცია, ინტერნეტის მომხმარებლები.

Язык и Интернет

Гоциридзе Русудан Арчиловна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 593 301 342
E-mail: rusudgo@yahoo.com

Резюме

Технологическая эволюция развивается быстро. Язык интернета употребляется в семи электронных ситуациях – электронная почта, синхронные чат группы, асинхронные чат группы, виртуальный мир, глобальная сеть, сообщение, блоггинг. Вышеупомянутые интернет ситуации имеют общие лингвистические особенности. Интернет является источником коммуникации и базисом нового коммуникативного положения. Такие коммуникативные изобретения прошлого как писание, печатание, телефон, факс и текстовые сообщения повлияли не только на нашу повседневную жизнь, они повлияли и на язык. В этой связи интернет не является исключением.

Ключевые слова:

Технологическая эволюция, текстовое сообщение, глобальные взаимоотношения, интернет концепции, интернет коммуникация, интернет пользователи.

ჯონ ქითსის პოეზიის ძირითადი ლინგვო-სტილისტური თავისებურებები

ციური დეკანოზიშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. №77, 0175, თბილისი,
საქართველო
ტელ: 599 937 373
E-mail: tsia_26@yahoo.com

რეზიუმე

ფონეტიკურ დონეზე ქითსის პოეზიისათვის დამახასიათებელია ალიტერაცია და ასონანსი, ასევე ბგერათა თავისებური მონაცვლეობა; სიტყვაწარმოების დონეზე მნიშვნელოვანია სუფიქსის -est ხმარების სიხშირე, ასევე შემდეგ სუფიქსთა ფორმებიც: -let/ret; მითითებულ საშუალებათა გვერდით ასევე გამოყენებულია ავტორისეული სიტყვაშეთანხმებები. სინტაქსურ დონეზე განსაკუთრებით შეინიშნება რთული სინტაქსური კონსტრუქციები და გრძელი წინადადებები.

ქითსის რიტმის დონე უზრუნველყოფს ლექსის რიტმულ ორგანიზაციას სხვადასხვა ენობრივ დონეთა საშუალებებით. სტროფულ სივრცეში ქითსი მიჰყვება კლასიკური ლექსწყობის კანონებს.

საკვანძო სიტყვები:

ალიტერაცია, ასონანსი, სინტაქსი, რიტმული ორგანიზაცია.

შესავალი

„რამდენიმე ერთგული მეგობარი, რამდენიმე ბრწყინვალე ლექსი, მგზნებარე სიყვარული და ადრეული სიკვდილი“ – ამ სიტყვებით აღწერს ლორდ ხოტონი ოცდახუთი წლის პოეტის – ჯონ ქითსის ცხოვრებას.

ამ მართალი სიტყვების მიღმა დგას მწუ-

ხარე და მეღანქოლოგიური ადამიანის სახე, ადამიანის, რომელსაც თითქმის არაფრის გაკეთება დასცალდა.

ჯონ ქითსის შემოქმედებითი ცხოვრება დაახლოებით ექვს წელს ითვლის. მისი სიკვდილი უმძიმესი იყო იმ დანაკლისთა შორის, რაც კი ოდესმე გადაუტანია ინგლისურ ლიტერატურას. ჯონ ქითსმა მოასწრო და დიდება მოუტანა თავის ქვეყანას, დაუტოვა ისეთი ნაწარმოებები, რომლებიც არა მხოლოდ „ატყვევებენ სამუდამოდ“ („a joy forever“), არამედ შთააგონებენ მომავალ თაობებს, იქცევიან პოეტური მოძრაობის კონიოდ (დიაკონოვი).

მშობლების ტრაგიკული გარდაცვალების შემდეგ 15 წლის ქითსი მიემგზავრება ლონდონში მედიცინის შესასწავლად. იქვე ის ეცნობა ანტიკურ ლიტერატურას (ანტიკური მოტივები შემდგომშიც მრავლად გვხვდება ქითსის პოეზიაში). ელინისტური იდეებითაა გაჟღენთილი მთელი მისი შემოქმედება. ღვთიურისა და მიწიერის კავშირი, ბუნების გაღმერთება, მითოლოგიური პერსონაჟები და სიუჟეტები – ეს ის ელემენტებია, რაც აკავშირებს ქითსის ნაწარმოებებს ანტიკურ ასპექტებთან და ელინისტურ იდეებთან. ქითსი სილამაზეს ეთაყვანება, ის მშვენიერების შთამაგონებელი პოეტია.

ძირითადი ნაწილი

ქითსის პოეტური ენას ქმნის პოეტის მიერ გამოყენებული სტილისტური თავისებურებების მთელი სპექტრი.

ქითსის პოეზიაში ფონეტიკურ დონეზე სტილისტური თავისებურებები გამოხატულია ისეთი ხმოვანი ეფექტებით, როგორცაა ალიტერაცია, ასონანსი და მონაცვლეობა. ყველაზე ხშირად კი ეს გახლავთ ალიტერაცია და ასონანსი; გარდა ამისა, ბგერების თავისებური მონაცვლეობა, განსაკუთრებით

ტექსტის იმ ნაწილებში, სადაც იშლება ესა თუ ის მხატვრული ხასიათი. მაგალითისთვის შეგვიძლია მოვიყვანოთ ნაწილები პოეტის ლექსიდან „ოდა ზღვასთან“ (“On the sea”):

“It keeps eternal whisperings around
Desolate shores, and with it mighty swell
Gluts twice ten thousand caverns, till the spell
Of Hecatelea vesthemold shadowy sound”.

ჩურჩული (“whisperings”) და ზღვის ხმაური (“swell”) გადმოიცემა დომინანტი ფრიკატიული ბგერების და ბგერების (ტ) და (დ) მონაცვლეობით, ამ ბგერების მონაცვლეობა განსაკუთრებით შესამჩნევია შუა ოთხტაეპში: ...mighty swell/Gluts twice ten thousand caverns”, ამავე დროს სწორედ ამ ნაწილში აღწევს კულმინაციას ზღვისა და ბუნების ხმები - “mighty swell”, “Gluts twice ten thousand”- ამ გზით ალიტერაციული ხერხები ერთგვარად ხელს უწყობენ ამა თუ იმ მხატვრული სახის გახსნას ნაწარმოებში, განსაკუთრებით კი ბუნების აღწერის დროს.

ქითსი ძალზე ხშირად მიმართავს -est სუფიქსს და მისი მეშვეობით ახდენს საგნების ჰიპერბოლიზაციას, მაგალითად: “softest rustles”, “rarest flowers”, “freshest breeze”, “balmiest sleeves”, “pearliest dew”, “deepest grass”; ასევე ხშირად იყენებს ის კნინობით სუფიქსებს -let/-et/-ret საგნების მნიშვნელობათა შემცირებისათვის, მაგალითად: streamlet, cloudlet, circlet, “brooklet”, “rivulet”, “floweret”; ამგვარი არსებითი სახელების უმრავლესობას პოეტი იყენებს ზღვის ობიექტების აღსაწერად. ხშირ შემთხვევებში ქითსი მორფოლოგიური ფორმების შევსებას ახდენს ლექსიკურ-სემანტიკური საშუალებების მეშვეობით. მაგალითად: ავიღოთ სიტყვა rill, მისი ლექსიკური მნიშვნელობა არის პატარა ზომის ნაკადული, მაგრამ პოეტი დამატებით აძლიერებს მის მნიშვნელობას მორფოლოგიური ფორმით (სუფიქსით – let), ან პირიქით, მაგალითად სიტყვა streamlet კიდევ უფრო შემცირებულად არის წარმოდგენილი ლექსიკური ერთეულის - little დამატებით: “little streamlet”.

აღნიშნურ ელემენტებთან ერთად მინდა ხაზი გავესვათ ავტორისეულ სიტყვაწარმოებებს, რაც უხვად გვხვდება მის ნაწარმოებებში: “ne-thoughted,” “never-wandering,” “guilelesslove”, “ship-mastforests”.

ლექსიკურ-სემანტიკურ დონეზე პოეტის შემოქმედებაში აღსანიშნავია მის მიერ ხშირად გამოყენებული საკუთარი სახელეები, განსაკუთრებით ანტიკური ლიტერატურის და რომაული და ბერძნული მითოლოგიის პერსონაჟების სახელები და ასეთი პერსონაჟების სახელთაგან განსაკუთრებული როლი აქვს მზისა და სინათლის ღმერთს აპოლონს (Appolo). აქვე მინდა შევნიშნო, რომ ეს მხოლოდ ქითსისთვის არ არის დამახასიათებელი, სხვა რომანტიკოსებიც და მათ შორის უორდსუორთი, კოლრიჯი, შელი და ბაირონიც ხშირად იყენებენ თავიანთ შემოქმედებაში ამ თავისებურებას.

თუ ადრეულ პერიოდში ქითსის ენა დატვირთული იყო არქაიზმებით და ნაკლებად გამოყენებადი გამოთქმებით (რაც მემკვიდრეობით გადმოეცა სპენსერისა და სხვა ძველი ინგლისელი პოეტებისაგან), შემდგომში პოეტის შემოქმედებაში ვხვდებით უფრო სუსტ და გამომხატველობით რთულ ეპითეტებს, რთულ, გავრცობილ მეტაფორებს. ქითსი აგრეთვე ხშირად მიმართავს ერთმანეთთან დაპირისპირებულ ლექსემებს: “beneath” - “above”, “never - ever”, “golden” - “silver”, “light - shade”, “voice/music/sound-silence”.

გრამატიკულ დონეზე ქითსის პოეზიისთვის დამახასიათებელია “of” – ფრაზული მიმართვები: “Queen of the wide air”, “O maker of sweet poets, dear delight of this fair world”, “Nymph of the downward smile”, “halo of crystal rivers”; ძირითად მიმართვები მითიური პერსონაჟებისა და ბუნების მიმართ.

სინტაქსურ დონეზე განსაკუთრებულ ყურადღებას იპყრობს ქითსის რთული სინტაქსური კონსტრუქციები და გრძელი წინადადებები. მაგალითად, ლექსში “Happy is England I could be content. . .” 14 სტრიქონი

შედგება ორი წინადადებისგან და ლექსში “Endumion” 19 სტრიქონი შედგება ასევე ორი წინადადებისაგან. ჩვეულებისამებრ, კომპოზიციურად ამგვარი წინადადებები წარმოადგენენ სინტაქსურდ აზრობრივ მთლიანობას.

ქითსის ერთ-ერთ სტილისტურ ხერხს წარმოადგენს ცალკეულ სიტყვათა ან წინადადების ნაწილთა გამოყოფა სტრიქონის აზრობრივი, ლოგიკური და ინტონაციური ორგანიზაციის შესაქმნელად, მაგალითად: “I cry your mercy, pity, love - ay, love!” “O! Let me have the whole, - all, all, be mine!” („To Fanny“).

რიტმულ დონეზე ქითსის ინდივიდუალური სტილი უზრუნველყოფილია რიტმული ორგანიზაციული საშუალებებით სხვადასხვა ენობრივ დონეზე (ალიტერაცია და ასონანსი, პარალელური კონსტრუქციები და სინტაქსური ორგანიზაციები).

სტროფიკის დონეზე ქითსი მიჰყვება კლასიკური ლექსწყობის კანონებს (ზომა, სტროფიკა). მაგ., პეტრარკას მოდელები - ორი ორტაეპიანი და ორი სამტაეპიანი; ამგვარი სტროფიკით არის დაწერილი ქითსის სონეტების უმრავლესობა, შექსპირის მოდელები – 3 ოთხტაეპიანი და ერთი ორტაეპიანი; გარდა ამისა, ავტორის (ქითსისეული) მოდელები, როდესაც ოთხტაეპიანში გამოყენებულია ჯვარედინი რითმი ან ავტორის მიერ შეხამებული – სხვადასხვა რიტმი პირველ და მეორე ოთხტაეპში.

დასკვნა

ქითსის სტროფიკის მრავალფეროვნებამ, ლოგიკურმა მელოდიკამ, მკაფიო ვიზუალურმა და გრძნობითმა სახეებმა, სწორად შერჩეულმა სიტყვებმა, სრულყოფილმა პოეტურმა ენამ საგრძნობლად გაამდიდრა ინგლისური ლექსი, გახადა ის უფრო მრავალფეროვანი, გამომხატველობითი, მოქნილი და მელოდიური.

ლიტერატურა

1. Jakobson R. (1990): Linguistics and Poetics
2. დოიაშვილი თ. (1981): ლექსის ევფონია. თბილისი
3. Виноградов В. В. (1963): Стилистика. Теория Поэтической речи. Поэтика. М.
4. Дяконова Н. Я. (1973): Китс и его современники. М.
5. Китс Дж. (1998): Стихотворения. Поэмы. Бессмертная библиотека. «Рипол классик». М.

Lingo-Stylistic Peculiarities of John Keats poetry

Tsiuri Dekanozishvili

Georgian Technical University

Department of Liberal Sciences

77 Kostava St, 0175. Tbilisi; Georgia

Tel: 599 937 373

Email: tsia_26@yahoo.com

Abstract

At the phonetic level alliteration and assonance are characteristic of all Keats works; At the word-forming level Keats along with the frequently used suffixes –“est” and –let/et/ret, uses his (author’s) own word-formations; At the syntax level the poet uses complex syntax phrases and considerably long sentences; At the prosodic level Keats ensures rhythmic organization by means of different lingual devices and follows canonic forms of classical versification.

Keywords:

alliteration, assonance, syntax, rhythmic organization.

Лингво-стилистические особенности поэзии Джона Китса

Деканоцишвили Циури Семёновна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел: 599 937 373
Email: tsia_26@yahoo.com

Резюме

На фонетическом уровне для поэзии Китса характерны аллитерация и ассонанс, а так же своеобразное чередование звуков. На уровне

словообразовательных моделей у Китса значительна частота употребления -est, так же значительна частота употребления суффиксов - let/et/get; Наряду с указанными средствами также характеризуются авторские словообразования. На синтаксическом уровне особенно заметны сложные синтаксические конструкции и значительна длина предложения. Ритмический уровень Китса обеспечивает ритмическую организацию средствами разных языковых уровней. В области строфики характерно следование канонам классического стихосложения.

Ключевые слова:

аллитерация, ассонанс, синтакс, ритмическая организация.

Stylistic Deviation as an Unexpected Irregularity in Language

Marina Zoranyan

Georgian Technical University

Department of Liberal Sciences

77 Kostava st., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel. : 593 783 826

E-mail: marinaziger@gmail.com

Abstract

The concept of linguistic deviation is arising from the Russian formalists. It is **widely** used in literary stylistics. Linguistic deviation is one of the means of language by which foregrounding is achieved. Deviation as an unexpected irregularity in language is the breaking of rules which writers or speakers normally obey. Stylistic deviation is a device frequently adopted by writers of literary works to attract the reader's attention, and to differentiate themselves from other writers. When an idea is presented in a way that is different from the expected way, then it is a deviation from the norm. A kind of deviation as a variation from "normal" usage is called external deviation. Deviation internal to the given text as opposed to external is called internal deviation. Deviation can occur at any linguistic level. Leech distinguishes eight types of deviation: lexical, grammatical, phonological, graphological, semantic, dialectal deviation, deviation of register and of historical period.

Keywords:

linguistic deviation, foregrounding, internal and external deviation, lexical deviation, grammatical deviation, phonological deviation, semantic deviation.

Introduction

The concept of linguistic deviation is arising from the Russian formalists. It is **widely** used in literary stylistics. Linguistic deviation is one of the means of

language by which foregrounding is achieved.

Foregrounding in language was first identified by Mukařovsky (1964). It refers to features of the text which in some sense "stand out" from their surroundings. The term itself is a metaphorical extension of the concept of foregrounding in the visual arts (e.g. painting and photography). It refers to the range of stylistic effects that occur in literature, whether at the phonetic level (e.g., alliteration, rhyme), the grammatical level (e.g., inversion, ellipsis), or the semantic level (e.g., metaphor, irony). Foregrounding theory suggests that in any text some sounds, words, phrases, and clauses may be so different from what surrounds them, or from some perceived "norm" in the language generally, that they are set into relief by this difference and made more prominent as a result. In stylistics, the notion of foregrounding is used by Leech and Short (1981: 48) to refer to 'artistically motivated deviation'.

Main Body

The problem of variants of the norm, or deviation from the norm has received a considerable attention among linguists and stylisticians.

When a writer wants to make his language creative or inventive, she/he uses a language different from the conventional and everyday language of his day. Using unconventional or unusual language, he can give his readers unexpected surprise and make a strong impression on their mind. This kind of the creative use of language is technically called a linguistic deviation by which the writer creates a language deviated from the norms of literary convention (Leech, 1969:50).

Leech explains linguistic deviations with a concept of foregrounding "... anyone who wishes to investigate the significance and value, of a work of art must concentrate on the element of interest and sur-

prise, rather on the automatic pattern such deviations from the linguistic or other socially accepted norms have given the special name of foregrounding. The foregrounding figure is the linguistic deviation and the background is the language". (ibid.:57)

Leech (1969) remarks that any deviation from the established norms of the language is impermissible in ordering everyday life speech, as for the poets, deviation becomes a matter of choice.

Nowotny (1962) points out that "poetic language has been called a deviation from the linguistic norm, the norm being the ordinary (spoken) language and the language of prose".

Deviation as an unexpected irregularity in language is the breaking of rules which writers or speakers normally obey. Stylistic deviation is a device frequently adopted by writers of literary works to attract the reader's attention, and to differentiate themselves from other writers. Deviation corresponds to the traditional idea of poetic license: the writer of literature is allowed in contrast to the everyday speaker to deviate from rules, maxims, or conventions. These may involve the language, as well as literary traditions or expectations set up by the text itself.

Cases of neologism, live metaphor, or ungrammatical sentences, as well as archaisms, paradox, and oxymoron (the traditional tropes) are clear examples of deviation. When an idea is presented in a way that is different from the expected way, then we say such a manner of carrying it out has deviated from the norm.

Poetry has been characterized as deviating from the norms of language. It frequently breaks the rules of language, but by doing so, it communicates with us in a fresh original way. The use of language in unusual context is what marks the literature. Poetry is an example of a more intense use of language. In other words, the association of meanings which language is familiar or conventionally used is not necessarily always to be found in poetry.

Analyzing the language of poetry, Levin (1965: 226) classifies deviation of language in two types: internal and external deviation. A kind of deviation

as a variation from "normal" usage (i.e., the type of deviation against some norm which lies outside the limits of the poem in which this deviation occurs) is called external deviation. Deviation internal to the given text as opposed to external (which takes place against the background of the poem, where the norm is the remainder of the poem in which this deviation occurs) is called internal deviation.

Style, as deviation from a norm, is a concept that is used traditionally in literary stylistics, regarding literary language as more deviant than nonliterary language use. This not only pertains to formal structures such as metrics and rhyme in poems but to unusual linguistic preferences in general, which an author's poetic license allows. Dylan Thomas's poetry, for example, is characterized by word combinations that are semantically incompatible at first sight and, thus, clearly deviate from what is perceived as normal. In the title of his poem "A grief ago", the word "grief" is semantically deviant (unusual, unexpected) as a result of its disappointing our expectations that a countable noun related to time (e.g., week) will occur in the syntactic frame "a... ago" ("grief" being in contrast, an uncountable noun of emotion). As a result of this deviation, the title of the poem is foregrounded and consequently, we should look for a significance that goes beyond surface-level understanding. Our interpretation might be to see the poem as involving the all-consuming nature of grief, to the extent that the grief we are talking about is so strong that it becomes the measure of time. We can consider it an example of external deviation, since we tend to think of external deviation as a variation from "normal" usage.

A good example of **internal (to the text) deviation** is the poetry of the American poet E. E. Cummings. The most striking aspect of deviation in much of Cummings's poetry is the use of lowercase (small) letters where we would normally expect capitals. This, though, is typical of Cummings's poetry and so it is difficult to attribute any great significance to it, other than a general desire to break with normal tradition. However, one of the effects of this deviation is to foreground examples where Cummings uses capital-

ization, such as in the line from poem “63”:

sing) for it's Spring (“63”, Cummings, 1964)

As a consequence of the internal deviation we can infer that *Spring* is an important concept in the poem, since “*Spring*” is the first word we come across with initial capitalization. The only other capital letters in the poem come in the final line, where the first letter of each word is a capital, thereby foregrounding propositional content of the poem’s last phrase:

With All The Policemen In The World (ibid.)

Deviation can occur at any linguistic level. Leech (1969) distinguishes eight types of deviation: lexical, grammatical, phonological, graphological, semantic, dialectal deviation, deviation of register and of historical period.

Being a common feature of poetic style, deviation can also be used in other genres and text-types. Thus in advertising, deviation is used for making impact and attracting people’s attention:

e.g. “Give a Timex to all, to all a good time.”
(Timex watch)

“Ex” being added to “Time”, the verb not only advertises how excellent the watch is, but also tries to demonstrate the excellence of accuracy at giving a correct time. According to market research, a plenty of ads use the affix of “ex” in their advertisement words, intending to imply the “excellence” of their products.

Conclusion

Deviation is an unexpected irregularity in language. (Jeffries & McIntyre, 2010: 32) It is the breaking of rules which writers or speakers normally obey. Deviation as a linguistic phenomenon has an important effect on the readers (and hearers), if a part of a poem is deviant it becomes especially, noticeable, or perceptually prominent (Short, 1969: 11). It has been found out that the writer uses a language deviated from the literary convention or everyday speech(norm). He uses different types of linguistic deviations to achieve his purposes.

Literature

1. Mukařovský J. (1964): Standard Language and Poetic Language, in Garvin, P. (ed.) A Prague School Reader on Esthetics, Literary Structure, and Style. Washington, DC: Georgetown University Press: 17-30
2. Levin S. R. (1965): Internal and External Deviation in Poetry, *Word*, 21: 225-239
3. Leech G. N. (1969): A Linguistic Guide to English Poetry. London: Longman
4. Leech G. N. & Short M.(1981): Style in Fiction: A Linguistic Introduction to English Fictional. 2nd edition. London: Pearson Education
5. Nowotny W. (1962): The Language Poets Use. London: The Athlone Press
6. Short M. (1969): Exploring the Language of Poems, Plays, and Prose. Edinburgh: Pearson Education Ltd.
7. Jeffries L. & McIntyre D. (2010): Stylistics. Cambridge University Press
8. Thomas D. (2003): Collected Poems. Ed. Walford Davies and Ralf Maud. London: Phoenix
9. Cummings E. E. (1964): 73 Poems. London: Faber and Faber

Стилистическое отклонение как непрогнозируемое несоответствие норме

Зораян Марина Георгиевна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 593 783 826
E-mail: marinaziger@gmail.com

Резюме

Понятие лингвистического отклонения – девиации - восходит к русским формалистам. Оно широко используется в литературной стилистике.

Лингвистическая девиация – это одно из средств языка, с помощью которого достигается вынесение на передний план. Стилистическое отклонение как непрогнозируемое несоответствие норме является нарушением правил, которые писатели и говорящие обычно соблюдают. Стилистическая девиация – это художественный прием, используемый писателями в литературных произведениях для привлечения внимания читателей, это то, что отличает их от других писателей. Когда мысль представлена в отличной, необычной форме, то это считается отклонением от нормы. Такой вид отклонения, как вариация „нормального“ использования называется внешней девиацией. Внутреннее отклонение по отношению к данному тексту, противоположное внешнему, называется внутренней девиацией. Девиация может возникать на любом лингвистическом уровне. Лич различает восемь типов девиаций: лексическую, грамматическую, фонологическую, графологическую, семантическую, диалектическую девиацию, девиацию регистра и исторического периода.

Ключевые слова:

лингвистическая девиация, вынесение на передний план, внутренняя и внешняя девиация, лексическая девиация, грамматическая девиация, фонологическая девиация, семантическая девиация.

სტილისტური გადახრა როგორც ნორმის არაპროგნოზირებადი დარღვევა

მარინა ზორანიანი

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერულ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი,

საქართველო

ტელ.: 593 783 826

E-mail: marinaziger@gmail.com

რეზიუმე

ლინგვისტური დევიაციის ცნება შემოტანილია რუსი ფორმალისტების მიერ. იგი ფართოდ გამოიყენება ლიტერატურულ სტილისტიკაში. ლინგვისტური დევიაცია არის ენის ერთ-ერთი საშუალება, რომლის გამოყენებითაც მიიღწევა ობიექტის წინა პლანზე წამოწევა. დევიაცია არის იმ წესის მოულოდნელი დარღვევა, რომელსაც დამწერი ან მოლაპარაკე ჩვეულებრივად ემორჩილება. სტილისტური დევიაცია არის საშუალება, რომელსაც მხატვრული ნაწარმოების ავტორი იყენებს, რათა მიიზიდოს მკითხველის ყურადღება და რათა მისი ნაწერი გამოირჩეოდეს სხვების ნაწერებისაგან. როდესაც ახრი ისეთნაირადაა წარმოდგენილი, რომ იგი განსხვავდება მოსალოდნელისაგან, მაშინ ნაწერი (გამონათქვამი) არის “ნორმიდან” გადახრილი. ასეთი გადახრა არის გარეგანი. დევიაცია, რომელიც მოცემული ტექსტის “ნორმებიდან” გადახრას წარმოადგენს, არის შინაგანი დევიაცია. დევიაციას შეიძლება ადგილი ჰქონდეს ნებისმიერ ლინგვისტურ დონეზე. ლინი განსხვავებს რვა ტიპის დევიაციას: ლექსიკურ, გრამატიკულ, ფონოლოგიურ, გრაფოლოგიურ, სემანტიკურ, დიალექტიკურ, სტილისტურ დევიაციასა და ისტორიული პერიოდის დევიაციას.

საკვანძო სიტყვები:

ლინგვისტური გადახრა, წინა პლანზე წამოწევა, შინაგანი და გარეგანი გადახრა, ლექსიკური გადახრა, გრამატიკული გადახრა, ფონოლოგიური გადახრა, სემანტიკური გადახრა, დიალექტიკური გადახრა, ისტორიული პერიოდის გადახრა.

მთარგმნელი და თარგმნის პროცესის მონაწილეები

ია ჩიკვინიძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო
ტელ.: 551 453 531

E-mail: chikvinidze@gmail.com

რეზიუმე

სტატიაში ნაჩვენებია მთარგმნელისა და თარგმანის დამკვეთის ურთიერთმიმართება და ის სხვადასხვა სირთულე, რომელიც ორიგინალის ადრესატისათვის მიწოდების პროცესში აუცილებლად იჩენს თავს. სხვადასხვა კულტურის კომუნიკანტთა უშუალო მაკავშირებლის - მთარგმნელის მთავარი ამოცანაა ორიგინალის ტექსტში კოდირებული ინფორმაცია მის მესსიერებაში არსებულ ცოდნას დაუკავშიროს, ანუ იმ საბაზისო ცოდნას, რომელიც მისი ინტელექტის, ერუდიციისა და პროფესიონალიზმის ნაზავია.

საკვანძო სიტყვები:

ტექსტი, მთარგმნელი, დედანი, დამკვეთი, ადრესატი, კომუნიკანტი.

შესავალი

ორი ადამიანის კომუნიკაციისას, რომელთა შორის, როგორც წესი, სხვადასხვა კულტურის წარმომადგენლები არიან და სხვადასხვა ენაზე მეტყველებენ, საჭირო ხდება მთარგმნელის ჩარევა, პიროვნებისა, რომელიც კომუნიკანტთა ენას ფლობს. რით განისაზღვრება ასეთ შემთხვევაში მთარგმნელის ფუნქცია? მან ორიგინალი ტექსტის ავტორის მიერ ტექსტში ჩადებული კოდირებული შეტყობინება ახლებური სახით უნდა ჩამოაყალიბოს და ადრესატს ნათარგმნი ტექსტის საშუალებით გადასცეს. დამოკიდებულებას დედანსა და ნათარგმნი ტექსტს შორის კომუნიკაციური სიტუაციის სხვადასხვა ფაქტორები განაპირობებს. ხსენებულ ფაქტორთა შორის მოიაზრებენ კომუნიკაციის დროს, ადგილსა და საბაბს, მაგრამ გადამწყვეტი მნიშვნელობა, უპირველესად, ორიგინალი ტექსტის ავტორს, დამკვეთს, თარგმნის ტექსტის ადრესატს და ბოლოს, რაღა თქმა უნდა, მთარგმნელს ენიჭება.

მთარგმნელი და თარგმნის პროცესის მონაწილეები

ძირითადი ნაწილი

ავტორი წარმოადგენს ორიგინალი ტექსტის შემქმნელს, რომლის ვინაობაც ცნობილია ან ანონიმურია. ტექსტის შემქმნის პროცესი, როგორც წესი, განსაზღვრულ მიზანს ემსახურება. აქედან გამომდინარე, ავტორი ტექსტს გარკვეულ ფუნქციას ანიჭებს, ვარაუდობს რა, რომ ადრესატი მეტ-ნაკლები სირთულით შეძლებს ტექსტის გაგებას.

დამკვეთი არის პიროვნება, რომლიდანაც მოდის ტექსტის თარგმანის შექმნის ინიციატივა. დამკვეთს, ისევე როგორც ორიგინალი ტექსტის ავტორს, გარკვეული მიზნები ამოძრავებს და ამიტომ ნათარგმნი ტექსტს განსაზღვრულ ფუნქციას ანიჭებს. ეს უკანასკნელი ადგენს, უნდა ჰქონდეს თუ არა ნათარგმნი ტექსტს ადრესატისთვის იგივე ფუნქცია, რაც ორიგინალ ტექსტს აქვს თავისი ადრესატისთვის, თუ ნათარგმნი ტექსტი სრულიად სხვა ფუნქციის მატარებელი უნდა იყოს.

ადრესატი – ნათარგმნი ტექსტის მკითხველი ან მსმენელი, (იგივე მომხმარებელი) დამკვეთთან შეიძლება იყოს გაიგივებული. რაც უფრო ახლოს იცნობს მთარგმნელი ნათარგმნი ტექსტის ადრესატს, მით უფრო უადვილდება მას მუშაობა. ამ შემთხვევაში მას საშუალება ეძლევა გაითვალისწინოს ადრესატის ასაკი, პროფესია, განათლების დონე, სოციალური მდგომარეობა და მისი დამოკიდებულება მშობლიურ ენას-

თან. სწორედ ზემოხსენებული ფაქტორებს ემყარება ადრესატის მოლოდინი სათარგმნი ტექსტისადმი. მაგ.: დამკვეთი ითხოვს საგადასახადო კოდექსის თარგმანს უცხოური ენიდან ქართულად და მოელოს, რომ მშობლიურ ენაზე შესრულებულ თარგმანში მისთვის ყველაფერი ცხადი იქნება, მაგრამ რადგან მას საგადასახადო სფეროში არც თუ ისე დიდი გამოცდილება აქვს, ის ხვდება, რომ უკვე ნათარგმნი ტექსტი მას არაფერში გამოადგება. ამიტომ იგი მთარგმნელს ორიგინალი ტექსტის ყოველდღიური სასაუბრო სტილით თარგმანს სთხოვს. ყოველდღიურ პრაქტიკაში, როდესაც მთარგმნელს საკმაოდ მრავალრიცხოვან აუდიტორიასთან უწევს ურთიერთობა, საკმაოდ რთულია ყოველი ადრესატის მიღმა არსებული სხვადასხვა ფაქტორების გათვალისწინება. აქედან გამომდინარე, მთარგმნელი იძულებულია ადრესატის, ასე ვთქვათ, საშუალო განათლების დონე წარმოიდგინოს და მასზე აილოს ორიენტაცია.

მთარგმნელი - თამამად შეიძლება ითქვას, რომ იგი არის, ერთი მხრივ, ორიგინალი ტექსტის რეალური ადრესატი და მეორე მხრივ, ნათარგმნი ტექსტის ავტორი. ისევე, როგორც ყველანაირი ქმედება, მთარგმნელის ქმედებაც ამ შემთხვევაში მიზანმიმართულია და სწორედ ეს განასხვავებს მას ჩვეულებრივი ორიგინალი ტექსტის ადრესატისა და დედნის ავტორისაგან. იგი ორიგინალს სათავისოდ, ინფორმაციის მისაღებად ან თავშესაქცევად კი არ ეცნობა, არამედ კორექტული თარგმნის მიზნით.

თავდაპირველად მთარგმნელი თავის წარმოსახვაში აყალიბებს სათარგმნი ტექსტის შესაძლო ადრესატს, ანუ ცდილობს წარმოიდგინოს, თუ აღქმა-გაგების რა წინაპირობები შეიძლება გააჩნდეს მას. თუ ადრესატი სხვა კულტურულ გარემოს მიეკუთვნება, მაშინ მისი გაგების უნარი სრულიად განსხვავებული იქნება, ვიდრე ორიგინალი ტექსტის ადრესატისა, ამიტომ მთარგმნელი

მოძიებას იწყებს სხვადასხვა ერთეულებიდან, როგორცაა მონაკვეთი, წინადადება, სიტყვა-კავშირი ან თავად სიტყვა და დიდ ყურადღებას უთმობს მათში ჩადებულ ინფორმაციას. შემდეგ კი ეს ინფორმაცია თარგმანის ტექსტში გადააქვს. წინადადებებისა და მონაკვეთებისაგან მიღებულ ენობრივ ერთეულთა მასას ის ერთ სრულქმნილ სხეულად, ახალ ნათარგმნ ტექსტად აყალიბებს.

ორიგინალის ტექსტი მთარგმნელის მთავარი საყრდენია. ამ შემთხვევაში ტექსტი გვევლინება ადრესატის მიერ არჩეული ენობრივი ნიშნის მატარებელ ერთეულად, რომელიც კომუნიკაციის აქტშია ჩართული და გარკვეული ინფორმაციის მატარებელია. ორიგინალის ტექსტი შეიძლება იყოს:

- გათვალისწინებული პოტენციურად იდენტური ადრესატისათვის, ანუ მოიაზრებდეს, ერთი მხრივ, ორიგინალის, ხოლო მეორე მხრივ, ადრესატის ინტერესებს (მაგ.: დარგობრივი ტექსტები);

- ორსახოვანი, რაც იმას გულისხმობს, რომ თავდაპირველად ის ორიგინალი ტექსტის მკითხველზეა მიმართული, მაგრამ პოტენციურად ითვალისწინებს თარგმნილი ტექსტის მკითხველთა ინტერესებს.

- ორიენტირებული მხოლოდ თარგმნილი ტექსტის მკითხველზე.

ორიგინალი ტექსტი მთარგმნელის საყრდენს და იმავდროულად შეფასების კრიტერიუმს წარმოადგენს, რადგან მის გარეშე ვერ მოხდება თარგმანის შეფასება.

ნათარგმნი ტექსტი ორიგინალი ტექსტის დამუშავების შედეგად მიიღება. ის ტექსტის ავტორს ადრესატთან ურთიერთობის დამყარებაში ეხმარება, ადრესატთან, რომელსაც არ ესმის ტექსტის ავტორის ენა და სრულიად სხვა კულტურული გარემოს წარმომადგენელია. ნათარგმნი ტექსტი უნდა შეესაბამებოდეს იმ მოთხოვნებს, რომელიც ადრესატს ზოგადად ტექსტის და, ამ შემთხვევაში, კონკრეტული ტექსტის მიმართ გააჩნია.

გერმანელი ენათმეცნიერი ჰონინგი ამტკიცებს, რომ ადამიანის მეხსიერება ინფორმაციის შემნახველი სისტემაა, რომელიც რამდენიმე ნაწილისაგან შედგება:

- სისტემის პირველი ნაწილი ინფორმაციის ათვისებას უწყობს ხელს;
- მეორე ნაწილი უკვე ათვისებული ინფორმაციის შენახვას უზრუნველყოფს;
- მესამე კი ათვისებული და შენახული ინფორმაციის ხელახალ გამოძახებაში გვეხმარება.

ადამიანის მეხსიერების ეს სამი სისტემა მჭიდროდაა ერთმანეთთან დაკავშირებული და ათვისებული ინფორმაციის ცოდნად ჩამოყალიბებას უწყობს ხელს.

ინფორმაციის გაგებისა და ათვისების პროცესი უაღრესად ინდივიდუალურია. ეს მრავალ ფაქტორზეა დამოკიდებული. პირველ რიგში მშობლიური ენის ძირფესვიან ცოდნაზე (იქნება ეს ლექსიკური, გრამატიკული თუ სტილისტური თავისებურებანი), ასევე მოსაუბრესა და მსმენელზე, ჩვენ შემთხვევაში, ავტორსა და ადრესატზე. ხშირად ჩვენ მიერ ფორმულირებული მოსაზრება არ შეესაბამება იმას, რის თქმასაც სინამდვილეში ვაპირებთ, ამიტომ განმარტების მიცემა გვიხდება და ხანდახან გაოცებულნიც კი ვრჩებით მოსაუბრის გაურკვევლობით. არის შემთხვევები, როცა მოსაუბრე არაა დაინტერესებული, რომ სათქმელი გასაგები ენით გამოხატოს. პოლიტიკოსები თავიანთ გამოსვლებში, როგორც წესი, მაღალფარდოვან და ფართო მასებისთვის გაუგებარ ტერმინოლოგიებს მიმართავენ, რადგან მათთვის ამ შემთხვევაში საკუთარი განსწავლულობის წინა პლანზე წამოწევა უფრო მნიშვნელოვანია, ვიდრე სათქმელის გასაგებად ჩამოყალიბება.

უფრო იოლადაა საქმე მსმენელის ანუ ადრესატის შემთხვევაში. ის, რომ ამ უკანასკნელს შეთავაზებული ინფორმაციიდან ყველაფერი არ ესმის, ალბათ არავისთვის არაა გასაკვირი. ჰონინგი ამას

სრულიად ბუნებრივ მოვლენად მიიჩნევს. მისი აზრით, სულაც არაა აუცილებელი, რომ ადამიანმა ყველანაირი ინფორმაცია „მონიტორზე“ ანუ გონებაში აღბეჭდოს და შემდეგ გადაამუშაოს. ჰონინგის მოსაზრებიდან გამომდინარე შეგვიძლია დავასკვნათ, რომ თუ ადრესატისათვის მიცემულ ტექსტში ყველაფერი ცხადი არაა, ის ელემენტარულად ვერ მოახერხებს ყველაფრის სიტყვასიტყვით თარგმნას და არც არის საჭირო. მკითხველი ასეც იქცევა. კითხვის პროცესში იგი ტექსტში კოდირებულ ინფორმაციას მის მეხსიერებაში არსებულ ცოდნას უკავშირებს, ცოდნას, რომელიც მას ტექსტის წაკითხვამდე გააჩნია (ამ ცოდნას მეცნიერთა ერთი ჯგუფი ზოგად განათლებას, მეორე კი – ენციკლოპედიურ ცოდნას, ინტელექტსა და ერუდიციას უწოდებს) და ამგვარად, ახალ ინფორმაციას დებულობს, ანუ მას უნდა გააჩნდეს საბაზისო ცოდნა. იგივე შეიძლება ითქვას მთარგმნელზეც. კითხვისას იგი ცდილობს ამოცნოს ტექსტი, რომელიც ატარებს ინფორმაციას და შეძლებისდაგვარად ამუშავებს მას, იშველიებს რა აღქმის უნარს, რომელსაც არაფერი აქვს საერთო მთარგმნელის კომპეტენციასა და ენის ცოდნასთან. იგი უღრმავდება სიტყვებს და მათ დამოკიდებულებას წინადადებებთან, ტექსტის სემანტიკებთან და საერთოდ ტექსტთან, შემდეგ კი ამ ყველაფერს აკავშირებს რეალობასთან, რომელიც გამოხატულია ტექსტში და რომლის მონაწილენიც არიან დედნისეული ტექსტის ავტორი და ნათარგმნი ტექსტის ადრესატი. გარდა ამისა, ხაზი უნდა გაესვას იმას, რომ ხშირად მთარგმნელი დედნიდან უფრო ნაკლებ ინფორმაციას იღებს, ვიდრე ტექსტშია მოცემული, ვინაიდან მას ბევრი რამ თარგმნისას ახალი ტექსტისათვის უმნიშვნელოდ მიაჩნია. მაგრამ ხდება პირიქითაც, როცა ინფორმაციულობის თვალსაზრისით ნათარგმნი ტექსტი გაცილებით ტევალია, ვიდრე ორიგინალი. ამას პირველ

რიგში მთარგმნელის ერუდიცია განაპირობებს. არის კიდევ ერთი ფაქტორი, როდესაც მთარგმნელის მიერ ტექსტის გაგების პროცესი ჩვეულებრივი მკითხველის მიერ აღქმული ტექსტისაგან განსხვავდება. თუ ჩვეულებრივი მკითხველი ტექსტს კითხულობს, ეს მისი პირადი საქმეა, მაგრამ მთარგმნელის მიერ აგებული ტექსტი ადრესატისაგან კონტროლდება, ანუ, თუ მთარგმნელი ორიგინალის ტექსტს არასწორად გაიგებს, ეს, პირველ რიგში, თვალში მოსახვედრი იქნება მკითხველისათვის და არასწორ გეზს მისცემს მას შემდგომ მუშაობაში.

როცა ვსაუბრობთ დედნისეული ტექსტის გაგებაზე, არ შეიძლება არ აღვნიშნოთ ინტუიციის გრძნობა, რომელსაც მეცნიერები ცნობიერების არაკონტროლირებად ნაწილს უწოდებენ და რომელიც მკითხველს გაგების პროცესში არანაკლებ ეხმარება. თუმცა ეს ინტუიცია, ისევე როგორც გაგების სხვა წინაპირობები, ყველა ადამიანში ინდივიდუალურია. ასეთი ინტუიციური ცოდნა ტექსტზე მომუშავე მთარგმნელს საშუალებას აძლევს საკუთარი ფანტაზიის დახმარებით მიუახლოვდეს ტექსტში ასახულ რეალობას. ამ გზით მთარგმნელი ინარჩუნებს ტექსტის მთლიანობას და თავს არიდებს მის დაშლადანაწევრებას.

დასკვნა

მთარგმნელი არის სპეციალისტი, რომელიც ფლობს საჭირო უნარ-ჩვევებს იმისათვის, რომ გაიგოს ორიგინალის ენაზე შექმნილი ტექსტი და ეს უკანასკნელი, დამკვეთის მოთხოვნათა გათვალისწინებით, თარგმანის ენაზე გადაიტანოს. გარკვეულწილად მთარგმნელი ტექსტის ავტორადაც გვევლინება, მხოლოდ არ უნდა დაგვავიწყდეს, რომ ეს ტექსტი დამკვეთის კომუნიკაციურ მიზნებს ემსახურება და არა რაიმე სხვა დანიშნულებას. მთარგმნელის უშუალო მოვალეობაა, შეძლებისდაგვარად ღრმად

ჩაწვდეს ორიგინალის ტექსტით გადმოცემულ ავტორისეულ ჩანაფიქრს (განზრახვას) და მის მიერ თარგმანის ენაზე შექმნილმა ტექსტმა მაქსიმალურად დააკმაყოფილოს ადრესატთა მოთხოვნა, მან თავი იმ კომუნიკაციური აქტის მონაწილედ უნდა წარმოიგინოს, რომლისთვისაც ტექსტის თარგმანს ასრულებს.

ლიტერატურა

1. Marc de Lounay (2006): Qu'est-ce que traduire? Librairie Phyllosophique. Paris
2. P. Bouillon, A. Clas (1993): La traductique. Quebec-Montreal. P.281
3. Ulrich kautz. Handbuch Didaktik des Uberserzens und Dolmetschens. B.

Translator and the Participants of Translation Process

Chikvinidze Ia

Georgian Technical University

Department of Liberal Sciences

Kostava av.77, 0175, Tbilis, Georgia

Tel. : 551 453 531

E-mail: chikvinidze@gmail.com

Abstract

The article discusses the relationship between the translator and the person by whom the translation was ordered . It also discusses different hardships generally occurring in the process of presenting the original to the addressee. Every translator - being a firsthand connector between the communicants of different cultures - has to solve the problem of connecting the coded information of the original text

to the knowledge stored in his/her memory, as this knowledge is the mixture of his/her intellect, erudition and professionalism.

Keywords:

text, translator, original, addressee, communicant.

Переводчик и участники переводческого процесса

Чиквинидзе Ия Гиглаевна

Грузинский технический университет

Департамент либеральных наук

Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел.: 551 453 531

E-mail: chikvinidze@gmail.com

Резюме

В статье показаны взаимоотношения переводчика и заказчика перевода и те трудности, которые всегда обнаруживаются в процессе передачи информации оригинала адресату перевода. Главной задачей переводчика – непосредственного связного коммуникантов разных культур, является связать кодированную информацию текста оригинала со своим умственным потенциалом, с теми базисными знаниями, которая является смесью его интеллекта, эрудиции и профессионализма.

Ключевые слова:

текст, переводчик, оригинал, заказчик, адресат, коммуникант.

ა. დე ტოკვილი ამერიკის დემოკრატიული წყობის არსებითი ნიშნების შესახებ

დოდო ლაბუჩიძე
გრიგოლ რობაქიძის სახელობის
უნივერსიტეტი
ფილოსოფიისა და სოციალურ
მეცნიერებათა კვლევითი ინსტიტუტი
ჟ. ბაგრატიონის ქ. №6, თბილისი,
საქართველო
ტელ: 591 605 948
E-mail: dodolaboutchidze@yafoo.fr;
dodolaboutchidze@mail.ru

რეზიუმე

სტატიაში განხილულ საკითხთა სპექტრი ეყრდნობა შედარებითი სოციოლოგიის კლასიკოსის, ფრანგული პოლიტიკური ფილოსოფიის ერთ-ერთი თვალსაჩინო წარმომადგენლის ალექსის დე ტოკვილის მიერ დემოკრატიული წესრიგის არსებითი ნიშნების გააზრებას. ნაშრომში „დემოკრატია ამერიკაში“ ტოკვილი სიღრმისეულად მსჯელობს არა მარტო ამერიკული დემოკრატიის თავისებურებებზე, არამედ დემოკრატიული საზოგადოებების იმ ზოგადი ნიშანთვისებების შესახებ, რომელმაც XIX საუკუნის მეორე ნახევრის ინტელექტუალთა საგანგებო ინტერესი გამოიწვია და დღემდე არ დაუკარგავს შემეცნებითი ღირებულება.

საკვანძო სიტყვები:

დემოკრატია, მმართველობის დეცენტრალიზაცია, ინოვაცია, საკანონმდებლო სისტემა, სასამართლო ხელისუფლება, აღმასრულებელი ხელისუფლება, სოციალური წყობა.

შესავალი

ალექსის შარლ ანრი კლერელ დე ტოკვილი (1805-1859) ძირძველ ფრანგ დიდგვარო-

ვანთა წარმომადგენელი იყო: მამის მხრიდან, იგი მეფე ლუი წმინდას ჩამომავალი იყო, დედის მხრიდან ენათესავებოდა მალბრანშს და შატობრიანს. ტოკვილმა კარგი ჰუმანიტარული განათლება მიიღო; მან დაამთავრა ქ. მეცის სამეფო კოლეჯი, შემდეგ სწავლა განაგრძო პარიზში სამართლისმცოდნეობის შესასწავლად. მასზე განსაკუთრებით დიდი ზეგავლენა მოახდინა შარლ ლუი მონტესკიეს პოლიტიკურმა და ფილოსოფიურმა შეხედულებებმა. ტოკვილი აქტიურად მონაწილეობდა ქვეყნის საპარლამენტო და საკანონმდებლო საქმიანობაში: იგი იყო 1848 წლის საფრანგეთის კონსტიტუციის სარედაქციო კომისიის წევრი, იცავდა მმართველობის დეცენტრალიზაციისა და საყოველთაო არჩევნების პრინციპებს. 1849 წელს აირჩიეს საკანონმდებლო ასამბლეის ვიცე-პრეზიდენტად, 1849 წელს დაინიშნა საგარეო საქმეთა მინისტრად. 1852 წელს ნაპოლეონ III-ის მიერ იმპერიის აღდგენის შემდეგ მისდამი ოპოზიციურად განწყობილმა ტოკვილმა პარიზი დატოვა და ტოკვილების საგვარეულო ციხე-სიმაგრეს დაუბრუნდა.

ტოკვილს ცხოვრება და მოღვაწეობა საფრანგეთის ისტორიაში ერთ-ერთ ურთულეს ეპოქაში მოუხდა. XIX საუკუნის პირველი ნახევარი – ეს იყო წინააღმდეგობებით აღსავსე პერიოდი, როდესაც ძველი არისტოკრატიული საზოგადოების ნანგრევებზე დემოკრატიული წყობა ისახებოდა. ტოკვილმა, ბუნებით საღად მოაზროვნე პიროვნებამ, ნათლად გააცნობიერა ის, რომ XVIII-XIX საუკუნეებში ხალხთა ცხოვრებაში მომხდარი სავსებით განსხვავებული მოვლენებიც კი დემოკრატიის სასარგებლოდ შეტრიალდა, რომ სრულიად ახალ სამყაროს ახალი პოლიტიკური ცოდნა ესაჭიროებოდა. იგი გაემგზავრა ამერიკაში, საგანგებოდ შეისწავლა ამ ქვეყნის მმართველობა და ამერიკუ-

ლი საზოგადოების შესწავლის კვალობაზე დაებადა იდეა დაეწერა წიგნი „დემოკრატია ამერიკაში“ (1835, ტ. I; 1840, ტ. II), რომელსაც დიდი წარმატება ხვდა წილად: 1838 წელს ტოკვილი აირჩიეს საფრანგეთის პოლიტიკურ მეცნიერებათა აკადემიის, ხოლო 1841 წელს საფრანგეთის აკადემიის წევრად. ინგლისელმა ფილოსოფოსმა ჯონ სტიუარტ მილმა ნაშრომი კლასიკურ ნაწარმოებად აღიარა; გერმანელმა ფილოსოფოსმა ვილჰელმ დილთაიმ კი ტოკვილი პოლიტიკური სამყაროს ყველაზე დიდ ანალიტიკოსად მიიჩნია არისტოტელესა და მაკიაველის შემდეგ.

ძირითადი ნაწილი

ტოკვილის მიზანი არ არის ამერიკის მაღივებელი პანეგერიკის შექმნა. ავტორის საგანგებო რეფლექსიის საგანია ის ძირითადი საკითხები, რომლებიც დემოკრატიის უმთავრესი ღირებულებების გარანტიას წარმოადგენენ. ამერიკაში იგი ეძიებს დემოკრატიის ხატს, გვიჩვენებს იმ გაგლენას, რომელსაც ადამიანთა სოციალური მდგომარეობის თანასწორობა და დემოკრატიის ბატონობა ახდენს ამერიკის საზოგადოებაზე, მის იდეებსა და ზნე-ჩვეულებებზე. ტოკვილი წერს: „ვადიარებ, რომ ამერიკაში მე ვხედავდი არა მხოლოდ ამერიკას, არამედ მასში ვეძებდი თვით დემოკრატიის ხატს, დემოკრატიას ნაზიარები ხალხის რწმენას და ვნებებს. მსურდა, ჩაეწვდომოდი მის სიღრმეს, რათა გამეგო, თუ რა სასიკეთოს შეიძლება ველოდოთ მისგან, ან რისი შიში უნდა გვექონდეს“ (1. 186).

ნაშრომში ტოკვილი ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ ევროპის ქვეყნებისაგან განსხვავებით ამერიკაში რევოლუცია წარიმართა წესრიგისა და კანონებისადმი მოკრძალებისა და სიყვარულის ნიშნით, „ამერიკაში დემოკრატიის პრინციპები განვითარდა თა-

ვისუფლების წიადში და ზნე-ჩვეულებებთან თანხმობით უმტკივნეულოდ განხორციელდა კანონებში“ (1. 64). ამერიკის სამართლებრივ და პოლიტიკურ ინსტიტუტებზე ტოკვილის რეფლექსია ეფუძნება ყველაზე სარწმუნო და ავტორიტეტულ შრომებს, განსაკუთრებით ხშირად იმწმებს „ფედერალისტურ წერილებს“. იგი წერს: „ჯონ ჯეიმ, ჰამილტონმა და მედისონმა, ერთობლივად იღვაწეს, რათა ხალხისათვის განემარტათ მათ მიერ წარდგენილი კანონპროექტის ყველა უპირატესობა. ამ მიზნით მათ ჟურნალში გამოაქვეყნეს რიგი სტატიებისა, რომელთა ერთობლიობა ქმნის ერთ დასრულებულ ტრაქტატს [...] „ფედერალისტი“ მშვენიერი წიგნია. მიუხედავად იმისა, რომ მხოლოდ ამერიკას ეხება, ყველა ქვეყნის სახელმწიფო მოხელემ კარგად უნდა შეისწავლოს იგი“ (1. 23).

ამერიკელ კანონმდებელთა მმართველობითი სიბრძნისა და მათ მიერ მოწინავე თეორიების დამკვიდრების დასტურად, ავტორი ასახელებს ამერიკის კონსტიტუციას, სახელმწიფოს უპირველეს კანონს, რომელიც ისევე ბატონობს კანონმდებლებზე, როგორც რიგით მოქალაქეებზე; „მსოფლიოში არ არის ქვეყანა, სადაც კანონი იყოს ისე უზენაესი და ძალმოსილი, როგორც ეს ამერიკაშია [...] „ამერიკაში ერთი ადამიანი არა მეორე ადამიანს, არამედ სამართალს, კანონს მორჩილებს“ (1. 81). ამერიკის კონსტიტუცია ეფუძნება მონტესკიეს მიერ შემუშავებულ ხელისუფლებათა [საკანონმდებლო, აღმასრულებელი, სასამართლო] განაწილების პრინციპს, თუმცა ინოვაცია არის ის, რომ საკანონმდებლო ხელისუფლება მინდობილი აქვს ორ ასამბლევას: სენატს და წარმომადგენლობით პალატას. საკანონმდებლო ხელისუფლების გაყოფას ტოკვილი მიიჩნევს პირველი რიგის აუცილებლობად, რომელიც ამერიკელებს დაუდასტურა დრომ და გამოცდილებამ. ეს ინოვაციური პრინციპი, თითქმის არაღიარებული

ანტიკურ რესპუბლიკებში და თანამედროვე ხალხთაგანაც მრავლის მიერ არცნობილი, ამჟამად აქსიომად არის მიჩნეული პოლიტიკურ მეცნიერებაში.

ამერიკის საკანონმდებლო სისტემის შესწავლის შემდეგ, ტოკვილი განიხილავს სასამართლო ხელისუფლებას და აღნიშნავს, რომ ამერიკელ მოსამართლეებსა და სხვა ხალხთა მოსამართლეებს სავსებით მსგავსი უფლებამოსილება აქვთ, მაგრამ, მათგან განსხვავებით, ისინი აღჭურვილი არიან უდიდესი პოლიტიკური ძალაუფლებით. საიდან იღებს ეს დასაბამს? რატომ არ გააჩნიათ იგი მათ კოლეგებს სხვა ქვეყნებში? კითხულობს ტოკვილი და თავადვე დასძენს: „ამის მიზეზია ერთი ფაქტი: ამერიკელებმა თავიანთ მოსამართლეებს მიანიჭეს უფლება განაჩენი დაეფუძნებინათ უმაღლესი კონსტიტუციაზე და არა კანონებზე. სხვა სიტყვებით რომ ვთქვათ, კანონმდებლებმა მოსამართლეებს ნება დართეს სასამართლო პროცესებში ეხელმძღვანელათ მხოლოდ ისეთი კანონებით, რომლებიც, მათი აზრით, არ შეეწინააღმდეგებოდა კონსტიტუციას“ (1. 85). ტოკვილის მიხედვით, ამერიკაში ასეთი სამართალი ხელისუფლების ყველა შტოს მიერ არის აღიარებული, ვერ ნახავთ ვერც ერთ ადამიანს, ან პარტიას, რომელიც საკამათოდ გახდიდა ამ უფლებას. მისი აზრით, ამის სათავე უნდა ვეძიოთ თავად ამერიკის კონსტიტუციის პრინციპებში. „შეერთებული შტატების კონსტიტუცია ჰგავს ადამიანის გამჭრიახობის დამადასტურებელ იმ მშვენიერ ქმნილებებს, თავად მათ გამოძვინებლებს დიდებითა და სიმდიდრით რომ მოსავს, მაგრამ სხვათა ხელში უნაყოფო რჩება“ (1. 133). უპირველეს ყოვლისა, მოსამართლეები მორჩილებენ კონსტიტუციას; ეს სავსებით შეესაბამება თავად სასამართლო ხელისუფლების არსს, რადგან ყოველი მოსამართლისათვის ნიშანდობლივი უფლება არის ნორმატიულ აქტთა შორის ისეთთა შერჩევა, რომლებიც

ყველაზე მეტად ესადაგება სასამართლო ხელისუფლების არსს. ავტორი კმაყოფილებით აღნიშნავს, რომ ისეთ თავისუფალ ხალხში როგორც ამერიკელები არიან, ყველა მოქალაქეს აქვს უფლება ჩვეულებრივ სასამართლოში აღძრას საქმე სახელმწიფო მოხელეთა წინააღმდეგ და ყველა მოსამართლე უფლებამოსილია გამოიტანოს გამამტყუნებელი განაჩენი ამ მოხელეთა მიმართ. კანონის დარღვევისათვის აღმასრულებელი ხელისუფლების წარმომადგენელთა დასჯის უფლების მინიჭება სასამართლოებისათვის, ტოკვილის თანახმად, „არ არის ამ ორგანოთა განსაკუთრებული პრეროგატივა; ეს ბუნებრივი უფლებაა და მათთვის მისი ჩამორთმევა ბუნებრივი უფლების წართმევად უნდა განვიხილოთ“ (1. 88).

ტოკვილი იზიარებს მონტესკიესა და რუსოს აზრს, რომ ქვეყანაში მოქალაქეთა თავისუფლება და უსაფრთხოება, ძირითადად, სისხლის სამართლის კანონთა ვარგისიანობაზეა დამოკიდებული; რომ ნებისმიერი ფენის დამნაშავენი საფრთხეს უქმნიან მოქალაქეებს და ხელს უშლიან მათ თავისუფლებას. თუმცა ხაზგასმით აღნიშნავს, რომ ევროპისაგან განსხვავებით, ამერიკაში დანაშაული იშვიათად რჩება დაუსჯელი; ყველა დაინტერესებულია დროულად წარადგინოს სამართლის დარღვევის სამხილები, რათა დამნაშავე დაიჭირონ. ამ მხრივ ევროპაში განსხვავებული ვითარებაა: იქ ბოროტმოქმედი მიაჩნიათ მხოლოდ იმ ბედკრულ ადამიანად, რომელიც იბრძვის, რათა დაემალოს ძალაუფლების წარმომადგენლებს. ამერიკაში კი ბოროტმოქმედი აღიქმება ადამიანური მოდგმის მტრად, რომლის წინააღმდეგაც საზოგადოება უნდა ამხედრდეს.

აღმასრულებელ ხელისუფლებაზე საუბრისას ტოკვილი ხაზგასმით აღნიშნავს იმ ფაქტს, რომ ამერიკული კონფედერაცია ყველა სხვა კონფედერაციის მსგავსია, მაგრამ შედეგებით აშკარად სხვაობს ყველა სხვა დანარჩენთაგან. ტოკვილის მიხედვით,

ეს განპირობებულია თავად ამერიკის ფედერალური კონსტიტუციით, რადგან ეფუძნება „სრულიად ახალ თეორიას, რომელიც ჩვენი დროის პოლიტიკის მეცნიერების დიად მონაპოვრად უნდა ჩაითვალოს“ (1. 127). იგულისხმება ამერიკელთა ინოვაცია – პოლიტიკური სუვერენიტეტის პორიზონტალური დანაწევრება ფედერალურ ხელისუფლებასა და შტატის ხელისუფლებას შორის. მართალია, ადგილობრივი ინსტიტუტები ყველა ხალხისათვის საჭიროა, მაგრამ ტოკვილის აზრით, ყველაზე მეტად ისინი სჭირდება დემოკრატიულ სახელმწიფოს, რომელსაც „ადგილობრივი ინსტიტუტების გარეშე არავითარი გარანტია არ გააჩნია იმგვარი ბოროტებისაგან თავის დასაღწევად“ (1. 82), როგორც არის დესპოტიზმი. მიაჩნია, რომ, საერთოდ, ყველაზე ძნელად მისაღწევი არის სათემო თავისუფლება, ვინაიდან ის ერთგვარი თავისთავადობით წარმოიქმნება, მისი განმტკიცება კი ხდება მხოლოდ კანონთა და ზნე-ჩვეულებათა შეუნელებელი ქმედების წყალობით. „შეიძლება ითქვას, რომ ევროპის ხალხთაგან არც ერთმა არ იცის, რა არის სათემო თავისუფლება [...] კანონებში ჩანს დასაბამი და განვითარება იმ სათემო დამოუკიდებლობისა, რომელიც გვევლინება ამერიკული თავისუფლების პრინციპად და ცხოვრების წესად“ (1. 57).

ტოკვილი აღფრთოვანებულია მმართველობის დეცენტრალიზაციის არა ადმინისტრაციული, არამედ პოლიტიკური შედეგებით. მმართველობის დეცენტრალიზაციამ ამერიკაში მიაღწია ისეთ დონეს, რომელსაც, მისი აზრით, ვერც ერთი ევროპული სახელმწიფო ვერ გაუძღვებდა. ამერიკაში მაღალ დონეზეა მთავრობის ცენტრალიზაცია, ეროვნული ძალა აქ უფრო კონცენტრირებულია, ვიდრე ევროპის რომელიმე ძველ მონარქიაში. სამაგიეროდ, საერთოდ არ არსებობს ადმინისტრაციული ცენტრალიზაცია. „შევრთებული შტატების აღმასრულებელი ხელისუფლების სტრუქტურაში არაფერია არც ცენტრალიზებული და არც იერარქიული“ (1. 65).

ამერიკაში ადმინისტრაციული საქმიანობა თავმოყრილია სამ სამოქმედო კერაში: პირველ საფეხურზეა კომუნა, შემდეგ ოლქი, ბოლოს კი შტატი. კომუნა ყოველმხრივ სუვერენულია იმაში, რაც მხოლოდ მას ეხება; გუბერნატორი, შტატის აღმასრულებელი ხელისუფლების წარმომადგენელი, არ მონაწილეობს კომუნებისა და ოლქების მართვა-გამგებლობაში, ან, უმაღლეს, მონაწილეობს ძალზე ირიბად; ცენტრალურ ხელისუფლებას არ ჰყავს მოხელე, რომელიც მუდმივად ითანამშრომლებდა ოლქისა და კომუნის მმართველებთან, გაუწევდა ზედამხედველობას და წარმართავდა მათ საქმიანობას, ან დასჯიდა შეცდომებისათვის. ოლქებისა და კომუნების (მათი გამგებლებითა და მოხელეებით) დაახლოებით ერთნაირად მართვა ხორციელდება კანონმდებლობის საფუძველზე: კანონი ადგენს ძირითად პრინციპებს, მათი განხორციელების საშუალებებს, აკისრებს ქვემდგომ სახელისუფლო ორგანოებს და მათ მოხელეებს უამრავ პატარ-პატარა და მკაცრად განსაზღვრულ მოვალეობას. აქედან გამომდინარე: „თუ ყველა ქვემდგომი ორგანო და მოხელე კანონის შესაბამისად იმოქმედებს, ყველა დარგში საზოგადოების მართვა ერთგვაროვანი იქნება. [...] არ არსებობს არც ერთი ქვეყანა მსოფლიოში, სადაც საზოგადოებრივი კეთილდღეობის უზრუნველსაყოფად ადამიანები იხედნენ ამდენ ძალისხმევას“ (1. 66). ტოკვილი გაცხადებს ვერ მალავს იმის გამო, თუ რა საოცარი ოსტატობით ზრუნავენ ძალაუფლების დაქუცმაცებაზე კომუნაში, რათა რაც შეიძლება მეტი ადამიანი დააინტერესონ საზოგადოებრივი საქმეებით. შესაბამისად, ისიც იმსჯვალება თავისუფლების სულისკვეთებით, სწავლობს წესრიგის სიყვარულს, სწვდება ძალაუფლების ჰარმონიას; დაბოლოს, უმუშავდება ნათელი და პრაქტიკული შეხედულებები საკუთარ მოვალეო-

ბათა და თავისი უფლებების მოცულობის შესახებ. ამგვარი რეფლექსიების შემდეგ ავტორი შეჯამების სახით წერს, რომ სახელმწიფო მოხელეს ევროპელი ხშირად მხოლოდ ძალად მიიჩნევს, ამერიკელი კი მასში სამართალს, უფლების გამოვლენას ხედავს. საზოგადოებას აქვს ორი საშუალება, რითაც აიძულებს თანამდებობის პირებს კანონთა მორჩილებას: მიანიჭოს შეუზღუდავი ძალაუფლება სხვა დანარჩენთა სამართავად და ამ უკანასკნელთა დაუმორჩილებლობის შემთხვევაში ჩამოართვას თანამდებობები, ან სასამართლოებს დაავალოს, გამოიყენონ დადგენილი სასჯელი კანონთა დამრღვევის მიმართ.

დასკვნა.

ამერიკის დემოკრატიული წყობის არსებითი ნიშნების ანალიზით ა. დე ტოკვილი გვიჩვენებს იმ გავლენას, რასაც დემოკრატიის ბატონობა ახდენს ამერიკის საზოგადოებაზე, მის იდეებსა და ზნე-ჩვეულებებზე. ხელმძღვანელობს რა შედარებითი მეთოდის პრინციპით (ერთი მხრივ, არისტოკრატიული საფრანგეთი და ინგლისი, მეორე მხრივ, ამერიკა), მისთვის ნათელია: ამერიკელთა სოციალური წყობის დემოკრატიულმა ხასიათმა ბუნებრივად განაპირობა გარკვეული კანონების შექმნა და პოლიტიკური შეხედულებების ჩამოყალიბება. მეტიც, მანვე წარმოქმნა ევროპის ძველი არისტოკრატიული საზოგადოებებისათვის უცნობი მრავალი გრძნობა და წარმოდგენა, შეცვალა ან საერთოდ მოსპო ადამიანთა ოდინდელი ურთიერთობები და მათ ნაცვლად ახლები წარმოქმნა. იგი საგანგებოდ აღნიშნავს, რომ პოლიტიკურ სამყაროზე არანაკლებ შეიცვალა სამოქალაქო საზოგადოების სახე. ტოკვილის ნაშრომის „დემოკრატია ამერიკაში“ უდავო ღირსებას შეადგენს ის, რომ მასში ავტორი იძლევა სოციალურ-პოლიტიკური

პრობლემების ღრმა გააზრებას, რამაც დიდი გავლენა მოახდინა დემოკრატიის ზოგადი თეორიისა და თანამედროვე ლიბერალურ-პოლიტიკური ფილოსოფიის ფორმირებაზე, კლასიკურ ნაშრომად იქცა შედარებითი სოციოლოგიის დარგში და დღემდე არ დაუკარგავს შემეცნებითი მნიშვნელობა.

ლიტერატურა :

1. ტოკვილი ა. დე (2011): *დემოკრატია ამერიკაში*. ფრანგულიდან თარგმნა დოდო ლაბუჩიძე-ხოფერიამ. თბილისი
2. Alexis de Tocqueville. *Souvenirs*. Gallimard. Paris
3. Dictionnaire de philosophie. (2001): Larousse

А. де Токвиль об основных чертах американского демократического строя

Лабучидзе Додо Акакиевна
Университет им. Гр. Робакидзе
Институт философии и социальных наук
ул. Дж. Багратиони №6, Тбилиси, Грузия.
Тел. 891 605 948
 E-mail: dodolaboutchidze@yahoo.fr
 dodolaboutchidze@mail.ru

Резюме

В статье спектр вопросов об основных чертах демократического строя рассмотрен на основе рефлексий А. де Токвиля, классика сравнительной социологии и виднейшего представителя французской политической философии. В книге «Демократия в Америке» он рассматривает не только особенности американской демократии, но и общие черты демократических обществ. Идеи Токвиля вызвали особый интерес инте-

лектуалов второй половины XIX века и по сей день не утратили свою ценность.

Ключевые слова:

Демократия, децентрализация власти, инновация, законодательная система, судебная власть, исполнительная власть, социальный строй.

A.de Tocqueville on the Essential Features of the Democratic Order in America

Dodo Labuchidze

Grigol Robakidze State University

Institute Of Philosophy and Social Sciences

6, St. of J. Bagrationi, Tbilisi Georgia

Mobile number: 891.605.948

E-mail: dodolaboutchidze@yahoo.fr

dodolaboutchidze@mail.ru

Abstract

In this article a range of issues is based on understanding of the essential features of the democratic order of Alexis de Tocqueville a classic of comparative sociology, one of the outstanding representatives of French political philosophy. In his work „*Democracy in America*“, Tocqueville comprehensively reviews not only of the characteristics of American democracy, but general characteristics of democratic societies, which caused the extraordinary interest among intellectuals in the second half of the XIX century and still have not lost their cognitive value.

Keywords:

Democracy, government decentralization, innovation, legislative system, judicial branch, executive branch, social system.

საგაზეთო ენა და მისი როლი ეროვნული ენის ჩამოყალიბებაში

თინათინ მოსემგვდლიშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ქართულ ფილოლოგიისა და მედია
ტექნოლოგიების დეპარტამენტი
კოსტავას 77, 0175, თბილისი, საქართველო,
ტელ: 599 988 814
E-mail: tikomosemgvdlshvili@gmail.com

რეზიუმე

სტატიის მიზანია გვაჩვენოს მასობრივ საინფორმაციო საშუალებათა როლი ეროვნული ენის ჩამოყალიბებაში. რუსული ენის ინგლისურით ჩანაცვლებამ მეტი საფრთხე შეუქმნა ქართულ ენას. სტატიაში განხილულია ის პრობლემა, რაც მხოლოდ უცხოური სიტყვების პირდაპირი გადმოტანა კი არა, არამედ ქართულისათვის არაღამახასიათებელი ინტონაციის, სინტაქსის და წინადადების წყობის დამკვიდრებაა.

საკვანძო სიტყვები:

ეროვნული ენა, ნეოლოგიზმები, პუბლიცისტიკა, ინფორმაციულ-ანალიტიკური.

შესავალი

პრესა, როგორც მასობრივი საინფორმაციო საშუალება, უმთავრეს როლს ასრულებს ერთიანი ეროვნული ენის ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში, ამიტომ დიდი მნიშვნელობა აქვს, რამდენად კარგად ფლობენ მშობლიურ ენას ჟურნალისტები, რამდენად იცავენ ენის სიწმინდეს.

რუსული ენის ინგლისურით ჩანაცვლებამ არანაკლები საფრთხე შეუქმნა ქართულ ენას. ძირითადი პრობლემები, რაც წლების განმავლობაში ქართული ენისათვის რუსულიდან შემოსულ ბარბარიზმებს უკავშირდებოდა, დღეს იმავე სახით ინგლისურ

ენასთან არის დაკავშირებული. პრობლემას წარმოადგებს არა მხოლოდ სიტყვების პირდაპირი გადმოტანა, არამედ ისიც, რომ ქართულისათვის არაა დამახასიათებელი ინტონაციის, სინტაქსის და წინადადების წყობა, რომელიც მკვიდრდება.

განუზომელია მასობრივ საინფორმაციო საშუალებათა როლი ეროვნული ენის ჩამოყალიბებასა და განვითარებაში. მათი მეშვეობით ხდება, ერთი მხრივ, ენობრივ ფორმათა და მეორე მხრივ, ენათმეცნიერულ შეხედულებათა პოპულარიზება.

პრესა, რადიო, ტელევიზია მასობრივი ინფორმაციის ვერბალური საშუალებაა, საინფორმაციო დანიშნულებას ვერბალურად ახორციელებს, წარმოადგენს სალიტერატურო ენის ყოველდღიურ სარბიელს, სადაც ჩანს ენის ცვლილების ცოცხალი პროცესი [სალინიძე, 2011].

ძირითადი ნაწილი:

მასმედიის ენას ინტენსიურად სწავლობენ თანამედროვე მსოფლიოში. მასობრივი საინფორმაციო საშუალებები ფართოდ უღებენ კარს ყოველგვარ ინოვაციას ენაში, ხელს უწყობენ ამა თუ იმ ენობრივი მოვლენის დამკვიდრება – გავრცელებას საზოგადოებაში. ეს განსაკუთრებით პრესის შესახებ ითქმის. პრესაში, როგორც სარკეში, ისე აირეკლება ენის განვითარების რთული და მრავალფეროვანი პროცესი. ჟურნალ-გაზეთების ენა დღეს გამოირჩევა ფორმათა სიჭრელით, ნეოლოგიზმებით, ტერმინოლოგიის შერჩევის ახალი პრინციპებით. პრესა უადრესად ფართო აუდიტორიისთვის არის განკუთვნილი და ამიტომაცაა სპეციფიკური მისი ენა.

საგაზეთო კომუნიკაცია თავისებურია – კომუნიკაციის წევრებს შორის კავში-

რი არ არის უშუალო. შეიძლება ითქვას, ცალმხრივიც კი არის; ინფორმაციის გამცე-
მი აქტიურია, მიმღები, მკითხველი კი - პა-
სიური. თუმცა, რადგანაც პრესა მასობრივი
ინფორმაციისა და კომუნიკაციის სფეროს
განეკუთვნება, ანუ მასობრივი მომხმარებ-
ლისთვისაა გამიზნული, იგი სავაჭრო ღირე-
ბულების მქონეა.

უდიდესი როლი ითამაშა სალიტერა-
ტურო ენის განვითარებაში ქართულმა
პერიოდიკამ, რომელიც XIX საუკუნიდან
იწყება. ჟურნალ „ცისკარში“ ცხარე დის-
კუსიები გაიმართა ენის საკითხებთან და-
კავშირებით. საინტერესოა ილია ჭავჭავაძის
შექმნილ ბეჭდვით ორგანოებში - „საქართ-
ველოს მოამბესა“ და „ივერიაში“ მოღვაწე
ავტორთა, განსაკუთრებით - ილიასა და
აკაკის შეხედულებები; XX საუკუნის და-
საწყისში ქუთაისში გამოდიოდა უამრავი
დასახელების სხვადასხვა მიმართულებისა
და ხასიათის გაზეთი: „ფონი“, „ცისკარი“,
„განთიადი“, „ფარი“, „კოლხიდა“, „იმერე-
თი“, „ცისფერყანწელები“ და სხვა. ეს ის
პერიოდია, როცა ჯერ კიდევ არ არის შე-
მუშავებული ახალი ქართული სალიტერა-
ტურო ენის ნორმები.

ჟურნალ-გაზეთების ენა გამოირჩევა ფორ-
მათა სიჭრელით, ნეოლოგიზმებით, ტერმი-
ნოლოგიის შემუშავების მთავარი პრინციპის
ძიებით, პოლემიკით ორთოგრაფიული, სინ-
ტაქსური, სტილისტური თუ სხვა სახის მა-
სალის ირგვლივ.

დღეს მწვავედ დგას მშობლიური ენის
საკითხები, თუმცა, ინტერესი მათი მოგვა-
რებისა შენელებულია. სახელმწიფო ენის
დამცველი ოფიციალური ორგანოები თითქ-
მის აღარ არსებობს. მასობრივ საინფორმა-
ციო საშუალებათა როლი, მისია გაასკეცე-
ბული უნდა იყოს. ფაქტობრივად, მხოლოდ
რამდენიმე პერიოდული გამოცემა, რადიო

და ტელევიზია თუ ახერხებს დაუთმოს ად-
გილი ქართული ენის სიწმინდის დაცვას,
ენობრივ პრობლემებს.

ქართველ ჟურნალისტებს ხშირად აკრი-
ტიკებენ ენათმეცნიერები. მეტიც, ისინი ამ-
ბობენ, რომ თანამედროვე ქართული მედიის
ენა არაბუნებრივია, გაუმართავი და ღარი-
ბი და რაც დრო გადის, ის სულ უფრო
შორდება ბუნებრივ ქართულს.

ხშირად გრამატიკული და სტილისტური
შეცდომები გამეორებით ისმის პრესაში,
რის შედეგადაც ის ეროვნულ ენაშიც გადა-
დის და მოსახლეობის დიდი ნაწილისათვის
ნორმა ხდება.

საგაზეთო ენის სპეციფიკას გარკვეულ-
წილად განსაზღვრავენ ის ფუნქციები, რომ-
ლებსაც გაზეთი კომუნიკაციის პროცესში
ასრულებს. გაზეთის ფუნქციების შესახებ
ლიტერატურაში აზრთა სხვადასხვაობა არ-
სებობს. გ. კვარაცხელია წიგნში «ქართული
ენის ფუნქციური სტილისტიკა» საგაზეთო
კომუნიკაციის სამ ფუნქციაზე ამახვილებს
ყურადღებას [კვარაცხელია. 1990].

მსოფლიო მედიისა და ჟურნალისტიკის
მკვლევარები ერთ-ერთ ყველაზე მნიშვნელო-
ვან პრობლემად ბოლო ორი ათწლეულის
მანძილზე ასახელებენ თავშესაქცევი ფუნქ-
ციის შემოტანას, ინფორმაციულ-ანალიტი-
კური ცნობების და განხილვების ნაცვლად.
ამის ნათელი მაგალითი არის გაზეთებში,
ე. წ., ბულვარული პრესის წარმოუდგენელი
მოზღვავება. გამონაკლისი არც ქართული
პრესაა. ქართული პუბლიცისტიკის ერთ-
ერთ სერიოზულ პრობლემას, ჩემი აზრით,
სწორედ მოზღვავებული ბულვარული პრესა
წარმოადგენს, რომელიც მაღალი ხარისხის,
ანალიტიკურ, ინფორმაციულ სტატიებს
ანაცვლებს მდარე ტიპის ტექსტებით, ისი-
ნი თემატურად მეტად მწირია და ხშირად
დაუზუსტებელ ინფორმაციას ეყრდნობა.

დასკვნა

ქართული პუბლიცისტიკის განვითარებისა და მისი ტრადიციის შენარჩუნებისთვის უმნიშვნელოვანესია, ხელი შეეწყოს, ე. წ., ავტორიტეტული ტიპის გაზეთების არსებობას, რომლითაც უურნალისტური ეთიკისა და ნორმების დაცვით, მოხდება საზოგადოების ინფორმირება. ამას გარდა, მნიშვნელოვანია ყურადღება გავამახვილოთ თემატურ მრავალფეროვნებაზე. საქართველოში მიმდინარე სოციალური, პოლიტიკური, კულტურული თუ ეკონომიკური პროცესები უკავშირდება მსოფლიოში მიმდინარე ცვლილებებს. გლობალიზაციის ასეთ პირობებში საჭირო და აუცილებელია ოქროს შუალედის დაცვა უცხოეთიდან შემოსული და ეროვნულ-ტრადიციული თემების გაშუქებაში.

ლიტერატურა

1. ტაბიძე ნ. (2011): პუბლიცისტიკის საკითხები. „უნივერსალი“. თბილისი
2. ბრეგაძე კ. (2008): იოჰან გოტფრიდ ჰერდერის ენის ფილოსოფია როგორც ენის ენერგეტიკული თეორია. ენათმეცნიერების საკითხები I, (3661). თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა, ISSN 15120473
3. მახარაძე გ. (2011): ვილჰელმ ჰუმბოლდტი ზოგადი ენათმეცნიერებისა და ენის ფილოსოფიის ფუძემდებელი <http://presa.ge/new/?m=society&AID=4246>
4. კვარაცხელია გ. (1990): ქართული ენის ფუნქციური სტილისტიკა, თბილისი
5. ცხადაძე ე. (2010): თანამედროვე პუბლიცისტიკური ჟანრების კვლადაკვალ. საქართველოს განათლების მეცნიერებათა აკადემიის ურნალ “მოამბის” დამატება / საქართველოს განათლების მეცნიერებათა აკადემია. თბილისი. ISSN: 1512102X. N1(16). გვ. 164-166

Language of Press and its Role in the National Language Formation

Tinatin Mosemgvdlishvili

Georgian Technical University

Department of Georgian Philology and Media Technology

77 Kostava Str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel: 599 988 814

E-mail: tikomosemgvdlishvili@gmail.com

Abstract

The purpose of article is to show the role of the mass media in shaping of national language. The replacement of Russian-language words by English created large danger for the Georgian language. In the article the problem of introduction into the language of foreign words is examined, also not distinctive for the Georgian language intonation, the syntax and the order of words in the proposal.

Keywords:

national language, neologisms, journalism, information- analytical.

Язык прессы и его роль в формировании национального языка

*Мосемгвдлишвили Тинатин Захаровна
Грузинский технический университет
Департамент грузинской филологии и медиа-технологии
Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел: 599 988 814
E-mail: tikomosemgvdlishvili@gmail.com*

Резюме

Целью статьи является показать роль средств массовой информации в формировании нацио-

нального языка. Замена русскоязычных слов английскими создала большую опасность для грузинского языка. В статье рассмотрена проблема внедрения в язык иностранных слов, а так же и не характерной для грузинского языка интонации, синтаксиса и порядка слов в предложении.

Ключевые слова:

национальный язык, неологизмы, публицистика, информационно-аналитический.

გლობალიზაცია და ლინგვისტური იმპერიალიზმის საფრთხე

თინათინ მოსემგვდლიშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ქართულ ფილოლოგიისა და მედია
ტექნოლოგიების დეპარტამენტი
კოსტავას 77, 0175, თბილისი, საქართველო,
ტელ: 599 988 814
E-mail: tikomosemgvdlshvili@gmail.com

რეზიუმე

გლობალიზაციის პირობებში ერთიან საკომუნიკაციო ენად მსოფლიოს დიდ ნაწილში ინგლისური მიიხნევა. მკვლევართა აზრით, ეს ლინგვისტური იმპერიალიზმის საფრთხეს ქმნის, რასაც ერი სახელწიფოები განსხვავებული ენობრივი პოლიტიკით პასუხობენ. სტატიაში განხილულია ლინგვისტური პლურალიზმის მნიშვნელობა და ევროპის საბჭოს ლინგვისტური პოლიტიკა.

საკვანძო სიტყვები:

გლობალიზაცია, ლინგვისტური იმპერიალიზმი, ლინგვისტური პლურალიზმი, ინგლისური ენა.

შესავალი

კომუნიკაციების სფეროში გლობალიზაციას ციფრულმა ტექნოლოგიებმა, სატელეფონო კავშირმა, ელექტრონულმა მასმედია და სხვა საშუალებებმა შეუწყო ხელი. შეერთებული შტატების მედია, განსაკუთრებით კი ტელევიზია, უდიდეს გავლენას ახდენს საზოგადოებაზე, განვითარდა ინტერნეტი, რომელშიც დომინირებს ინგლისური ენა.

ენობრივი გლობალიზაციის განვითარებასა და ყოვლისმომცველობასთან ერთად ვითარდება სხვადასხვა ენის გამოყენების მასშტაბები მთელს მსოფლიოში. საერთაშორისო ურთიერთობები ითხოვს გარკვეულ

საერთაშორისო ენებს, რომლებზეც იქნება ნაწარმოები ეს ურთიერთობები.

მიუხედავად იმისა, რომ დღესდღეობით მსოფლიოში ყველაზე პოპულარული ენაა მანდარინი (ჩინური) – 845 მლნ მოსაუბრე, მეორე ადგილზეა ესპანური – 329 მლნ, ხოლო მესამეზე ინგლისური – 328 მლნ. ამასთან ყველაზე პოპულარულ „მეორე ენას“ წარმოადგენს ინგლისური და ის გახლავთ გლობალიზაციის, ე. წ. „ლინგუა ფრანკა“. აქვე მოვიყვანთ მცირედ სტატისტიკურ ინფორმაციას ენებთან დაკავშირებით, უფრო სწორად ინგლისურ ენასთან დაკავშირებით: მსოფლიო მიმოწერის 35% ინგლისურ ენაზეა ნაწარმოები; რადიოგადაცემათა 40% ასევე ინგლისურ ენაზეა; ინტერნეტის დომინანტი ენა ინგლისურია.

ძირითადი ნაწილი:

გლობალური კომუნიკაციის მთავარ ენად ინგლისურის წამოწევა არა მხოლოდ ქართველი, არამედ უცხოელი მკვლევარების განსაკუთრებულ ყურადღებას იპყრობს. მაგალითად, დანიელი მკვლევარი სტიგ ჰიარვარდი, სტატიაში „ენის გლობალიზაცია როგორ უწყობს ხელს მედია ინგლისურის გავრცელებასა და მედია-დიალექტის წარმოშობას“ (2004), აღნიშნავს, რომ ინგლისური ენის გავრცელება დღეს შეიძლება ლინგვისტურ იმპერიალიზმად მივიჩნიოთ. მისი დაკვირვებით, ინგლისურმა დანიურ ენაზე ბოლო წლებში საგრძნობი გავლენა იქონია. შეიცვალა არა მხოლოდ მთელი რიგი სიტყვების წამოთქმის ინტონაცია, არამედ პუნქტუაცია და სინტაქსი. ჰიარვარდის კვლევის შედეგების მიხედვით, დანიურში ბოლო წლებში აღმოცენებული ახალი სიტყვების 38% ინგლისური წარმომავლობისაა. ამას გარდა მნიშვნელოვან

ნია დავაფიქსიროთ, რომ ენაში მომხდარი ცვლილებები არა მხოლოდ ლინგვისტური საკითხია, არამედ პოლიტიკური და სოციალური. უცხოურ მედია ტექსტებთან ერთად საზოგადოებაში შემოდის დასავლური, ამერიკული ფასეულობები, რომლებიც უპირისპირდება ადგილობრივ ფასეულობათა სისტემას.

გლობალიზაციის გავლენა შეიმჩნევა ქართულ ენაზეც. ყოველდღიურ ცხოვრებაში უამრავი უცხო სიტყვა მკვიდრდება. ხშირად ეს სიტყვები არა მხოლოდ სასაუბრო ენაში, არამედ საგაზეთო და პუბლიცისტურ ენაშიც გვხვდება.

მიუხედავად იმისა, რომ მთელ მსოფლიოში საერთაშორისო საკომუნიკაციო ენად ინგლისურია მიჩნეული, ევროპა თავისი მოქალაქეების მრავალენობრივ განათლებაზე ზრუნავს. ამ კონტექსტში მინდა უფრო ვრცლად და დეტალურად განვიხილო ევროპის საბჭოს საქმიანობა, რომელიც მიმართულია განათლების სფეროში ლინგვისტური მრავალფეროვნებისა და ენების შესწავლის წახალისებისაკენ. ეს პროექტი ხორციელდება ევროპის კულტურული კონვენციის მეორე მუხლის ფარგლებში, რომელიც კონვენციის ხელშემკვრელ მხარეებს აკისრებს ვალდებულებას, ხელი შეუწყონ ერთმანეთის ენების სწავლებასა და სწავლას. ყველა ხელშემკვრელი მხარე, შესაძლებლობისამებრ, იღებს ვალდებულებას: წახალისოს სხვა ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა ენების, ისტორიისა და ცივილიზაციის შესწავლა მის მოქალაქეთა მიერ და შეუქმნას პირობები ამ სახელმწიფოებს ამგვარი სწავლების წახალისებლად მის ტერიტორიაზე; არ დაიშუროს ძალისხმევა მისი ენის, ისტორიისა და ცივილიზაციის გავრცელებისათვის სხვა ხელშემკვრელ სახელმწიფოთა ტერიტორიაზე და შეუქმნას პირობები ამ სახელმწიფოთა მოქალაქეებს, მიიღონ ამგვარი განათლება მის ტერიტორიაზე.

ამ მუხლის არსიდან გამომდინარე, ენობრივი განათლების სფეროში ევროპის საბჭოს საქმიანობა ხუთი ათწლეულის მანძილზე ხორციელდებოდა წევრი ქვეყნების ცვალებადი საჭიროებებისა და პრიორიტეტების შესაბამისად. საბჭო ხელს უწყობს მიდგომებს, რომლებიც განამტკიცებს ლინგვისტურ მრავალფეროვნებასა და ენობრივ უფლებებს, აძლიერებს ურთიერთგაგებას, ახდენს დემოკრატიული მოქალაქეობის კონსოლიდირებას და იცავს სოციალურ ინტეგრაციას.

ევროპის საბჭოს ლინგვისტური პოლიტიკა გადაჯაჭვულია მის მიერ განათლების სფეროში დადგენილ პრიორიტეტებზე და ის შემდეგ მიზნებს ისახავს: დაიცვას მრავალენობრივობა, რომელიც განსაზღვრულია როგორც ყველა ადამიანის უფლება, თავისი სიცოცხლის მანძილზე საჭიროებისამებრ აიმაღლოს რამდენიმე ენაზე კომუნიკაციის უნარი. ამას გარდა, ხელი შეეწყოს ლინგვისტურ მრავალსახეობას, რადგან ევროპა მრავალენოვანია და მისი ყოველი ენა თანაბრად ღირებული საშუალებაა კომუნიკაციისა და თვითმყოფადობის გამოსახატავად; ენათა გამოყენებისა და ფლობის უფლება დაცულია ევროპის საბჭოს კონვენციებში. ევროპის საბჭოს პოლიტიკა მიმართულია დემოკრატიული მოქალაქეობის დასაცავად, სადაც მრავალენოვან საზოგადოებებში დემოკრატიულ და სოციალურ პროცესებში მონაწილეობა უნდა გაადვილდეს ადამიანების მრავალენოვანი უნარებით.

ენის დემოკრატიზაციის პოლიტიკა კომპლექსური საკითხია და მის მიმართ განსხვავებული მოსაზრებები არსებობს. მკვლევარების ნაწილი პოზიტიურად არის განწყობილი ლინგვისტური დემოკრატიზაციის სხვადასხვა მცდელობების მიმართ და მიიჩნევს, რომ ეს, გლობალიზაციის პირობებში, ადამიანის უფლებების დაცვის მსგავსად, წარმოადგენს უმნიშვნელოვანეს ასპექტს. ამის საპირისპიროდ, ჩნდება ასევე აზრი,

რომ ლინგვისტურმა დემოკრატიზაციამ შეიძლება საფრთხე შეუქმნას სახელმწიფოების სუვერენიტეტს და სხვადასხვა ეთნიკურ (ლინგვისტურ) ჯგუფებს შორის კონფლიქტი გააღვივოს.

დასკვნა

ლინგვისტური პლურალიზმი როგორც ცნება, უკავშირდება ლინგვისტურ უფლებებს, რომელიც ადამიანის უფლებების მსგავსად, მსოფლიო თანამეგობრობის ერთ-ერთ მნიშვნელოვან პრინციპს წარმოადგენს. „ლინგვისტურ უფლებას“, მაი (2001) განმარტავს, როგორც მცდელობებს, კანონის ძალით განისაზღვროს და დაცულ იქნას უმცირესობების ლინგვისტური უფლებები, მიეცეთ მათ საშუალება, მიიღონ განათლება და ჰქონდეთ კომუნიკაცია საკუთარ ენაზე.

მსოფლიოში ლინგვისტური საკითხის განხილვისას შეგვიძლია ყურადღება გავამახვილოთ გლობალურ, რეგიონულ და ნაციონალურ დონეზე. მიუხედავად ამისა, კანონები ენის შესახებ ძირითადად არის ლოკალური/ნაციონალური. XIX საუკუნეში ნაციონალური ენა ევროპაში მიჩნეული იყო როგორც სახელმწიფოებრიობის შენარჩუნების, განმტკიცების მთავარი პოსტულატი [გელნერი. 1983]. თუმცა მოგვიანებით, გლობალიზაციის პირობებში, ამ პროცესის მომხრეები თუ მოწინააღმდეგეები ერთიანად აღიარებენ ერთიანი საკომუნიკაციო ენის არსებობის გარდაუვალობას.

კოულმანსი (2005) მიიჩნევს, რომ ინგლისური ენის ამ დონეზე გაძლიერება არ მიგვითითებს ერთენოვანი გლობალური საზოგადოების ჩამოყალიბებაზე და მისი აზრით, ასეთი რამ პრაქტიკულად შორს არის რეალობისაგან. კოულმანსის აზრით, სურათი უფრო კომპლექსურია. ის მიმოიხილავს ევროპის კოლონიალურ წარსულს და

უჩვენებს, რომ ევროპული ექსპანიის შედეგად, ევროპული ენები გავრცელდა აზიასა და აფრიკაშიც. დღეს არსებული ძლიერი ანგლო-საქსონური გავლენა კი კონკრეტულად ინგლისური ენის მსოფლიო დონეზე გაძლიერებას უწყობს ხელს.

თუ ენობრივ დემოკრატიზაციას განვიხილავთ გლობალიზაციის ჭრილში, მის დადებით შედეგად შეიძლება მივიჩნიოთ, რომ ასეთი პოლიტიკა შეიძლება გახდეს გარანტი ადგილობრივი და რეგიონული ენების განვითარებისა, რათა დაკარგონ თავისი აქტუალურობა.

არავინ არ უარყოფს ერთიანი საკომუნიკაციო ენის საჭიროებას (რომელსაც ამჟამად ასრულებენ ინგლისური, ესპანური, ფრანგული, რუსული ენები), მაგრამ ენობრივი დემოკრატიზაციის პროცესებმა საფრთხე არ უნდა შეუქმნას ნაციონალურ ენებს, მით უფრო ისეთ ქვეყანაში, როგორც საქართველოა, რომლისთვისაც ეროვნული ენის ბუნებრივი შეუმღვრეველობა საერთოდ არის არსებობის პირობა.

ლიტერატურა

1. ტაბიძე ნ. (2011): პუბლიცისტიკის საკითხები. „უნივერსალი“. თბილისი
2. ბრეგაძე კ. (2008): იოჰან გოტფრიდ ჰერდერის ენის ფილოსოფია როგორც ენის ენერგისტული თეორია. ენათმეცნიერების საკითხები I. (3661) თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის გამომცემლობა. ISSN 15120473
3. ქევანიშვილი ე. (2012): ქართული მედია და მისი ენა. <http://www.radiotavisupleba.ge/content/georgianmedialanguage/24585152.html>
4. მახარაძე გ. (2011): ვილჰელმ ჰუმბოლდტი – ზოგადი ენათმეცნიერებისა და ენის ფილოსოფიის ფუძემდებელი <http://pre-sa.ge/new/?m=society&AID=4246>

5. კვარაცხელია გ. (1990): ქართული ენის ფუნქციური სტილისტიკა. თბილისი

6. ცხადაძე ე. (2010): თანამედროვე პუბლიცისტური ჟანრების კვლადაკვალ. საქართველოს განათლების მეცნიერებათა აკადემიის ჟურნალ “მოამბის” დამატება / საქართველოს განათლების მეცნიერებათა აკადემია. თბილისი. ISSN: 1512102X. N1(16). გვ. 164-166

7. Васильева А. (1982): Газетнопублицистический Стилль Речи. Москва

8. საღინიძე რ. (2013): პრესაში სარკესავით აირეკლება ენის განვითარების რთული გზა. <http://www.psnews.ge/php/newsPrint.php?lang=geo&t=26&uid=908>

9. May S. (2001): Language and Minority Rights: Ethnicity, Nationalism and the Politics of Language. Longman. London

10. Gellner E. (1983): Nations and Nationalism. Blackwell. Oxford

11. 0165–2516/05/0175/0176–0003 Int’l. J. Soc. Lang. (2005). pp. 3–15

12. Coulmas F. (2005): Changing language regimes in globalizing environments. International Journal of Sociology of Language. 175/176. pp. 3–15

Globalization and Danger of the Lingual Imperialism

Tinatin Mosemgvdlishvili

Georgian Technical University

Department of Georgian Philology and Media Technology

77 Kostava Str., 0175, Tbilisi, Georgia

Tel: 599 988 814

E-mail: tikomosemgvdlishvili@gmail.com

Abstract

Due to globalization, English has emerged as a dominant communication language, which raises concern regarding linguistic imperialism. Nation states respond to this trend with various policies. In relation to this question, the article reviews concept of linguistic pluralism and discusses how Council of Europe addresses this issue.

Keywords:

Globalization, Linguistic Imperialism, Linguistic Pluralism, English Language.

Глобализация и опасность лингвистического империализма

Мосемгვდლიშვილი Тინათინ Захаровна

Грузинский технический университет

Департамент грузинской филологии и медиа-технологии

Ул. Костава, 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел: 599 988 814

E-mail: tikomosemgvdlishvili@gmail.com

Резюме

В условиях глобализации общим коммуникативным языком в большей части мира является английский язык. По мнению исследователей, это представляет опасность лингвистического империализма, на что государства отвечают разнovidной языковой политикой.

В статье рассмотрены значение лингвистического плюрализма и лингвистическая политика Евросовета.

Ключевые слова:

Глобализация, лингвистический империализм, лингвистический плюрализм, английский язык.

Reader-Response სწავლების მეთოდი უცხოური ენის დაუფლების პროცესში

ციალა საკარული
ივანე ჯავახიშვილის სახელობის
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ენების ცენტრი
ჭავჭავაძის გამზ. №36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ : 577 288 314
E-mail: tsialasakaruli@yahoo.com

რეზიუმე

ლექციებზე ტექსტის ინტერპრეტაციისას Reader-Response მეთოდი შეიძლება გამოყენებული იქნას უცხო ენის უკეთ სწავლების მიზნით. საილუსტრაციოდ ვაანალიზებთ ვ. ვულფის მოთხრობას „Kew Gardens“ აღნიშნული მეთოდის ავტორების მიერ შემუშავებული პარამეტრების მიხედვით. სტატიაში საზგასმით აღვნიშნავთ, რომ პედაგოგის მიერ დასმულ კითხვებზე მიღებული პასუხები არაუნიფიცირებულნი უნდა იყვნენ და გამოსატავდნენ უცხო ენის შემსწავლელი სტუდენტების ინდივიდუალურ დამოკიდებულებას გასაანალიზებელი ტექსტის მიმართ. საგნის ხელმძღვანელმა ყურადღება უნდა მიაქციოს, თუ რამდენად გამართულად და რამდენად მდიდარი ლექსიკით გადმოსცემენ სტუდენტები ავტორის მიერ კოდირებულ ინტენციას.

საკვანძო სიტყვები:

ინტერპრეტაცია, ტექსტი, არაუნიფიცირებული, უცხოური ენა, ლექსიკა.

შესავალი

ტექსტის ინტერპრეტაციის ასპექტი თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტის ჰუმანიტარული ფაკულტეტის ინგლისური მიმართულების სტუდენტების პრაქტიკული უნარ-ჩვევების მომცველი მუშაობის ერთ-

ერთი ძირითადი კომპონენტია, რომლის სასწავლო ამოცანები, მიზნები და პრობლემები წლების განმავლობაში წარმატებით მუშავდება მიმართულების ფარგლებში და ყოველთვის ნათელი იყო, თუ რა მნიშვნელოვანი როლი ენიჭება სწორი მეთოდოლოგიური პრინციპებით ინტერპრეტაციის ასპექტის დაუფლებას მომავალი ფილოლოგის პროფესიონალად ჩამოყალიბებაში.

ინტერპრეტაციის სწავლების უპირველესი დანიშნულებაა ეფექტურად დაეხმაროს სტუდენტებს, გაადრმაგონ და დახვეწონ ტექსტის აღქმის უნარი და, ამ გზით, უფრო კარგად გააცნობიერონ მკითხველთა როლი ტექსტის დეკოდირების პროცესში. Reader-Response თეორიის აპოლოგეტების (რ. როზენბლადტი, პ. მორი, ჯ. ველში) კვლადაკვალ ხაზი გვინდა გავუსვათ იმ ფაქტს, რომ მხოლოდ უნიფიცირებული ინტერპრეტაციული მოდელი ფილოლოგის პროფესიონალად ჩამოყალიბების პროცესს ნამდვილად ვერ გამოადგება. სწორედ ამიტომ, ტექსტის ინტერპრეტაციისას Reader-Response მეთოდიკის მიხედვით სტუდენტებს კითხვების სახით უნდა მივაწოდოთ დავალებები, რომლებიც საშუალებას მისცემენ, ჩამოაყალიბონ საკუთარი აზრი სხვადასხვა კუთხით დანახული ტექსტური რეალობის მიმართ.

ძირითადი ნაწილი

ტექსტის ინტერპრეტაციის სწავლების ეფექტურობას შემდეგი ძირითადი პარამეტრები განსაზღვრავენ; ესენია: ა) ტექსტის სიღრმისეული შინაარსის ამოკითხვის მაღალი ხარისხი; ბ) ტექსტის სიღრმისეული შინაარსისა და მისი სტრუქტურ-

რული დალაგების ურთიერთმიმართება; გ) ნაწარმოებში ავტორისეული ინტენციის, ანუ თემისა და იდეის სწორი ესკალირაცია; დ) ტექსტში რეალიზებული სტილისტური ხერხების დაფიქსირება და მათი მხატვრული ეფექტის გაშლილი სახით ფორმირება; ე) სტუდენტების მიერ ტექსტისადმი საკუთარი არაუნიფიცირებული პოზიციის დაფიქსირება; ვ) საპრეზენტაციოდ მომზადებული ყოველი პოსტულატის ილუსტრირება შესაბამისი კონტექსტით, პარაგრაფით, დეტალით. დასახელებული პარამეტრებით განსხვავდება ტექსტის ლინგვისტური ინტერპრეტაცია ლიტერატურულიდან; და, რაც მთავარია, სტუდენტის მიერ ინდივიდუალურად, არაუნიფიცირებული სახით უცხოურ ენაზე ჩამოყალიბებულ მიმოხილვაში გამოყენებული უნდა იქნას გამართული ლექსიკური, გრამატიკული, სტილისტური საშუალებები, რაც სტუდენტის – მომავალი ფილოლოგის პროფესიონალიზმის აუცილებელი საკვალიფიკაციო პარამეტრია.

ტექსტის ინტერპრეტირებისას ჩვენ წარმატებით ვიყენებთ მხატვრული ტექსტის, ან მისი ნაწილის, დეტალის, ეპიზოდის შესაბამის ნეიტრალურ, ე.წ. პერიფრაზირებულ ოდენობასთან შეპირისპირების მეთოდსაც, სადაც ჩანაცვლების მეთოდი ასევე აქტიურად გამოიყენება. მხატვრული ტექსტისა და იდენტური შინაარსის ნეიტრალური მუხტის მქონე ერთეულების დაპირისპირება შესაძლებელს ხდის, მივიღოთ ის მადიფერენცირებელი ოდენობა, რაც მწერლის მიერ ტექსტში რეალიზებული მოდალური მნიშვნელობის ტოლია.

გარდა ამისა, ტექსტის ინტერპრეტაციისათვის წარმატებით შეიძლება გამოვიყენოთ „მოულოდნელობის ეფექტის“ სახელით ცნობილი ინდიკატორული ოდენობები, რომლებიც სტუდენტებს დაეხმარება ტექსტში მოდალობის მარეალიზებელი ოდენობის საიდენტიფიკაციოდ.

ტექსტში მწერლის მიერ რეალიზებული ყოველი ცდა, გადაუხვიოს შინაარსის გან-

ვითარების ნეიტრალურ ნარატივს, უნდა განიხილებოდეს როგორც დამატებითი ინფორმაციის გამომხატველი სიგნალი. მაგალითად, ენობრივი ერთეულის გამეორება უკვე გარკვეული მოდალობის გაჩენის სიგნალია; შესაბამისად, იგი ინტერპრეტაციის საგანი შეიძლება გახდეს.

ჩვენ შევეცდებით, Reader-Response მეთოდის პოზიციებიდან განვიხილოთ ვ. ვულფის მოთხრობა „Kew Gardens“ (2,217).

როგორც ცნობილია, ვ. ვულფის მოთხრობა „Kew Gardens“ თავისი შინაარსობრივი ქარგით და სტრუქტურით ექსპერიმენტულ ხასიათს ატარებს. მოთხრობის სათაური როგორც გარკვეული ლოკალიზაციის გამომხატველი, მკითხველისათვის სიუჟეტური ინდიკატორის ფუნქციას მოკლებულია. აღნიშნულ ბაღს, რომელიც ლონდონთან ახლოს მდებარეობს, საინტერესო ისტორია აქვს. იგი როგორც კერძო საკუთრება, თავიდან ერთი მფლობელის ხელიდან მეორეში გადადიოდა. ახლა კი, ინგლისის დედაქალაქის მოსახლეობისათვის და სტუმრებისათვის დასვენების ერთ-ერთი სილამაზით განთქმული ტერიტორიაა. მხატვრული ლიტერატურა სათაურში გეოგრაფიული ხასიათის მშრალ დეზიგნაციას ნაკლებად იცნობს. ავტორი მოცემულ სათაურში ქმნის ინტრიგას, რა ჟანრისაა მოცემული მოთხრობა? რასაკვირველია, კითხვაზე პასუხის გაცემა შეიძლება მხოლოდ მოგვიანებით, მას შემდეგ, რაც მკითხველი ტექსტს გაეცნობა. პირველი კითხვა, რომელსაც სტუდენტებმა პასუხი უნდა გასცენ, შეიძლება ჩამოყალიბდეს შემდეგნაირად: What expectations does the title evoke in readers? პასუხი, ბუნებრივია, უნდა იყოს არაუნიფიცირებული და, შეძლებისდაგვარად, მოთხრობიდან ამოღებული კონტექსტებით დასაბუთებული. მოსალოდნელია, აღნიშნულ კითხვაზე პასუხში ხაზგასმული იყოს, რომ მოთხრობის ექსპოზიციის რეალიზებული ორი პარაგრაფი თავისი სტრუქტურით, ხედვით, ასევე

შინაგანი თავდაჯერებით, ტონალობით, შენელებული რიტმით შეიძლება მოთხრობის ექსპოზიციის გადმოცემის ერთ-ერთ კლასიკურ მაგალითად ჩავთვალოთ. აქ შესანიშნავი მხატვრული ხერხებითაა გადმოცემული ამ წუთისოფლის ფილოსოფია დასაბამიდან ბოლო წუთამდე თავისი საოცარი სილამაზით, საოცრებებით, იდუმალებით; ყველაფერ ამის კვინტესენცია კი – ეს ის ანარეკლია ადამიანთა თვალეში, რომელიც ამ სამყაროს ყველა ამოსუნთქვას სულში და გულში ატარებს, მისით არსებობს, როგორც ერთი განუყოფელი რამ (2.218).

მოთხრობაში გამოყენებული შინაარსობრივ-სტრუქტურული მოდელი ავტორისეული ინტენციის რეალიზების კარგი კონტექსტუალური გარემოა. ექსპოზიციის შემდეგ განვითარებული თხრობა რამდენიმე კომპოზიციური ფრაგმენტითაა წარმოდგენილი, სადაც დამოუკიდებელი ფრესკული სურათები ჰარმონიულად ერწყმიან ერთმანეთს იმ ძირითადი მიზეზის გამო, რომ შემადგენელ ეპიზოდებს ერთი არეალი (setting) – Kew Gardens აქვთ.

ვ. ვულფის მოთხრობაში ეპიზოდების ერთიანობა ავტორისეული ინტენციითაა განპირობებული: კიუს ბაღი არის ის სივრცე, სადაც ავტორი სამყაროს ერთიანობის და ომის საშინელებების ორ ძირითად თემას დახვეწილი მხატვრული ხერხებით, ფარული სევდანარევი ოპტიმიზმით გვიზიარებს.

ზემოთქმულის საფუძველზე შესაძლებელია, დაისვას შემდეგი კითხვა: In the story what objective indications for the realization of the content – structure have you traced? ჩვენთვის მისაღებია შემდეგი პასუხი: მოთხრობაში წარმოდგენილი ექვსი ეპიზოდი პირობითად 2 ძირითად ჯგუფად (ტრიპტიქად) შეიძლება იქნას გაერთიანებული. ეპიზოდების ასეთი სახით სეგმენტაცია რელევანტურია იმის გამო, რომ ვ. ვულფის ამ ნაწარმოებს განვიხილავთ როგორც ბუნებისა და ცოცხალი სამყაროს მარადიული ერთიანობის

გამომხატველ პროზაულ ხოტბას (ოდას). დასაშვებად მიგვაჩნია დამხმარე ხასიათის დამატებითი კითხვების დასმაც.

ექვსი დამოუკიდებელი ეპიზოდის ორ ნაწილად გაერთიანებად წარმოდგენის იდეა ნაწარმოებში რეალიზებული ეპიზოდების შინაარსის სტრუქტურული დაყოფის ფაქტმა განაპირობა. კერძოდ, ჩვენი ყურადღება მიიპყრო ლოკოკინას - ცოცხალი სამყაროს სრულფასოვანი არსების სიძნელეებით სავსე გზის ორ ნაწილად წარმოდგენამ, რაც კარგად ეხმიანება ადამიანთა სამყაროს რაღაცისადმი გაუთავებელი ლტოლვით, დაუოკებელი ვნებებით, იმედებით აღსავსე ამქვეყნიური არსებობის რეალობას.

საინტერესოდ გვეჩვენება, თუ ჯგუფის პედაგოგი მომღეწო კითხვას შემდეგნაირად ჩამოაყალიბებს: Why is the structural model of triptych in the story repeated? ასეთი კითხვა სტუდენტებს ნამდვილად მისცემს შესაძლებლობას თავიანთი ერთმანეთისაგან დამოუკიდებელი აზრი გამოთქვან, უკეთ გააცნობიერონ, რომელი მათგანია უფრო მისაღები და გამონახონ სწორი არგუმენტაციისათვის საჭირო კონტექსტუალური ფაქტები. ჩვენი აზრით, ტრიპტიქის სტრუქტურული მოდელის განმეორებით ვ. ვულფს უნდოდა, რომ მისი პოზიცია სამყაროს ერთიანი ჰარმონიულობის შესახებ, რაც ნაწარმოებში მხატვრულად შენიღბული, ალეგორიულად ტრანსფორმირებული ხერხითაა გადმოცემული, მკითხველისათვის უფრო თვალსაჩინო გამხდარიყო.

ცნობილია, რომ მთელი შემოქმედების მანძილზე ვ. ვულფი ხელოვნებაში იმპრესიონისტთა იდეებს იზიარებდა. მოცემულ მოთხრობაშიც ვერბალიზებული თითოეული კადრი, ეპიზოდი იმპრესიონისტული ტექნიკის დიდ გავლენას ამჟღავნებს. ნაწარმოებში იმპრესიონისტული სველები ხომ ფრთხილი, ფაქიზი აღქმის მქონე შემოქმედის გონებაში გარდატეხილი ცნობიერების ანარეკლია; საგნების კონტურები ღრმად გააზრებული,

იდუმალი და შთამბეჭდავია და სიტუაციით განპირობებულია, გამოირჩევა სიღრმით და არა შემოქმედის სპონტანური შტრიხებით, როგორც ხშირად იმპრესიონისტთა ნამუშევრებში შეიძლება შევამჩნიოთ ხოლმე.

ფილოლოგი სტუდენტისათვის ვულფისეული იმპრესიონისტულად ვერბალიზებული „სავალეულო სავარჯიშოები“ აღსაქმელად ძნელი არ უნდა იყოს. სასურველია, სტუდენტმა მოთხრობაში მიაკვლიოს ხშირად სუსტი პულსაციის, მაგრამ ძლიერი ფუნქციის მქონე პასაჟებს, გამართულად ჩამოაყალიბოს თავისი აზრი უცხოურ ენაზე, მოუსმინოს და შეაფასოს მეგობრების მიერ გამოთქმული დეტალები. დარწმუნებულნი ვართ, მეცადინეობის ასეთი მეთოდით წარმართვა სტუდენტების ფილოლოგიური (და არა მხოლოდ) ინტერესის დახვეწის პროცესს, უცხო ენის უკეთ დაუფლების ამოცანებს დიდად წაადგებოდა. საინტერესოა, რა ინტერპრეტაციას გამოუძებნიდა სტუდენტი ვ. ვულფის მოთხრობიდან შემდეგ ამონარიდს:

(They) soon diminished in size among the trees and looked half transparent as the sunlight and shade swam over their backs in large trembling irregular patches (2, 219).

ჩვენი ვარაუდით, მოცემული კონტექსტის ინტერპრეტაციისას ხაზი უნდა გაესვას, რომ ვერბალიზებული სურათი სიმკვეთრეს მოკლებულია და მკითხველს ისდა დარჩენია, გონებაში შექმნას სინამდვილის ანარეკლი. ავტორი გასაოცრად მდიდარ სიტყვიერ პალიტრას იყენებს რეალობაში ჩადირული სურათების ცვლადი, მოუსვენრად მფეთქავი მახასიათებლების გადმოსაცემად; კიუს ბაღში ყველაფერი სუნთქავს, მოძრაობს და, ამიტომაც, სიმკვეთრეს კარგავს. ასეთი მოუსვენარი, მწვავედ მფეთქავი პულსაცია გადმოცემულია ზმნებით – waver, dissolve, murmur, flash, envelope, ramble, shift. პოსტ-იმპრესიონისტულ ეფექტს აძლიერებს as if და like კავშირების მრავალჯერადი გამოყენებაც.

მოთხობა „Kew gardens“ მდიდარია იმპრესიონისტული პასაჟებით. ავტორისათვის მიმზიდველია საგნები და მოძრაობები თავისი დარღვეული, არათანაბარი გარეგანი იერით. მაგალითად: the light now settled upon the flesh of a leaf, revealing the branching thread of fibre beneath the surface; colour was flashed into the air above, into the eyes of the men and women; the figures straggled past the flower-bed with a curiously irregular movement not unlike that of the white and blue butterflies who crossed the turf in zig-zag flights from bed to bed (2,218).

მოყვანილი კონტექსტების საშუალებით ჩვენ ვცდილობთ მკითხველი დავარწმუნოთ, თუ როგორ შესანიშნავად ფლობს ვ. ვულფი იმპრესიონისტული სურათების ვერბალიზაციის ტექნიკას, რისთვისაც იგი ხაზგასმით იყენებს არასტატიკური მნიშვნელობის ზმნებს, ცვლადი გარეგანი ფორმების, არამდგრადი მდგომარეობის გამომხატველ დეტალებს; მაგალითად, trembling irregular patches, diminished in size, branching thread of fibre, curiously irregular movement, zig-zag flights, flashed into the air, figures straggled და სხვა.

ავტორისეული მახვილი თვალით დანახული ბუნების საოცრებანი ტექსტის ტემპს შესამჩნევად ანელებს – მკითხველს დრო სჭირდება ბუნების ვულფისეული დიდი სილამაზის აღსაქმელად, რომელიც კითხვის დროს თითქოს ხელით უკან გეწევა. მწერლის მიერ შერჩეული სიტყვის სიღრმეში მკითხველმა რომ ღრმად ჩაიხედოს, იდუმალეობით გაუღვინთილი სურათი რომ გაითავისოს, საჭიროა ტექსტს რამდენჯერმე დავუბრუნდეთ, რამეთუ ვულფისეული სიტყვის სურნელი ადვილად დასამორჩილებელი სულაც არ არის.

ვ. ვულფის მიერ დახატული ბუნების სურათები თავისი უნატიფესი პერცეფციებით, მოულოდნელობებით სავსეა; ერთი შეხედვით, თითქოს მარტივიც, მაგრამ არა, თავისი სიმარტივით ძალიან რთული, რაც თავად ბუნების არსითაა განპირობებული; ის ხომ ესეც არის და ისიც, ის ხომ ყველაფერია,

ის ხომ სინათლეა, რომელიც ბუნების ოპტიკური სურათის განმსაზღვრელია. მწერალი თავდავიწყებით დასტრიალებს თავის უღამაზეს „ყვავილნარს“ უღამაზეს კიუს ბაღში. აქ თითქოს ყველაფერი სხვანაირია მოუხელთებლად მოთამაშე სინათლის სხივზე; თითქოს ფერებიც – red, blue, yellow არსით არ იცვლება, მაგრამ რა სხვანაირი ეფექტით წარმოგვიდგენენ ყველაფერს. საინტერესოა, რომ ავტორი ამ ფერთა მწკრივს ტექსტში ხშირად იმეორებს. რატომ? სტუდენტები ალბათ მოუძებნიან მათთვის მისაღებ პასუხს. ჩვენი აზრით, ენობრივ ერთეულთა ასეთი დაჟინებული გამეორება შინაარსის გამაერთიანებელ კომპონენტად გვევლინება და ბუნების მოუხელთებელ განწყობას მოსახელთებელ შთაბეჭდილებად აქცევს.

ცნობილია, რომ მზით გაჯერებული ატმოსფეროს ტილოზე გადატანის სურვილი მრავალი იმპრესიონისტის შემოქმედებითი ტექნიკის ხშირი თანამგზავრია. მათ ხომ ნატიფი წუთიერი განცდების და შთაბეჭდილებების გადმოცემა სურდათ და მიაჩნდათ, რომ განათებულ სივრცეში ეს უფრო ადვილად მიიღწეოდა. ასეა ვულფთანაც: მოთხრობაში დახატული პეიზაჟები მზით და სინათლით გაჯერებული ენობრივი საშუალებებითაა გადმოცემული (spots of colour raised upon the surface; intricate colour; the colour was flashed into the air). აქედან გამომდინარე, სტუდენტებს შეიძლება დაუვსვთ შემდეგი კითხვა: why are light and colour so actively referred to? სასურველია, პასუხები არაუნიფიცირებული იყოს. სავალდებულოა, უცხოურ ენაზე ისინი გრამატიკულად, შინაარსობრივად გამართულად ქდერდეს. სწორედ ამ პოზიციებიდან გვესმის Reader-Response მეთოდის ეფექტიანობის არსი სტუდენტებთან ინტერპრეტაციის ასპექტში მუშაობისას.

სამყაროსადმი ვულფის დადებითი, მაგრამ ბოლომდე იმპრესიონისტული დამოკიდებულება იგრძნობა მოთხრობის ერთ-ერთი მთავარი გმირის – ლოკოკინას მიმართ. ის

ხომ პატარაა და ამიტომაც, უჭირს გზაში შემხვედრი წინაღობების გადალახვა. ეს დაბრკოლებებია: „brown cliffs with deep green lakes in the hollows, flat, blade like trees that waved from root to tip, round boulders of grey stone, vast crumpled surfaces of a thin crackling texture – all these objects lay across the snail’s progress between one stalk and another to his goal“ (3, 220). ამ იმპრესიონისტული რეალობის ლაკმუნის ქაღალდი მხოლოდ მცენარეთა ყუნწებია, როგორც შექურა მშფოთვარე ზღვაში. კონტექსტში რეალიზებული აზრის დეკოდირებისას დასაშვებად მიგვაჩნია შემდეგი კითხვა: Is the snail’s progress to his goal in the story brought close to impressionistic ideas? ბუნებრივია, პასუხში აირეკლება სტუდენტის ინდივიდუალური ხედვა აღწერილი რეალობის მიმართ. ჩვენი აზრით, პასაჟის წამყვანი იდეა მდგომარეობს იმაში, რომ ჩვენს გარშემო არსებული რეალობა ისეთივე ხასიათისაა, როგორც აინშტაინის ფარდობითობის თეორია გვასწავლის.

მოთხრობის ზოგიერთი პასაჟის შენელებული ტექსტური პულსაცია აღინიშნება თავისი სპეციფიკური ლექსიკური მასალითა და ხშირი გამეორებებით; მაგალითად, Thus one couple after another with much the same irregular and aimless movement passed the flower – bed and were enveloped in layer after layer of green – blue vapour, in which at first their bodies had substance and a dash of colour, but later both substance and colour dissolved in the green – blue atmosphere (2,223).

დასკვნა

ყველაფერი მოძრავია, გარდამავალია და წარმავალიც. ინტერპრეტაციისას კი, მისაღებად მიგვაჩნია შემდეგი კითხვა, რომელზედაც სტუდენტებმა თავისი საკუთარი ინდივიდუალური ხედვა უნდა ჩამოაყალიბონ: Why do you think this inconsistency in nature and life is made so striking in the story?

ჩვენი აზრით, პასუხი უნდა გულისხმობდეს რეალობის პოსტ-იმპრესიონისტულ აღქმას რეალობა მკვეთრ სურათოვნებას მოკლე-ბულია და ამიტომაც, ინდივიდუალურობას უფრო და უფრო კარგავს.

ჩვენ შევეცადეთ, გვეჩვენებინა, თუ სტუდენტებთან მუშაობის პროცესში, ტექსტის ინტერპრეტაციის ასპექტის უცხოურ ენაზე უკეთ დაუფლების მიზნით მსოფლიოში პოპულარული Reader-Response მეთოდიკა პრაქტიკაში როგორ ეფექტურად შეიძლება დავინერგოთ.

ლიტერატურა:

1. An Overview of the Reader-Response Theory
2. Woolf V., Kew Gardens (1974): A book of short Stories by English Authors; compilers of the book and authors of notes Dara Goyer – Tsereteli; Tsira Matureli. W. Tbilisi

Reader – Response Method in the Process of Teaching a Foreign Language

Tsiala Sakaruli
Ivane Javakhishvili Tbilisi State University
Center of Foreign languages
36 Chavchavadze av., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel: 5577 288 314
E-mail: tsialasakaruli@yahoo.com

Abstract

In the article we have made an attempt to show that in the process of interpreting texts at lectures the Reader – Response method may be effectively employed for mastering a foreign language. To illustrate the process we analyzed V. Woolf's story Kew Gardens in accordance with the parameters offered by the authors of the above - mentioned method. In the article we underline that the answers to the

teacher's questions should not be unified and should express the student's individual attitude to the text being analyzed. The teacher, in his turn, should attentively follow how accurately and fluently the students render the author's coded information.

Keywords:

interpretation, text, nonunify, foreign language, vocabulary.

Reader – Response метод в процессе преподавания иностранного языка

Сакарули Циала Михайловна
Тбилисский государственный университет
Центр иностранных языков
Пр. И. Чавчавадзе №36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 577 288 314
E-mail: tsialasakaruli@yahoo.com

Резюме

Reader – Response метод на лекциях интерпретации текста можно успешно применить для лучшего преподавания иностранного языка. Для иллюстрации мы проанализировали рассказ В. Вульфа „Kew Gardens“ согласно параметрам метода Reader-Response. Ответы на поставленные педагогом вопросы должны выражать индивидуальные отношения студентов к анализируемому тексту. Педагог, в свою очередь, должен внимательно следить, насколько студенты правильно и при помощи богатой лексики передают кодированную автором интенцию.

Ключевые слова:

интерпретация, текст, неунифицированный, иностранный язык, лексика.

ციტატა - ინტერტექსტუალური ნიშანი მაღალი ენერგეტიკული პოტენციალით

თამარ ფხაკაძე
თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი
ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი
ჭავჭავაძის გამზირი 36, 0179, თბილისი,
საქართველო
ტელ: 599 928 000
E-mail: thamar_pkhakadze@yahoo.fr

რეზიუმე

კვლევის მიზანია შეისწავლოს ციტატა, როგორც ფსიქოლოგიური ბაზა, ე. წ. სემანტიკური, ვერბალური, მოლაპარაკის ენობრივი მექანიზმები, რომელშიც ინახება ადამიანის მიერ გათავისებული ყველა ტექსტი. ციტატა, ფართო გაგებით, არის ინტერტექსტუალური ნიშანი მაღალი ენერგეტიკული პოტენციალით, რაც საშუალებას აძლევს მას გადაადგილდეს ინტერტექსტის დროსა და სივრცეში. აგროვებს რა კულტურულ აზრებს, ციტატა ამით ზრდის იმპლიციტურ ენერჯიას. ავტორს შეაქვს ციტატები თავის ტექსტში ახალი სემიოსფეროს შესაქმნელად, რომელშიც შენარჩუნებულია მყარი დაძაბულობა საკუთარ და სხვის სიტყვას შორის.

საკვანძო სიტყვები:

ინტერტექსტუალობა, ინტერტექსტი, სხვისი სიტყვა, თავისი სიტყვა, ციტატა, ციტატა.

შესავალი:

ციტატის, ინტერტექსტის, სხვისი და თავისი სიტყვის პრობლემები თანამედროვე ენათმეცნიერებასა და ლიტერატურაში მიჩნეულია ერთ-ერთ საინტერესო და აქტუალურ საკითხებად. ამ პრობლემის მიმართ ახლდ-

ბურ მიდგომას ბიძგი მისცეს, ერთი მხრივ, ფრანგი სტრუქტურალისტების (ე. ჟენეტი, რ. ბარტი) ნამუშევრებში გამოვლენილმა ფაქტებმა და მეორე მხრივ, მ. ბახტინის თეორიებმა – დიალოგიზმის, პოლიფონიის, “სხვისი” და “თავისი” სიტყვის შესახებ.

ციტატა წარმოადგენს სხვისი სიტყვის ყველაზე გავრცელებულ ფორმას. ციტატა შეიძლება ეწოდოს ტექსტის ნებისმიერ სტრუქტურულ ელემენტს, როდესაც ავტორს შემოაქვს საკუთარ კონტექსტში სხვისი სიტყვა იმისათვის, რომ გარკვეულ სიტუაციაში სხვისი თავისად აქციოს. მიუხედავად ამისა, არ ისპობა დისტანცია ამ სიტყვებს შორის და სიტყვა ერთდროულად ორი კონტექსტის კუთვნილება ხდება – სხვისი და საკუთარი. ამგვარად, ციტატას აქვს ავტონომიური სტატუსი, რაც გულისხმობს რეფერენციას არა სამყაროს, არამედ ტექსტის მიმართ, მაგრამ სხვისი სიტყვის მეშვეობით. ციტატა არის ფსიქოლოგიური ბაზა, ანუ ე. წ. ენობრივი, სემანტიკური, ვერბალური, მოლაპარაკის ენობრივი მექანიზმები, რომელშიც ინახება ადამიანის მიერ გათავისებული ყველა ტექსტი, ციტატაში მთავარია მისი ცნობადობა. ციტატაში აზრის დამთხვევა არ არის აუცილებელი, სხვისი სიტყვა ყოველთვის ემსახურება ავტორის აზრის გამოხატვას და თითქოს მეორე პლანზე გადააქვს თავისი პირველადი მნიშვნელობა [ბახტინი. 1986:462].

ციტატა ეწოდება სხვისი ტექსტის შეგნებულ გამოყენებას, რომელიც სულაც არ გულისხმობს ტექსტის ცნობას მკითხველის მხრიდან. ჩვენი აზრით, ციტატის მოვლენა არ უნდა იყოს გაიგივებული სხვა ენობრივ ფენომენტთან, რომელიც სულ სხვა ბუნებით ხასიათდება, კერძოდ კი, არასაკუთრივ – პირდაპირ მეტყველებასთან. ციტირებისას საუბარია „სხვის“ მხოლოდ ნაწილობრივ

შემოჭრაზე ნათქვამში, ამ დროს წარმოიქმნება ორხმოვანება, ხმა „მე“-ს შეერევა „სხვა“ ხმა. არასაკუთრივ პირდაპირ მეტყველებას კი მიდრეკილება აქვს მონოლოგიური ინტერპრეტაციისაკენ, სხვისი ხმა ავლენს ტენდენციას სრულიად განდევნოს ხმა – „მე“. ციტირება განსხვავდება არასაკუთრივ პირდაპირი მეტყველებისაგან მოხმარების სფეროს მიხედვითაც, თავისუფალი ირიბი დისკურსი, აგებული არასაკუთრივ პირდაპირ მეტყველებაზე, არის წმინდა ლიტერატურული წარმონაქმნი. [პაღუჩევა. 1996:360]

თავიდანვე უნდა განვასხვავოთ ერთმანეთისაგან ციტაცია როგორც სხვისი სიტყვის შემოტანის პროცესი, განხორციელებული ირიბ თქმაში, და ციტატა როგორც ტექსტში შემოსული სხვისი სიტყვა, ბრჭყალებით თუ უბრჭყალებოდ. უფრო მეტად ყურადღება უნდა მიექცეს თხრობის ანუ ციტირების მოვლენას, ვიდრე მოთხრობილის ანუ ციტაციის არსს, რადგან მნიშვნელოვანია გაირკვეს თავად ციტაციის ფენომენი და არა ის, თუ რას მოგვითხრობს ციტატა. ციტაცია არის მოვლენა, რომლის დროსაც ავტორი თავისი აზრის გამოსახატავად მიმართავს სხვის სიტყვას, აქედან გამომდინარე, ყოველთვის არსებობს დაპირისპირება ორ ტექსტს, ორ ავტორს შორის. ციტირება თავის თავში მოიაზრებს ორი ოპერაციის განხორციელებას: ამოღებას და ჩამატებას, ციტირების დროს ხშირია მეტონიმისა და სინეკდოქეს გამოყენებაც.

ძირითადი ნაწილი

არსებითი სახელი „ციტატა“ ნაწარმოებია ლათინური ზმნისაგან „ციტარე“, იტერაციული „ციერე“-სგან, რაც მოძრაობაში მოყვანას, დაძახებას, გამოძახებას ნიშნავს. [Beylot. 2004 :20] ციტატა დინამიკური აქტია, მორგების პროცესია, რომლის ეტაპები

შეიძლება შემდეგ ნაწილებად დავშალოთ: სელექცია, გამოყოფა, გადატანა, ინტეგრაცია. ჯერ ერთი, პირველად კონტექსტს ჩამოცილებული, იზოლირებული, სიტყვასიტყვით დანაწევრებული, შერჩეული მონაკვეთი, რასაც ციტატა წარმოადგენს, ხელახლა ჩასმულია სხვა დისკურსის უწყვეტ ნაკადში, სხვა ტექსტის ქსოვილში. ის მოქნილობა, რომ დისკურსისაგან ამოღებული ფრაგმენტი სხვაგან ჩავსვათ და ასევე ის უნარი, რომ ჰეტეროგენული კომპონენტები შევაერთოთ, უმეტესწილად დამოკიდებულია ციტატის გონივრულ გამოყენებაზე, მის ძალასა და ეფექტურობაზე. თუმცა იშვიათი არაა, რომ ისე ვიქცევით, თითქოს ციტირების აქტი გამომდინარეობდეს აშკარა ფაქტისაგან, უფრო მეტიც, თითქოს ციტატა თავისთავად აზრს შეიცავდა და აზრს გამოხატავდა. ეს იქიდან გამომდინარეობს, რომ ნებისმიერი ციტატა ზეგავლენის მოხდენის აქტია და ნიმუში ხდება იმ მეტყველებისათვის, რომელსაც სუბიექტი წინასწარ ჭეშმარიტად მიიჩნევს. ხშირად, ციტატა იმისათვის გამოიყენება, რომ გამონათქვამმა შეიძინოს წონა, არგუმენტაცია და გახდეს გარანტი. ეს ასევე იმ ფაქტს უკავშირდება, როდესაც ციტირებული პასაჟი დასამახსოვრებელი გამონათქვამის სტატუსს აღწევს, საზეიმო განწყობას იძენს და მუდმივობის ფორმას იღებს, რომელსაც იმ გამონათქვამს გადასცემს, რომელსაც განმარტავს ან იშველიებს. ამგვარად, ციტატა არასოდეს უბრალო გამეორება არაა, პირიქით ახალი გამონათქვამია. სხენებული ფრაგმენტი გადატანილია ახალ გარემოში, რომლის გარდაქმნასაც ის ცდილობს იმის მიხედვით, რამდენადაც ის თავად გარდაიქმნა მის მიერ. დიალოგიური პირობების აღდგენით, მნიშვნელობის პროცესის ხელახალი წამოწყებით ინტერტექსტუალური ურთიერთობების დამყარებით, ციტატა უფრო მეტად ამდიდრებს ტექსტის აზრს, ვიდრე ზღუდავს ინტერპრეტაციას. [Beylot. 2004 :23]

ნებისმიერი ციტატა მიმართულია იმისაკენ, რომ დაახლოვოს, ასიმილირებაც კი მოახდინოს სხვადასხვა წყაროებიდან წარმოქმნილ ორ დისკურსს ან ტექსტს, შორის, ვიდრე ისინი დააშოროს. მსგავსი ტიპის ამბივალენტობა იმ ურთიერთობას ახასიათებს, რომელიც აერთიანებს ციტირების მომყვანს და მსმენელს ან მკითხველს. იგულისხმება, რომ ციტატა ყველასათვის ნაცნობია, ამიტომ ის უნივერსალურობის თვისებას და ზოგადი ჭეშმარიტების მნიშვნელობას, ზოგჯერ თვით ანდაზის მნიშვნელობასაც კი იძენს. იშვიათად ხდება, როდესაც ის საქმეში ჩახედულ მხოლოდ გარკვეულ ჯგუფს აერთიანებს და თავის ფუნქციას მყისიერად ასრულებს, როდესაც ის ერუდიციის დემონსტრირებით შთაბეჭდილების მოსახდენად არ გამოიყენება. მაგრამ ყველა შემთხვევაში, ციტატის მომყვანი ვარაუდობს ერთგვარ დამოკიდებულებას თავის ადრესატთან, როდესაც მას პირობად კულტურული მონაცემების ერთიანობასა და კომპეტენციების განაწილებას უყენებს, ის დარწმუნებულია იმაში, რომ ადრესატი მას მიიღებს, მოახდენს იდენტიფიცირებას და ინტერპრეტაციას.

ციტატა ფაქტობრივად რომელიმე ნაწარმოების ისტორიულობის მანიშნებელია. სწორედ ეს არის მთავარი არსი, რომელიც საშუალებას აძლევს რთული სავარჯიშო შესარულონ ხელოვნების ისტორიკოსებმა, დაუკავშირონ ფორმები ისტორიას. ხელოვნების თუ ლიტერატურის ისტორიკოსები უკვე საკმაოდ იყენებენ ხერხს, როგორც კი სხვის კვალს აღმოაჩენენ. ურჩევნიათ ისაუბრონ ზეგავლენაზე ან წყაროზე ნებისმიერი მოვლენის შესახებ, რაც მნიშვნელოვნად დაიყვანდა მოვლენას საკითხის ერთი მნიშვნელობით მარტივ გადაწყვეტამდე. ინტერტექსტუალობის ცნება გაჩნდა ამ სირთულის დასაძლევად, რადგანაც მას განმარტავენ როგორც „მკითხველის მიერ ურთიერთობათა პერცეფციის შედეგს ნაწარმოებსა

და რაღაც მოვლენებს შორის, რომელიც მას წინ უსწრებს ან მოსდევს“. რომ გავიგოთ ეს ისტორიულობა, თეორიულად ხელოვნების ყველა ნაწარმოებში უნდა ვივარაუდოთ ის, რასაც იუღია კრისტევა ნებისმიერი ტექსტის შესახებ ამბობდა: ნებისმიერი ნაწარმოები „იქმნება ციტატების მოზაიკის მსგავსად“. ჯოისის ცნობილმა მკითხველმა, უმბერტო ეკომ ეს კარგად იცის, რომელიც ყალბი გულახდილობით ამბობს, რომ „ხელახლა აღმოაჩინა ის, რაც მწერლებმა ყოველთვის იცოდნენ: წიგნები ყოველთვის სხვა წიგნებზე საუბრობენ; ასევე ხელოვნების ნაწარმოებები მუდამ ხელოვნების სხვა ნაწარმოებებზე საუბრობენ“. ამ შემთხვევაში ციტატა, პოსტ-მოდერნისტული პასუხია. [Beylot. 2004 :28]

ციტატის განსაზღვრამ ფართო გავრცელება ჰპოვა რიტორიკული ფიგურის საშუალებით - მეტონომიით. ციტატები შეიძლება განიხილებოდეს მთელი ტექსტის მეტონომიური შემცველების სახით. არსებითად, მეტონომიურია თვით ციტატის, ლიტერატურული ქარაგმის მიღება, რადგან მკითხველმა ტექსტში წარმოდგენილი კერძო ელემენტებით უნდა განსაზღვროს მთლიანი (ქვეტექსტი), რომლიდანაც ისინი არის აღებული. ზოგიერთ ნაშრომში რიტორიკა სემიოტიკის მეზობლად იმყოფება. მაგალითად, როდესაც ზ. გ. მინცი წარმოადგენს ციტირებული ტექსტის ციტატას – მეტონომიურ სიმბოლო-შემცველად, აქვე მიუთითებს მის ნიშნობრივ ბუნებაზე: ციტატა შეიძლება იყოს სხვა ტექსტის ნიშანი ანუ მისი შენაცვლება ნებისმიერი სახით. ტექსტის სტრუქტურაში მათი ფუნქციის თვალსაზრისით ნიშნების კლასიფიკაცია, ამ შემთხვევაში, მიიყვანება ციტატის და აღუზიის ტრადიციულ გამოყოფასთან.

პირდაპირი მეტყველებისა და ციტატის გაიგივება იმ შემთხვევაში ხდება, როცა პერსონაჟების მეტყველება ციტატის სახით განიხილება: ტერმინი „პირდაპირი მეტყველება“

წარმოიშვა სხვისი მეტყველების გადაცემასთან დაკავშირებით. ფაქტობრივად, პირდაპირი მეტყველება არის ციტირება. აქედან ეს ტერმინი გადატანილი იქნა მხატვრული მეტყველების სტილში, სადაც ის გამოიყენება ავტორის მეტყველების პერსონაჟებისგან გამიჯვნის მიზნით. ზოგიერთი მკვლევარი გვთავაზობს, რომ ციტატა მივიჩნიოთ მხოლოდ პერსონაჟის რეპლიკის განმეორებად ნაწარმოებში. ციტატის ასეთი ფართო გაგება („პერსონაჟების ავტოციტატები“) გვხვდება, აგრეთვე, ლიტერატურისმცოდნეობით ნაშრომებშიც. სხვა გაგებით, ციტატას და პირდაპირ მეტყველებას ახასიათებთ არა იგივეობა, არამედ მათი გათანაბრება ერთი და იგივე გაფორმების გამო ანუ ბრჭყალებით: „პირდაპირ მეტყველებას უთანაბრდება ციტატა პუნქტუაციასთან მიმართებაში, ე. ი. ტექსტის დედანში შეტანილი გამონათქვამების სახით, რომლებიც სხვადასხვა პირებს ეკუთვნიან“. [იაკობსონი. 1975:265]. იაკობსონის კვალდაკვალ ჩვენ ვაგრძელებთ გაგებას: ციტირებული (და კვაზიციტირებული) მეტყველება, ერთი მხრივ, და პირდაპირი მეტყველება, ირიბი მეტყველება – მეორე მხრივ, რადგან უკანასკნელი პირველისთვის წარმოადგენენ მხოლოდ გადაცემის ფორმებს.

არის კიდევ ერთი შესაძლებელი მიდგომა, ციტატის განხილვა სახელთან შედარებით. რ. ხარვეტმა პირველმა აღნიშნა ციტატა, როგორც მეტაენობრივი საკუთარი სახელი. თუმცა, ერთი რამ ბუნდოვანია: ხელს შეუწყობს თუ არა ციტატის სპეციფიკის ნათელყოფას მოსაზრება ნომინოლოგიის პოზიციიდან, რომელიც ჯერ კიდევ ჩამოუყალიბებელი მეცნიერებაა და გასათვალისწინებელია აგრეთვე, რომ თავად სახელის პრობლემა, იაკობსონის აზრით, ჯერ კიდევ რჩება ერთ-ერთ ჩახლართულ პრობლემად ლინგვისტიკის თეორიაში [იაკობსონი. 1975:269]. თუმცა, რადგანაც ციტატას სახელის ფუნქციონირება არსებობს გარე

და საკმაოდ ზედაპირული ანალოგიის სახით, ციტატისა და სახელის ერთიანობა დაფუძნებულია იმაზე, რომ სახელი იძლევა წარმოდგენას დენოტატის ან სიგნიფიკატის შესახებ.

ა. ვეუბიცკა ციტატის სახელთან ანალოგიას ადგენს ციტაციის ანალიზის პირველ ეტაპზე ანუ ტექსტიდან გარე ჩართვების, გარე ელემენტების (ციტატების) გამორიცხვის ეტაპზე: „როგორც არ უნდა იყოს მათი შიდა სტრუქტურა, ანალიზის პირველ ეტაპზე ისინი უნდა განიხილებოდეს როგორც უბრალო, დაუშლელი ელემენტები, მსგავსად საკუთარი სახელების დაუშლელობის, მაშინაც კი, როდესაც მათ აქვთ გამჭვირვალე „ეტიმოლოგიური მოტივაცია“. [ვეუბიცკა. 1989:154]

საკუთარ სახელთან დაახლოების გზით, ციტატა შეიძლება განიხილებოდეს იშვიათ ტერმინებს შორის ანუ ენობრივ ერთეულებს შორის, რომლებსაც აქვთ ერთიანი რეფერენციების უნარი. თვით ფაქტი, ლინგვისტური ციტატის ტერმინის გამოყენებისა ენათმეცნიერულ შრომებში გულისხმობს ექსტრალინგვისტური მოვლენის პარალელურ არსებობას. მორავსკიმ შემოიღო ტერმინი „პარაციტატა“ ანუ ციტატა სხვა სემიოტიკური სისტემებიდან. ამ გაგებით, ციტატები არის ნიშნები, რომლებიც არიან უსიტყვო ხელოვნების ნაწარმოებების შემცველები (სურათების, მუსიკალური ნაწარმოებების და ა. შ.). თუმცა, აქ ჩვენ საქმე გვაქვს ხარისხობრივად სხვა მოვლენასთან, რომელიც გვთავაზობს გადაკოდირების მომენტს: ერთ დონეზე ვერ იმოქმედებენ პირველადი (მუსიკა, მხატვრობა) და მეორადი (ლიტერატურა) სემიოტიკური სისტემები.

ციტაციის პრობლემა, როგორც უკვე ვახსენეთ, მჭიდროდ არის დაკავშირებული ინტერტექსტის პრობლემასთან და მასში მიმდინარე დინამიკურ პროცესებთან, ანუ, ციტატაში ჩვენ ვგულისხმობთ, რომ ის არის ინტერტექსტის ნიშანი. ციტაცია არის

პროცესი პროტექსტსა და მეტატექსტს შორის. ციტატა ფართო გაგებით არის ინტერტექსტუალური ნიშანი მაღალი ენერგეტიკული პოტენციალით, რაც საშუალებას აძლევს მას გადაადგილდეს ინტერტექსტის დროში და სივრცეში, აგროვებს რა კულტურულ აზრებს და ამით ზრდის იმპლიციტურ ენერგიას. თუმცა, ინტერტექსტუალური ციტატის ნიშნის ზოგადი ენერგია მუდმივად მაღალია, მისი ხარისხი იცვლება დროის ყოველ მომენტში, ასევე იზრდება მისი რეზონანსი მკითხველებში, რასაც იმპლიციტური ენერგიის ცვლილებისკენ მიჰყავართ. ციტატა ხასიათდება მკვეთრი ენერგეტიკული ამოფრქვევებით [ბარტი. 1970:89]. არსებობს პოეტები, სკოლები და მთელი ლიტერატურული პერიოდები, რომლებმაც ციტატის ნიშნის ქვეშ გაიარეს. ამრიგად, XX საუკუნეში წარმოიშვა მისი აქტიურობის სულ ცოტა ორი პიკი: ასწლეულის დასაწყისი და დასასრული, აკმეიზმი (პოეტური შემოქმედების გამახვილება და სრულყოფა) და პოსტმოდერნიზმი. აკმეიზმში ციტატა არის წაკითხვის ერთ-ერთი საშუალება სხვისი როგორც საკუთარისა [სმირნოვი. 1970:56], ცალკეული ნაწარმოების ფარდობა ინტერტექსტთან მთლიანობაში. XX საუკუნის დასასრულს, პოსტმოდერნიზმი თავისი ყოფიერების კატასტროფული ამოწურვის შეგრძნებით არის „კრიზისულობის ტოტალური კრიზისი“ [ბახტინი. 1979:73]. „ჩვენ ვცხოვრობთ იქ, სადაც ყველა სიტყვა უკვე ნათქვამია“, ოდესღაც წარმოთქვა ა. ვერინცევმა. ამიტომ, თითოეული სიტყვა და თითოეული ასოც კი პოსტმოდერნისტულ ტექსტში, არის ციტატა [რუდნევი. 1997:221]. ამასთანავე, აკმეისტური ციტატა-ქარაგმის ნაცვლად, რომელიც შესაძლოა არც კი შეგვინიშნავს, ციტატა, რომელიც განმსაზღვრელია გააზრებისა და სიღრმისა, მივიღეთ „ტოტალური პოსტმოდერნისტული ციტატა-კოლაჟი“ [რუდნევი. 1997:229]. შეგვიძლია ვამტკიცოთ, რომ ორივე მიმართულებისთვის

დამახასიათებელია ინტერტექსტუალობის გლობალური სტრატეგია, რომელიც ორიენტირებულია ლიტერატურულ ციტატაზე, როგორც თავისებური ინტერტექსტუალობის ნიშნის ეტალონი.

ნაწარმოების ციტატურობა საჭიროებს განსაკუთრებულ მკითხველს, რომელიც ფლობს დიდ იმპლიციტურ ენერგიას – აი რატომ არის აკმეიზმის მეცნიერულ პოეტიკაში ამდენი მოსაზრება მოსაუბრის შესახებ. მხოლოდ ასეთ შემთხვევაშია შესაძლებელი რეზონანსი, რომელიც მრავალჯერ გაზრდის ნაწარმოების ენერგიას და მიუახლოებს მას ტექსტის მრავალსახოვანი პოტენციური აზრების წვედომას. ლიტერატურული ციტატის წინ წამოწევა ინტერტექსტში დაკავშირებულია კონკრეტული, უნიკალური აზრების დაკარგვასთან, ავტორის ინდივიდუალურ ნაკვალევთან და შესაბამისად, ნაწილობრივ ხელს უწყობს იმპლიციტური ენერგიის გარდაქმნას ექსპლიციტურში.

კოგნიტური პოზიციიდან ციტაცია არის სუბიექტის კრეატიული ანალიტიკურ-სინთეტიკური საქმიანობა ტექსტური ინფორმაციის გადაამუშავებისათვის. ციტატის მომყვანი თითქოს აკეთებს პროტექსტის ანალიზს, გამოჰყოფს რა იმ ელემენტებს, რომლებიც მისთვის ყველაზე მეტად წარმომადგენლობითია. ეს, თავისი არსით, ტექსტის მოძრავი სტრუქტურირების ფენომენოლოგიური დემონსტრირების ანალოგია, რომელიც ისტორიის მანძილზე მკითხველიდან მკითხველამდე იცვლება [ბარტი. 1969:425]. შეიძლება ითქვას, რომ ციტაციის დროს ტექსტის მასალა განიცდის დაშლას, დემონტაჟს, გამოდის როგორც მატერია. საინტერესოა, რომ ციტაციის დროს განხორციელებადი ტექსტის დემონსტრაცია არის მეორე რიგის მოვლენა, რადგან ხდება პროტექსტის მატერიის ჩვენება, რომელიც ზოგადენობრივი მასალის დემონსტრირების შედეგად გამოჩნდა.

ასეთი ანალიზით გამოყოფილ ერთეულებად შეიძლება განვიხილოთ თავად

ენის ერთეულები – ხმა, მარცვალი, მორფი, სიტყვა და ა. შ. და ე. წ. შრეები, გადმობრუნებული ელემენტები, შტაინის თანახმად – სიტყვის ნაწილები, წინადადების სეგმენტები, გრაფიკის ელემენტები და ა. შ., ასევე, რთული კომპლექსური წარმონაქმნები – ბილიკები, ფიგურები. დეკონსტრუქციას განიცდის არა მარტო პოეტური ნაწარმოების აღსანიშნავი ელემენტი, არამედ აღმნიშვნელიც, როგორცაა აზრი, სიუჟეტი. შედეგად, შემადგენლის როლში შესაძლოა იყოს მოტივი, პროპოზიცია, სიუჟეტური სქემა.

იმის ინვენტარიზება, რასაც შეიძლება ციტატა დავარქვათ, შეუძლებელია. – ციტატა არის სუბიექტის მიერ მინიჭებული მხატვრული ნაწარმოების კომპონენტის ფუნქცია. აძლევს რა კომპონენტს ციტატის სტატუსს, ციტატის მომყვანს ამით სტატუსი აჰყავს ლოგიკურ ანტეცედენტამდე (წინამორბედამდე), გამოჰყავს ის ნიშნულად, რომელიც ახდენს პროტოტექსტის კონცენტრაციას. როდესაც იგი ციტატას ახალ ნაწარმოებში (მეტატექსტში) ათავსებს, ის მრავალჯერ ზრდის მის ენერგიას საკუთარის ხარჯზე. ეს უკვე მეორე, მასინთეზირებული ფაზაა ციტაციის პროცესის დროს, როდესაც დეკონსტრუქციის საპირისპიროდ ხდება კონსტრუირება.

ციტირების ობიექტის ანალიტიკურ-სინთეზური (დეკონსტრუქციულ-კონსტრუქციული) მოღვაწეობა შეიძლება განვიხილოთ ტექსტის დერივაციული მექანიზმების საშუალებით. საკმაოდ ნათელია, რომ ტექსტი იქმნება მისი ერთი კომპონენტის მომდევნო მეორისადმი გაშლით. სწორედ რომ არ გაშლაზე ორიენტირებულია ტექსტის უფრო დამუშავებული ფსიქოლოგიური მოდელები, რომლებიც აღწერენ მოსაუბრის სემანტიკური და სხვა პროგრამების ვერბალიზაციას.

ამასთან ერთად, ნებისმიერი ტექსტი ვერ გაიშლება, თუ არ შეიკვეცა, რადგან ადამიანის მოკლე მეხსიერების მოცულობა შეინახავს მხოლოდ წინას. შეკვეცის მექანიზმი

ლევიმ წარმატებულად მიიჩნია, როგორც “გონების ექო“. მისი მოქმედების პრინციპი აიგება მეხსიერების აღდგენისას იმპულსური სტრუქტურების განმეორებით, ნერვული უჯრედების სურათების აღგზნებით. ამრიგად, “გონება თითქოსდა იჭერს აღმზნებიმპულსებს და აკეთებს მათ გადაკოდირებას, როგორც საკუთარს. ის ამას შინაგანად იმეორებს, კვეცავს და შლის. შეკვეცა არის დამახსოვრება, გაშლა – მოგონება“. იგივე პროცესი უფრო ადრე აღწერილია ნ.ა. რუბაკინის მიერ და მას ეწოდება ენგრამირება/ეკფორმირება [რუბაკინი. 1977:87].

ამრიგად, ციტაცია წარმოადგენს სუბიექტის მიერ განხორციელებული პროტოტექსტის სემანტიკურ კომპრესიას, ხოლო ციტატა არის ამ პროცესის შედეგი. ენერგეტიკული თვალსაზრისით, კომპრესიის დროს, მრავალჯერ იზრდება ციტატის ენერგია. ამასთან ერთად, ღია სისტემებში (რასაც წარმოადგენს მხატვრული ნაწარმოები) გარდაუვალია ენერგიის დისილაცია და ენტროპიის ზრდა ანუ პროტოტექსტის ხარისხობრივი გარდაქმნა ციტატაში. ციტატის ჩართვა ახალ გარემოცვაში – მეტატექსტში, არის სუბიექტის მიერ მისი შეფუთული სახის გახსნის პროცესი. ორივე ეს პროცესი შეუძლებელი იქნება სუბიექტის შიგნიდან ენერგიის შემოდინების გარეშე, რომელიც წარმოადგენს ძლიერ შემოქმედებით პიროვნებას და რომელსაც შეუძლია მოლიანად შეცვალოს ციტატის ინფორმაციის ხასიათი. ამის კლასიკური მაგალითია შექსპირის ლიტერატურული მოღვაწეობა, ის იყენებდა სხვის სიუჟეტურ სქემებს და სახეებს, სრულიად ცვლიდა მათ პირველსაწყის აზრს და ამასთან ერთად, ციტატას ანიჭებდა უდიდეს ენერგიას.

დასკვნა

ავტორს შეაქვს ციტატები თავის კონტექსტში გარკვეული მიზნით. ახალი სემიოს-

ფეროს შესაქმნელად, რომელშიც შენარჩუნებულია მყარი დაძაბულობა “საკუთარ” და “სხვის” სიტყვას შორის. ციტატების ხარისხის არაერთფეროვნება გულისხმობს მის დაყოფას. ტექსტში ყოველთვის არსებობს ექსპლიციტური და იმპლიციტური ციტატები. ციტატის ბოლო ნაირსახეობის მოძებნა ტექსტში ზოგჯერ ძნელია, ამ შემთხვევაში აუცილებელია მკითხველის კომპეტენტურობა, რადგან მასზეა დამოკიდებული ტექსტის სწორი ინტერპრეტაცია. [ფატევა. 2000]. შეგვიძლია ვამტკიცოთ, რომ ყველა ზემოჩამოთვლილი მოვლენა არცერთ შემთხვევაში არ გულისხმობს ავტორის როლის შემცირებას ხმათა მრავალფეროვნებაში. ტექსტის განვითარებასთან ერთად ნათელი ხდება ხმათა ურთიერთშერწყმა (აღრევა), განსაკუთრებით კი გარდამავალ ეტაპებზე ნათლად გამოიხატება სხვადასხვა დისკურსებისა და ჰიბრიდაციების არსებობაც. ციტაცია ერთმანეთში აერთიანებს კითხვის და წერის აქტს. ვინაიდან წერა – ეს ყოველთვის კვლავწერაა და არ განსხვავდება ციტირებისაგან. სხვადასხვა ავტორების კითხვა – ეს არის თვითწერა, მაგრამ იქ, სადაც კითხვა არის ინდივიდუალური აქტი; ციტაცია კი ნაწერში არის სხვა ნაწერი, ანუ ნაწერი ნაწერში.

ციტაციის დროს პროტოტექსტის აზრობრივ დამუშავებას აქვს ინტერპრეტაციის ხასიათი. გამოსატყულება, რომელიც ხდება ინტერპრეტაციის ობიექტი, აუცილებლად განიცდის რეკონსტრუქციას დროისა და სუბიექტის კოგნიტური ინდივიდუალური სისტემის შესაბამისად. [კუბრიაკოვა. 1995:31]. ის, რომ სხვადასხვა სუბიექტები სხვადასხვანაირად ახდენენ ტექსტის ინტერპრეტირებას, არის ჭეშმარიტება, რომელიც არ საჭიროებს დამტკიცებას. თუმცა, საინტერესოა მეორე ფენომენი: ერთი და იგივე ავტორი თავისი შემოქმედების სხვადასხვა

პერიოდში ხშირად იყენებს ერთი და იგივე სიტყვიერ ფორმას – თვითციტირების მოვლენა, თვითშემოქმედება, რაც დამოუკიდებელი შესწავლის საგანია.

ლიტერატურა:

1. Бахтин М. М.(1975):Слово в романе, Вопросы литературы и эстетики. Проблема содержания, материала и формы в словесном. М.
2. Бахтин М. М.(1979): Эстетика словесного творчества.М.
3. Бахтин М.М.(1996): Проблема текста ,Собрание сочинений. Т. 5. М.
4. Brousseau-Beuermann C. (1990) : La copie de Montaigne. Etude sur les citations dans les «Essais». Paris
5. Barthes R.(1973): Texte, Encyclopaedia universalis. Paris. Vol 15
6. Beylot P. (2004): Emprunts et citations dans le champ artistique. L’Harmattan. Paris
7. Compagnon A. (1979): La seconde main ou le travail de la citation. Paris
8. Вежбицка М. В. (1989): К обоснованию теории «вторичных текстов». Филологические науки.
9. Jakobson R. (1963): Essais de linguistique générale. P.: Ed. de Minuit
10. Jakobson R. (1987): Работы по поэтике. М.: Прогресс
11. Падучева Е. В (1981):О связности диалогического текста // Структура текста-81. М.
12. Руднев В. П. (2001): Словарь культуры XX века. М.
13. Смирнов И. П. (200): Порождение интертекста. С 8.
14. Фатеева Н. А. (2000): Контрапункт интертекстуальности, или интертекст в мире текстов. М.

Цитата – интертекстуальный знак с высоким энергетическим потенциалом

*Пхакадзе Тамар Георгиевна
Тбилисский государственный университет
Факультет гуманитарных наук
пр. И. Чавчавадзе 36, 0179, Тбилиси, Грузия
Тел.: 599 928 000
E-mail: thamar_pkhakadze@yahoo.fr*

Резюме

Цитата является психологической базой, так называемой семантической, вербальной, язычной памятью говорящего, в которой хранятся все воспринимаемые человеком тексты. Цитата, в широком смысле слова, это интертекстуальный знак с высоким энергетическим потенциалом, который дает ей возможность передвигаться по интертексту во времени и пространстве. Собирая суть культурной мысли, цитата наполняет текст имплицитурной энергией. Автор заносит цитаты в свой текст для создания новой семиосферы, где сохранена твёрдая напряженность между словами “свой” и “чужой”.

Ключевые слова:

интертекстуальность, интертекст, цитата, цитация, своё слово, чужое слово.

Quotation - Intertextual Sign with the High Energy Potential

*Tamar Pkhakadze
Tbilisi State University
Humanitarian faculty of sciences
36 Chavchavadze av., 0179, Tbilisi, Georgia
Tel: 599 928 000
E-mail: thamar_pkhakadze@yahoo.fr*

Abstract

The purpose of the study is to examine the quotation as a psychological basis, so called semantic, verbal, human's linguistic memory, that stores all texts perceived by man. Quotation in its broadest sense, is the intertextual sign with high energy potential, which gives the ability to move through the time and the space of intertext. Collecting cultural thought, quotation increases the implicit energy in the text. Author puts quotation in his text to create a new semiosphere in which is stored a solid tension between “his” and “other's” words.

Keywords:

Intertextuality, intertext, quote and quotation, “his” word, “other's” word.

Types of Communication

Ana Chkheidze
Georgian Technical University
Department of Georgian Philology and Media
Technologies
77 Kostava st., 0175, Tbilisi, Georgia
Tel.: 599 626 800
E-mail: annjevi@yahoo.com

Abstract

Communication is considered to be an activity that occurs between a sender (communicator) and a receiver (communicant). A sender has a thought or meaning in mind. The sender encodes this meaning into a message that is to be transmitted to a receiver. Once encoded, the message is then transmitted through a channel to the receiver. The receiver receives the transmission and then decodes it. Receivers then become senders – they send decoded message back to the original sender. The encoded message may take different forms of communication activities. It should be mentioned that all these forms of communication activities are intended to obtain clarification of the original message. Effective communication implies the following result: information – facts, opinions, reactions, and experience – is encoded, received and decoded, in other words, communication barriers are overcome. Effective communication implies the process of identifying semantic denominator.

Keywords:

effective communication, information, experience, verbal communication, nonverbal communication.

Introduction

There are different types of communication. Verbal communication includes sounds, words, language and speaking. Language is said to have origi-

nated from sounds and gestures. There are many languages spoken in the world. The basis of language formation is: gender, class, profession, geographical area, age group and other social elements. Speaking is an effective way of communicating and is again classified into two types:

- Interpersonal communication;
- Public speaking.

Main Body

Effective verbal communication is an inseparable part of business communication. In a business, you come across people from various ages, cultures and races. Fluent verbal communication is essential, to deal with people in business meetings. Also, in business communication self-confidence plays a vital role which when clubbed with fluent communication skills can lead to success.

Public speaking is another verbal communication in which you have to address a group of people. Preparing for an effective speech before you start is important. In public speaking, the speech must be prepared according to the type of audience you are going to face. The content of your speech should be authentic and you must have enough information on the topic you have chosen for public speaking. All the main points in your speech must be highlighted and these points should be delivered in the correct order. There are many public speaking techniques and these techniques must be practiced for an effective speech.

Types of communication based on the communication channels used are:

- Verbal Communication;
- Nonverbal Communication.

Verbal communication refers to the form of communication in which message is transmitted verbally. Communication is done by word of mouth and a piece of writing. Objective of every communication

is to have people understand what we are trying to convey. In verbal communication remember the acronym KISS (keep it short and simple).

When we talk to others, we assume that others understand what we are saying because we know what we are saying. But this is not the case. Usually people bring their own attitude, perception, emotions and thoughts about the topic and hence create barrier in delivering the right meaning.

So in order to deliver the right message, you must put yourself on the other side of the table and think from your receiver's point of view. Would he understand the message? How it would sound on the other side of the table?

Verbal Communication is further divided into:

- Oral Communication;
- Written Communication.

Oral communication includes face-to-face conversations, speech, telephonic conversation, video, radio, television, voice over internet.

Advantages of Oral communication are:

- It brings quick feedback;
- In a face-to-face conversation, by reading facial expression and body language one can guess whether he/she should trust what's being said or not.

Disadvantage of oral communication

- In face-to-face discussion, user is unable to deeply think about what he is delivering.

In written communication, written signs or symbols are used to communicate. A written message may be printed or hand written. In written communication message can be transmitted via email, letter, report, memo etc. Message, in written communication, is influenced by the vocabulary and grammar used, writing style, precision and clarity of the language used.

Written Communication is most common form of communication being used in business. So, it is considered core among business skills.

Memos, reports, bulletins, job descriptions, employee manuals, and electronic mail are the types of written communication used for internal communication. For communicating with external environ-

ment in writing, electronic mail, Internet Web sites, letters, proposals, telegrams, faxes, postcards, contracts, advertisements, brochures, and news releases are used.

Advantages of written communication include:

- Messages can be edited and revised many time before it is actually sent;
- Written communication provides record for every message sent and can be saved for later study;
- A written message enables receiver to fully understand it and send appropriate feedback.

Disadvantages of written communication include:

- Unlike oral communication, written communication doesn't bring instant feedback;
- It takes more time in composing a written message as compared to word-of-mouth.

Non-verbal communication involves physical ways of communication, like, tone of the voice, touch, smell and body motion. Creative and aesthetic non-verbal communication includes singing, music, dancing and sculpturing. Symbols and sign language are also included in non-verbal communication. Body language is a non-verbal way of communication. Body posture and physical contact convey a lot of information. Body posture matters a lot when you are communicating verbally to someone. Folded arms and crossed legs are some of the signals conveyed by a body posture. Physical contact, like, shaking hands, pushing, patting and touching expresses the feeling of intimacy. Facial expressions, gestures and eye contact are all different ways of communication. Reading facial expressions can help you know a person better.

Nonverbal communication is the sending or receiving of wordless messages. We can say that communication other than oral and written, such as gesture, body language, posture, tone of voice or facial expressions, is called nonverbal communication. Nonverbal communication is all about the body language of speaker.

Nonverbal communication helps receiver in interpreting the message received. Often, nonverbal

signals reflect the situation more accurately than verbal messages. Sometimes nonverbal response contradicts verbal communication and hence affects the effectiveness of message.

Nonverbal communication comprises the following elements:

Appearance

- Speaker: clothing, hairstyle, neatness, use of cosmetics;
- Surrounding: room size, lighting, decorations, furnishings.

Body Language

- Facial expressions, gestures, postures.

Sounds

- Voice tone, volume, speech rate.

Based on style and purpose, there are two main categories of communication and they both bear their own characteristics. Communication types based on style and purpose are:

- Formal Communication;
- Informal Communication.

In formal communication, certain rules, conventions and principles are followed while communicating message. Formal communication occurs in formal and official style. Usually professional settings, corporate meetings, conferences undergoes in formal pattern.

In formal communication, use of slang and foul language is avoided and correct pronunciation is required. Authority lines are needed to be followed in formal communication.

Informal communication is done using channels that are in contrast with formal communication channels. It's just a casual talk. It is established for societal affiliations of members in an organization and face-to-face discussions. It happens among friends and family. In informal communication use of slang words, foul language is not restricted. Usually informal communication is done orally and using gestures.

Informal communication, unlike formal communication, doesn't follow authority lines. In an organization, it helps in finding out staff grievances as

people express more when talking informally. Informal communication helps in building relationships.

Conclusion

Communication is a process of exchanging information, ideas, thoughts, feelings and emotions through speech, signals, writing, or behavior. In communication process, a sender (encoder) encodes a message and then using a medium/channel sends it to the receiver (decoder) who decodes the message and after processing information, sends back appropriate feedback/reply using a medium/channel.

People communicate with each other in a number of ways that depend upon the message and its context in which it is being sent. Choice of communication channel and certain style of communicating also affect communication. So, there are different types of communication.

Literature

1. Dyer G. (1982): Advertising as Communication. Methuen.London.
2. Ang L. (1991): Desperately Seeking The Audience. Routledge .London.
3. Sex Role Stereotyping in The Broadcast Media. (1986): Canadian Radio-Television and Telecommunications Commission. Ottawa.

კომუნიკაციის ტიპები

ანა ჩხეიძე

საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი

ქართული ფილოლოგიისა და მედია

ტექნოლოგიების დეპარტამენტი

კოსტავას ქ. 77, 0175, თბილისი, საქართველო

ტელ.: 599 626 800

E-mail:annjevi@yahoo.com

რეზიუმე

კომუნიკაცია წარმოადგენს ქმედებას, რომელიც ხორციელდება შეტყობინების გამგ-

ზავნსა (კომუნიკატორს) და მიმღებს (კომუნიკანტს) შორის. კომუნიკატორი ახდენს საკუთარი იდეის კოდირებას კონკრეტულ შეტყობინებაში და გადასცემს მას კომუნიკანტს. კოდირებული შეტყობინება გადაეცემა კომუნიკანტს საკომუნიკაციო არხის მეშვეობით. კომუნიკანტი იღებს გზავნილს და ახდენს მის დეკოდირებას. შეტყობინების მიმღები ხდება შეტყობინების გამგზავნი – იგი უბრუნებს კომუნიკატორს დეკოდირებულ შეტყობინებას. კომუნიკანტის მიერ კოდირებულმა შეტყობინებამ შეიძლება მიიღოს კომუნიკაციური ქმედების სხვადასხვა ფორმა. ყველა ეს ფორმა მიზნად ისახავს პირველადი შეტყობინების დაზუსტებას. ეფექტური კომუნიკაცია გულისხმობს კონკრეტულ შედეგს: ინფორმაცია – ფაქტები, მოსაზრებები, რეაქცია და გამოცდილება კოდირებულია, მიღებულია და დეკოდირებულია, სხვა სიტყვებით, კომუნიკაციის ბარიერები დაძლეულია. ეფექტური კომუნიკაცია გულისხმობს სემანტიკური მნიშვნელის იდენტიფიცირების პროცესს.

საკვანძო სიტყვები:

ეფექტური კომუნიკაცია, ინფორმაცია, გამოცდილება, ვერბალური კომუნიკაცია, არავერბალური კომუნიკაცია.

Типы коммуникации

Чхеидзе Анна Тариеловна

Грузинский технический университет

Департамент Грузинской филологии и

медиа технологий

Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия

Тел. : 599 626 800

E-mail: annjevi@yahoo.com

Резюме

Коммуникация – это действие, которое осуществляется между отправителем (коммуникатором) и получателем (коммуникантом). Коммуникатор осуществляет кодировку конкретного сообщения и отправляет его комуниканту. Эти кодированные сообщения передаются через коммуникационный канал. Коммуникант получает эти сообщения, которые в свою очередь кодирует и отправляет комуникатору. Эти кодированные сообщения могут принимать различные формы. Все эти формы выражают первоначальную форму сообщения. Под эффективной коммуникацией подразумевается конкретный результат: информация – факты, соображение, реакция и профессионализм, которые кодированы, приняты и декодированы, иными словами, коммуникационные барьеры преодолены. Эффективная коммуникация подразумевает процесс идентификации семантического значения.

Ключевые слова:

эффективная коммуникация, информация, опыт, вербальная коммуникация, невербальная коммуникация.

Computerlinguistik - Problemstellung

Russudan Tabukashwili
Georgische Technische Universität
Departement von freien Wissenschaften
77 Kostava Str., 0175, Tbilissi, Georgien
Tel: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

Resüme

Der Beitrag befasst sich mit dem linguistischen Grundbegriff - Computerlinguistik, die intensiv in der Forschungsliteratur diskutiert wird. Es werden vielfältige Definitionen, Forschungsgegenstände und Teilbereiche von Computerlinguistik und ihren Einfluss auf die maschinelle Verarbeitung der natürlichen Sprache erläutert. Die Arbeit verfolgt das Ziel, die Computerlinguistik als relativ neuer Bereich der Linguistik zu betrachten, sie im Hinblick auf die maschinelle Verarbeitung der natürlichen Sprache zu untersuchen und die mit der erwähnten Verarbeitung verbundene Prozesse zu analysieren.

Schlüsselwörter:

Sprache und Kommunikation, Computerlinguistik, formale Modellierung, algorithmische Verarbeitung, praktische und theoretische Computerlinguistik.

Einführung

Computerlinguistik sagt weniger über Sprache als vielmehr über unsere Vorstellungen von Sprache. Computerlinguistik fußt auf einem bestimmten Bild von Sprache, das in Wissenschaft und Alltag gleichermaßen verbreitet ist.

*(Schmitz 1992:11. zit. nach
Karlfried Knapp et al. 2004, S.175)*

Unser Leben ist ohne Sprache unvorstellbar. Die Sprache in ihrer beiden Erscheinungsformen – mündlicher oder schriftlicher – ist ein Phänomen, das uns ausschließlich in allen und/oder in verschie-

denen Lebenssituationen umgibt und mit dem wir unsere Gedanken äußern können.

Die Sprache, anhand der wir miteinander kommunizieren, ist meist mit Grafik, Bildern und/oder Video verbunden. Das heißt, dass für die Sprache sehr wichtig die technische Unterstützung ist. Also, die Sprache, die uns auf natürlicher Weise vermittelt ist, ist mit Technik/Technischen Mitteln eng verbunden und auf sie angewiesen, weil die Kommunizierenden mit Hilfe der Sprache ständig entweder produzieren oder anhand von ihr rezipieren.

Die Sprache, als universales Phänomen ist Gegenstand bzw. Objekt der Untersuchung mehrerer Wissenschaften. Für die Sprache interessieren sich nicht nur Linguisten, sondern auch Wissenschaftler folgender Fachgebiete: Psychologen, Philosophen, Kommunikations- und Medienwissenschaftler, Informatiker, sogar Mediziner und Juristen. Herausgehend davon wird die Sprache anhand entsprechender Wissensbereiche geforscht.

Hauptteil

Um Computerlinguistik näher zu betrachten, halte ich es für wichtig, die einigen Definitionen darzustellen und sie zu behandeln.

Die Computerlinguistik ist das Fachgebiet, das sich mit der maschinellen Verarbeitung natürlicher Sprache beschäftigt. Sie ist im Überschneidungsbereich von Informatik und Linguistik angesiedelt, aber die Wurzeln der Computerlinguistik reichen bis in die fünfziger Jahre zurück. In diesem halben Jahrhundert seit ihrem Entstehen hat sie sich mittlerweile national und international erfolgreich etabliert, so dass auf dem Wissen aus der Informatik und der Linguistik aufbauend neue und eigenständige Methoden für die maschinelle Verarbeitung gesprochener und geschriebener Sprache entwickelt wurden.

(Carstensen/Jekat/Klabunde 2004:1)

Lobin (2010:10) betrachtet Computerlinguistik als

[...] *diejenige Wissenschaft, die ganz allgemein die maschinelle Verarbeitung von Sprache mit dem Computer in den Blick nimmt. Im Mittelpunkt stehen dabei Prozesse, die die Erzeugung oder Analyse von gesprochener oder schriftlich fixierter Sprache erlauben. Aber auch die Beschreibung der Sprache selbst in einer Weise, dass der Computer damit umgehen kann, ist Gegenstand der Computerlinguistik.*

Lobin zieht eine Grenze zwischen Linguistik und Computerlinguistik. Diese Abgrenzung begründet er damit, dass sich die Linguistik mit den Strukturen der Sprache beschäftigt und zwar damit, wie sich die Sprache in Lauten, Wörtern, Wortgruppen, Sätzen, Texten oder Gesprächen spiegelt. Unter Struktur werden Zeichensysteme gemeint, die sich auf Form und Inhalt der sprachlichen Einheit beziehen. Die Teilgebiete der Linguistik betrachten die Sprache nach Form und Inhalt und haben zum Ziel die Strukturen aufzudecken oder sie zu modellieren. (vgl. Lobin 2010:11)

Obwohl die Computerlinguistik zum Gegenstand die Forschung der Struktur hat, versucht sie im Unterschied zur allgemeinen Linguistik dieses Problem mittels bzw. anhand der formellen Modellierung und der algorithmischen Verarbeitung zu lösen und zwar nach algorithmischen Verfahrensvorschriften. (vgl. Lobin 2010:11)

Also, die Fragen von Sprachebenen und deren Einheiten (Laut – Phonologie, Wort – Morphologie, Lexik und Wortsemantik, Wortgruppe/Satz – Syntax und Satzsemantik, Text/Dialog – Textlinguistik) werden in der Computerlinguistik und in der allgemeinen Linguistik anhand unterschiedlicher Prozesse und verschiedener Verfahren behandelt. (vgl. Lobin 2010:10f.)

Da die Computerlinguistik als Wissenschaft bezeichnet wurde und ihr Name aus zwei Teilen - Computer und Linguistik - zusammengesetzt ist, lässt sich nicht schwer beweisen, dass Computerlinguistik ein interdisziplinäres Fach ist, dem eine Synthese informatischer und linguistischer Methoden und Kenntnisse zugrunde liegt. Des Weiteren wird Computerlinguistik von Jan W. Amtrup

(2004: 2) gekennzeichnet erstens als Teildisziplin der Linguistik, die sich mit berechnungsrelevanten Aspekten von Sprache und Sprachverarbeitung beschäftigt, zweitens als Disziplin für die Entwicklung linguistikrelevanter Programme und die Verarbeitung linguistischer Daten, drittens als Realisierung natürlichsprachlicher Phänomene auf dem Computer und viertens als praxisorientierte, ingenieurmäßig konzipierte Entwicklung von Sprachsoftware. (vgl. Amtrup 2004: 2f.)

Im Lehrbuch „Angewandte Linguistik“ von Karlfried Knapp (2004:177) wird die Interdisziplinarität der Computerlinguistik behandelt. Der Autor meint, dass „die interdisziplinäre Stellung der Computerlinguistik sich in den Definitionen des Faches zeigt“. Bußmann (2002: 141, zit. nach Knapp 2004:177) beschreibt die Computerlinguistik als eine „Disziplin zwischen Linguistik und (angewandter) Informatik“. Für Carstensen et.al (2001: 1, zit. nach Knapp 2004: 177) ist Computerlinguistik „...[angesiedelt] im Überschneidungsbereich von Informatik und Linguistik“.

Von Lenders/Willee (vgl. 1998:25, zit. nach Knapp 2004: 177) werden die Forschungsschwerpunkte der Computerlinguistik aufgelistet. Das sind geschriebene und gesprochene Sprachen, maschinelle Übersetzung und die Informationserschließung aus Texten. Eine andere Position hat Schmitz (vgl. 1992:15, zit. nach Knapp 2004: 177), der die Forschungsschwerpunkte der Computerlinguistik in drei Anwendungsbereiche unterteilt und zwar: Mensch-Maschine-Dialoge, automatische Textanalyse und maschinelle Übersetzung.

Jan W. Amtrup (2004) bezieht sich auf Teilbereiche der Computerlinguistik und behauptet, dass Computerlinguistik als eine Wissenschaft sowohl eine theoretische als auch eine praktische Seite hat. Seiner Ansicht nach beschäftigt sich die praktische Computerlinguistik mit der Forschung und Entwicklung neuer Anwendungen, die sich möglicherweise auf dem lokalen Computer anfinden. Im Unterschied zur praktischen Computerlinguistik behandelt die theoretische Computerlinguistik die Strukturen, die

maschineller Bearbeitung zugrunde liegen. (vgl. Amtrup 2004: 6)

Des weiteren bestimmt Jan W. Amtrup (vgl. 2004: 6) den Kreis der Fragestellungen von praktischer Computerlinguistik, unter denen er vereinigt: erstens - die Softwaresystemkonstruktion für die Bearbeitung von natürlichen Sprachen; zweitens - relevante Formalismen; drittens – die Bestimmung des Gegenstandsbereichs, dem die Modellierung unterliegt, viertens - die Bestimmung von den der Modellierung unterliegenden interessanten einzelsprachlichen oder anwendungsbezogenen Einheiten, und schließlich - die Ausprägung der Entwicklung vom Ziel.

Insoweit ist auch auf die Problemstellung der Aufgaben von theoretischer Computerlinguistik einzugehen. Theoretische Computerlinguistik untersucht die natürliche Sprache hinsichtlich der Formalisierung und maschineller Verarbeitung. Jan W. Amtrup (vgl. 2004: 8f.) weist auf den Kreis der Fragestellungen theoretischer Computerlinguistik hin, und nämlich: über welche Komplexität die natürliche Sprache verfügt bzw. wie kompliziert sie ist; über welche Möglichkeit verfügen die modernen Maschinen, um diese Komplexität der Sprache reibungslos zu bewältigen? Im Mittelpunkt der theoretischen Computerlinguistik steht die Frage der Art von Eigenschaften der Formalismen, weil der Autor für wichtig hält, durch diese Formalismen die Aspekte der natürlichen Sprache adäquat zu repräsentieren.

Zusammenfassung

Die behandelten Fragen lassen sich kurz folgendermaßen resümieren: Die Computerlinguistik ist eine Wissenschaft, in der beide Sichtweisen auf Sprache zusammenfließen, weil sich Computerlin-

guistik mit natürlichen Sprachen beschäftigt und die Sprache als formale Sprachen zu modellieren versucht, während die formalen Sprachen dabei als ein Instrument dienen und bezielen, die Eigenschaften der natürlichen Sprache besser verstehen zu lassen – vor allem in Hinsicht auf ihre prozeduralen Aspekte.

Die Computerlinguistik untersucht die Sprache im Hinblick auf die maschinelle Verarbeitung der natürlichen Sprache und befasst sich mit den Prozessen, die die gesprochene oder schriftliche Sprache erzeugen oder analysieren. Deswegen ist das Ziel der Computerlinguistik die Beschreibung der Sprache in der Weise, dass der Computer damit umgehen kann. Herausgehend davon steht im Vordergrund der Forschung von Computerlinguistik die Entfaltung von Software, ebenso die Entwicklung bestimmter Systeme, die die Sprache verarbeiten.

Literaturverzeichnis

1. Knapp K. et al. (Hg.) (2004): *Angewandte Linguistik. Ein Lehrbuch*. Tübingen, Basel: Franke C. K.
2. http://link.springer.com/chapter/10.1007%2F978-3-8274-2224-8_1#page-1 (Zuletzt aufgerufen am 14.09.2013)
3. Lobin H. (2010): *Computerlinguistik und Texttechnologie*. Paderborn: Fink UTB
4. Amtrup J. W. (2004): *Aspekte der Computerlinguistik*. In: Carstensen, K.U. / Jekat, S./ Klabunde, R.: *Computerlinguistik und Spractechnologie. Eine Einführung*. Elsevier GmbH. Online: <http://www.linguistics.rub.de/CLBuch/kapitel1A3.pdf> (Zuletzt aufgerufen am 24.09.2013)

კომპიუტერული ლინგვისტიკა - კვლევის მიზნები და ამოცანები

რუსუდან თაბუკაშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას 77, 0175, თბილისი, საქართველო
Tel: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია ლინგვისტიკის ერთ-ერთი ძირითადი ცნება – კომპიუტერული ლინგვისტიკა, რომლის კვლევასაც სპეციალურ ლიტერატურაში მნიშვნელოვანი ადგილი უჭირავს. კომპიუტერული ლინგვისტიკის საგანი, სფეროები და მათი გავლენა ბუნებრივი ენების მანქანურ დამუშავებაზე, როგორც წესი, სხვადასხვაგვარად განიმარტება. ჩვენ მიერ კომპიუტერული ლინგვისტიკა განხილვა როგორც ლინგვისტიკის შედარებით ახალი დარგი, რომელიც ორიენტირებულია ბუნებრივი ენების მანქანურ დამუშავებაზე და რომლის მიზანდასახულია აღნიშნულ დამუშავებასთან დაკავშირებული პროცესების ანალიზი.

საკვანძო სიტყვები:

ენა და კომუნიკაცია, კომპიუტერული ლინგვისტიკა, ფორმალური მოდელირება, ალგორითმული გადამუშავება, პრაქტიკული და თეორიული კომპიუტერული ლინგვისტიკა.

Компьютерная лингвистика – цели и задачи исследования

Табукашвили Русудан Михайловна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

Резюме

В статье рассмотрена одна из основных понятий лингвистики – компьютерная лингвистика. Ее исследование в специальной литературе занимает значительное место. Как правило, предмет компьютерной лингвистики, сферы и их влияние на машинное обрабатывание разъяснены по-разному. Компьютерная лингвистика нами рассмотрена как новая отрасль, которая ориентирована на машинное обрабатывание природных языков. Целью статьи является анализ процессов, связанных с указанным обрабатыванием.

Ключевые слова:

язык и коммуникация, компьютерная лингвистика, формальное моделирование, алгоритмовое обрабатывание, практическая и теоретическая компьютерная лингвистика.

Teilbereiche der Computerlinguistik

Russudan Tabukashwili
Georgische Technische Universität
Departement von freien Wissenschaften
77 Kostava Str., 0175, Tbilissi, Georgien
Tel: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

Resümee

In der Arbeit werden die linguistischen Begriffe im Hinblick auf die Corpuslinguistik behandelt, nämlich: Texttechnologie, Korpuslinguistik und Korpus. Im Rahmen der Informationstechnologie entstandene Richtung - Texttechnologie rückt die Modellierung der Information und ihre Verarbeitung in bezug auf ihre inneren Gesetzmäßigkeiten und ihrer Funktion in den Vordergrund. Das präzise und algorithmisierbare Verfahren der Textmodellierung und Textverarbeitung wird auf Texte als semistrukturierte Daten angewendet.

Korpuslinguistik beschäftigt sich mit der Sprache im Gebrauch, also mit der Sprache in der kommunikativen Funktion, in der die Sprache als Ergebnis eines originären Sprachproduktionsprozesses betrachtet wird. Korpuslinguistik ist darauf orientiert, das Wesen der Sprache zu erkennen und mehr Information darüber zu erhalten, wobei die Korpuslinguistik für die Mengen von Texten interessiert, die über die tausenden Texte verfügt, die auch als Bestandteile des Korpus bezeichnet werden. Unter einem Korpus wird eine große maschinenlesbare elektronische Sammlung von authentischen, gesprochenen und oder geschriebenen Texten verstanden.

Schlüsselwörter:

Texttechnologie, Korpus, semistrukturierte Daten, Textmodellierung, Textverarbeitung

Einführung

Die Sprache, die uns überall begleitet, ist auf natürliche Weise vermittelt und meist mit Grafik,

Bildern oder Video verbunden. Der Zusammenhang mit der technischen Unterstützung ist auch für die Sprache kennzeichnend, weil sie von uns ständig produziert und rezipiert wird. Die Computerlinguistik - ein neues Fachgebiet - beschäftigt sich mit der maschinellen Verarbeitung einer natürlichen Sprache. Zu den Teilbereichen der Computerlinguistik gehören Texttechnologie und Korpuslinguistik.

Hauptteil

Texttechnologie

Die Texttechnologie ist ein grundlegender Teilbereich der Computerlinguistik, obwohl sie sich im Unterschied zu Computerlinguistik später etabliert hat. Der Entstehung und Entfaltung der Texttechnologie hat der *Standard Generalized Markup Language (SGML)* beigetragen, der 1986 als Internationaler Standard entstanden ist. Hier ist darauf hinzuweisen, dass SGML der Informationstechnologie eine neue Richtung gegeben hat – die Informationen zu modellieren und sie zu verarbeiten nur im Rahmen ihrer inneren Gesetzmäßigkeiten und ihrer Funktion. Zur SGML-Anwendung gehören das World Wide Web (WWW) und Hypertext Markup Language (HTML), der eine Seitenbeschreibungssprache ist. Für sehr wichtig ist zu halten auch die Vereinfachung des komplexen Regelwerks von SGML. Des Weiteren ist auch zu nennen die direkte (nicht durch HTML-vermittelte) Anwendung von SGML im Internet. Das diente dazu, dass seit 1998 *Extensible Markup Language (EML)* angewendet wurde. (vgl. Lobin 2010:17)

Laut Lobin/Lemnitz (2004: 1, zit. nach Lobin, 2010: 17f.) wird als Texttechnologie bezeichnet:

[...]die Entwicklung von Verfahren, die präzise und deshalb algorithmisierbar sind und die auf Texte als semistrukturierte Daten angewendet werden. Die Texttechnologie ist in diesem Sinne wissenschaftlich begründete Praxis. Texttechnologie ist dadurch abzugrenzen

- von anderen sprachtechnologischen Dömenen, deren Gegenstand zumindest nicht in erster Linie Texte sind,

- von der Datenbanktechnologie, die sich mit der Verwaltung und Abfrage von strukturierten Daten befasst, die Texttechnologie hingegen mit semistrukturierten Daten

- von textorientierten Verfahren wie der theologischen, philologischen und juristischen Exegese, denen bezüglich des gleichen Untersuchungsgegenstandes andere Methoden und Untersuchungsziele zugrunde liegen.

Lobin (2010: 18) detailliert diese Definition und erörtert den Begriff „Texte als semistrukturierten Daten“. Er meint, dass Texttechnologie die Texte nicht als linguistische Gebilde untersucht werden sollen, sondern als eine bestimmte Art von Daten, die in der Texttechnologie eine andere Strukturierung aufweisen.

Korpuslinguistik

Bei der Definition vom Begriff Korpuslinguistik berücksichtigen Lemnitzer/Zinsmeier (2010) die beiden Teile der Disziplin - den Korpus und die Linguistik.

Ein Korpus ist eine Sammlung schriftlicher oder gesprochener Äußerungen. Die Daten des Korpus sind typischerweise digitalisiert, d.h. auf Rechnern gespeichert und maschinenlesbar. Die Bestandteile des Korpus bestehen aus den Daten selber sowie möglicherweise aus Metadaten, die diese Daten beschreiben, und aus linguistischen Annotationen, die diesen Daten zugeordnet sind.

(Lemnitzer/Zinsmeier 2010: 8)

Im Allgemeinen werden die linguistischen Korpusdaten auf Rechner gespeichert und auf Grund dessen sind sie maschinenlesbar und dienen unterschiedlichen Zwecken. Im Gegenteil zu Korpora beschäftigt sich Korpuslinguistik mit der Untersuchung der älteren Sprachstadien natürlicher Sprachen, aber die Grundvoraussetzung ist, dass die gegebenen Texte in digitalisierter Form existieren.

Als Korpuslinguistik bezeichnet man die Be-

schreibung von Äußerungen natürlicher Sprachen, ihrer Elemente und Strukturen, und die darauf aufbauende Theoriebildung auf der Grundlage von Analysen authentischer Texte, die in Korpora zusammengefasst sind. Korpuslinguistik ist eine wissenschaftliche Tätigkeit, d.h. sie muss wissenschaftlichen Prinzipien folgen und wissenschaftlichen Ansprüchen genügen. Korpusbasierte Sprachbeschreibung kann verschiedenen Zwecken dienen, zum Beispiel dem Sprachunterricht, der Sprachdokumentation, der Lexikographie oder der maschinellen Sprachverarbeitung.

(Lemnitzer/Zinsmeier 2010: 10)

Nach Perkuhn/Keibel/Kupietz (vgl. 2012: 14f.) beschäftigt sich die Korpuslinguistik mit der Sprache im Gebrauch. Unter dem Sprachgebrauch ist vom Autor die Sprache in der kommunikativen Funktion gemeint, in der die Sprache als Ergebnis eines originären Sprachproduktionsprozesses betrachtet wird.

Perkuhn/Keibel/Kupietz (vgl. 2012:18) weisen darauf hin, dass es einen Unterschied zwischen Computerlinguistik und Korpuslinguistik gibt, weil bei beiden Wissensbereichen die Sprache unterschiedliche Rolle spielt. Für die Computerlinguistik ist interessant die Frage, wie die Sprache funktioniert. Des Weiteren untersucht sie folgende Fragen – wie werden die Informationen durch die Sprache bekommen, wie werden die fremdsprachigen Texte wahrgenommen bzw. verstanden, wie werden die Hindernisse bei diesen Prozessen bewältigt sowie die Frage, wie die Hindernisse vermieden und verkleinert werden können. Im Unterschied zur Computerlinguistik interessiert sich die Korpuslinguistik für die Sprache, also die Sprache selbst ist das Objekt ihrer Untersuchung. Dabei können aus der Computerlinguistik stammende Denkansätze und Verfahren in die Korpuslinguistik eingesetzt werden, obwohl die Korpuslinguistik darauf orientiert ist, das Wesen der Sprache zu erkennen und mehr Information darüber zu erhalten. Es ist auch zu nennen, dass obwohl Computerprogramme in beiden Bereichen eingesetzt werden, haben sie verschiedene Ziele, und zwar – die Operationalisierung in der Korpuslingu-

istik ist nur Mittel, ein Zweck zu erreichen, während die Operationalisierung in der Computerlinguistik das eigentliche Ziel ist.

An dieser Stelle möchte ich Unterschiede zwischen Linguistik und Korpuslinguistik darstellen. Nach Bubenhofer (vgl. 2009: 16) beschäftigt sich die Linguistik mit den Sammlungen von Texten, während sich die Korpuslinguistik für die Mengen von Texten interessiert. Tausende Texte sind Bestandteile des Korpus. Ein weiterer Unterschied besteht darin, dass die Korpuslinguistik Akzente auf den Sprachgebrauch in großen Textgruppen und nicht auf einzelne Texte stellt. Und schließlich wird die Korpuslinguistik vom Autor einerseits als empirisch charakterisiert und andererseits betont er, dass sich die beiden Wissenschaften voneinander durch die angewendete Methode unterscheiden, und zwar die Korpuslinguistik verwendet die quantitative Methode.

Lemnitzer/Zinsmeier (vgl. 2010: 11) weisen darauf hin, dass die Korpuslinguistik zweckorientiert ist und mehrere Disziplinen beinhaltet, und zwar die Übersetzungswissenschaft, die Lexikographie und die Sprachlehre. Dieselben Autoren sehen die Stärke der Korpuslinguistik darin, dass sie auf Grund der Datenbasis nicht nur die Struktur einer Sprache, sondern auch deren Verwendung untersuchen kann (Ebd. S. 10).

Die Bedeutung der computerbasierten Korpora für die Sprachwissenschaft wird mit der Bedeutung der Mikroskopierfindung verglichen, weil Korpora "eine neue Sicht auf Sprache" ermöglichen (Lenz 2000:12, zit. nach Mukherjee 2009: 30). Korpuslinguistik ist nicht nur neue Methode, sondern auch eine linguistische Disziplin eigenen Rechts. Für einen wichtigen Aspekt der Korpuslinguistik ist eine enge Zusammenarbeit zwischen theoretischen Linguisten und empirisch arbeitenden Linguisten angesehen. (vgl. Lemnitzer/Zinsmeier 2006: 6)

Laut Lemnitzer/Zinsmeier (vgl. 2010: 32f.) unterscheiden sich in der Korpuslinguistik drei Ansätze: der korpusbasierte quantitative Ansatz; der korpusbasierte quantitativ/qualitative Ansatz und der

korpusgestützte qualitative Ansatz.

Der korpusbasierte quantitative Ansatz beinhaltet das Extrahieren der quantitativen Daten von rohen, nicht linguistisch annotierten Korpora. Dieses Verfahren wird in den texttechnologischen Anwendungen verwendet. (vgl. Lemnitzer/Zinsmeier 2010: 33)

Der korpusbasierte quantitativ/qualitative Ansatz ist dem korpusbasierten, quantitativen Ansatz ähnlich. Dieses Verfahren beinhaltet die Korpusanalyse. Auf Grund dieses Verfahrens wird die Basis für linguistische Untersuchungen gebildet. Dieser Ansatz der Korpuslinguistik wird erfolgreich in der Lexikologie, Übersetzungswissenschaft und im Sprachunterricht verwendet. (vgl. Lemnitzer/Zinsmeier 2010: 37)

Nach dem korpusgestützten qualitativen Ansatz werden die Korpusdaten als zusätzliche Quelle der Evidenz betrachtet. Nach dem Heranziehen von Korpora haben die Forscher zum Ziel die Korpusdaten nicht als Ganzes zu betrachten, sondern sie nach den meist syntaktischen Konstruktionen zu untersuchen. Die Nachteile dieses Verfahrens bestehen darin, dass es schwierig ist, in den Korpusdaten die relativ komplizierten Konstruktionen, in denen lexikalische und grammatische Elemente vorkommen, zu finden. Die Anwendung eines Korpus wird von den Autoren mit der Suche nach einer Nadel im Heuhaufen verglichen. (vgl. Lemnitzer/Zinsmeier 2010: 37f.)

Korpus

In der Fachliteratur wird oft für Definition von Korpus die Erläuterung von Francis (1982: 17, zit. nach Mukherjee 2009: 20) angeführt:

[A] corpus is a collection of texts assumed to be representative of a given language, dialect, or other subset of a language to be used linguistics analysis.

Laut Mukherjee (2002: 47) wird in der modernen Korpuslinguistik unter einem Korpus verstanden:

[...]eine große maschinenlesbare Sammlung von authentischen, gesprochenen und oder geschriebenen Texten, die als repräsentativ für den Sprachgebrauch insgesamt (bzw. für eine spezifische Gebrauchssituation) angesehen wird. Die linguistische

Analyse solcher Korpora ist in ihrer typischerweise computergestützten Durchführung exhaustiv und intersubjektiv überprüfbar sowie in der Erklärung der Befunde frequenzorientiert und kontextsensitiv.

Des Weiteren werden vom Mukherjee (2009) die Grundsätze angeführt und sie einzeln erläutert. Die Grundsätze für die Kompilation von Korpora findet der Forscher sowohl wichtig als auch notwendig. Für solche hält er: Authentizität, Repräsentativität, Computerisierung.

Unter dem ersten Grundsatz – der Authentizität – versteht der Autor, dass die Korpora nur aus den tatsächlichen Texten, aus echten Äußerungen gebildet werden müssen, also, Korpora werden anhand realer Äußerungen/Texte aufgebaut. In dieser Hinsicht legt dieser Grundsatz den Wert an natürliche Sprache, die vom Sprecher in realen Kontexten verwendet werden. In Korpus werden nicht echte, also erfundene Daten nicht aufgenommen. Die Aufnahme von erfundenen Daten ist zu vermeiden, weil die Natürlichkeit der zum Korpus gehörenden Daten nicht durch unnatürliche, künstliche Daten gefährdet werden muss. (vgl. Mukherjee 2009: 21)

Unter dem zweiten Grundsatz – Repräsentativität – wird ein Rückschluss von der Korpusanalyse auf die Sprachverwendung verstanden. Nach der Ansicht des Autors ist dieser Rückschluss nur dann der Fall, „wenn das Korpus den Sprachgebrauch in einer Sprechergemeinschaft insgesamt oder in einem Genre repräsentiert.“ (Mukherjee 2009:21) Herausgehend davon wird vom Autor Korpus als eine Stichprobe „aus der Gesamtpopulation an gesprochenen und geschriebenen Texten in einer Sprache oder in einem Teilgebiet der Sprache“ bezeichnet. (Ebd.) Danach wird noch in Betracht gezogen, dass die Repräsentativität von der Größe der Korpora abhängt. Aus einem größeren Spektrum der sprachlichen Anwendungsfälle können die Daten eingetragen werden. Je größer das Spektrum ist, desto repräsentativer kann das Korpus sein. (Ebd.)

Mit dem dritten Grundsatz – Computerisierung – rücken in den Vordergrund die wesentliche Rolle und Funktion des Computers einerseits für die

Korpuskompilation und andererseits für die automatische Korpusanalyse. Hier wird deutlich, dass es ohne diesen Grundsatz unvorstellbar ist, auf das Korpus automatisch zuzugreifen und es zu untersuchen. (vgl. Mukherjee 2009:22f.).

Ähnlich erörtern auch Perkuhn/Keibel/Kupietz (vgl. 2012:45) den Begriff Korpus. Ihrer Ansicht nach, kann „der Begriff Korpus [...] allgemein als – idealerweise elektronische Sammlung schriftlicher oder gesprochener Äußerungen definiert werden“.

Demzufolge werden Korpora als empirische Grundlage und speziell in der Korpuslinguistik als Stichprobe des Sprachgebrauchs bezeichnet. Die Autoren betonen, dass Korpora aus den Primärdaten (aus den Texten selbst), aus den Metadaten (Zusatzinformationen zu einem Text –Autor, Verlag, Datum der Veröffentlichung, bibliografische Angaben) und aus Annotation (Zusatzinformation zu den Elementen unterhalb der Textebene) bestehen. (vgl. Perkuhn-/Keibel/Kupietz 2012: 45)

Zusammenfassung

Der grundlegende Teilbereich der Corpuslinguistik - Texttechnologie untersucht die Texte nicht als linguistische Gebilde, sondern als eine bestimmte Art von Daten, die in der Texttechnologie eine andere Strukturierung aufweisen. In der Texttechnologie werden die Texte als semistrukturierte Daten angesehen und dargeboten.

In der Korpuslinguistik, die sich mit der Untersuchung der älteren Sprachstadien natürlicher Sprachen beschäftigt, werden die linguistischen Daten (bzw. Texte in digitalisierter Form) auf Rechner gespeichert. Außer von Äußerungen natürlicher Sprachen beschreibt die Korpuslinguistik auch deren Elemente und Strukturen. Diese Art der Sprachbeschreibung (korpusbasierte Sprachbeschreibung) werden mit unterschiedlichen Zwecken in verschiedenen Bereichen (Sprachunterricht, Lexikographie, maschinelle Sprachverarbeitung usw.) verwendet

werden. Die Korpuslinguistik - Digitalisierung von Texten - besteht aus den Daten, aus Metadaten, und aus linguistischen Annotationen, die diesen Daten zugeordnet sind.

Korpus wird als eine große maschinenlesbare Sammlung von authentischen, gesprochenen und oder geschriebenen Texten verstanden, die als repräsentativ für den Sprachgebrauch insgesamt bzw. für eine spezifische Gebrauchssituation angesehen wird. Die Grundsätze für die Kompilation von Korpora sind: Authentizität, Repräsentativität, Computerisierung.

Literaturverzeichnis

1. Lobin H. (2010): Computerlinguistik und Texttechnologie. Paderborn: Fink UTB
2. Lemnitzer L./ Zinsmeier H. (2010): Korpuslinguistik. Eine Einführung. Tübingen: Narr.
3. Perkuhn, R./ Keibel, H./ Kupietz M. (2012): Korpuslinguistik. Bamberg: Wilhelm Fink
4. Bubenhofer N. (2009): Sprachgebrauchsmuster: Sprache und Wissen. Korpuslinguistik als Methode der Diskurs- und Kulturanalyse. Berlin, New York: De Gruyter. Online: http://books.google.de/books?id=2QyDgQ6shV8C&pg=PA15&hl=de&source=gbs_toc_r&cad=4#v=onepage&q&f=false (Zuletzt aufgerufen am 23.09.2013)
5. Anglistische Korpuslinguistik. Eine Einführung. Berlin, Erich Schmidt

კომპიუტერული ლინგვისტიკის მიმართულებები

რუსუდან თაბუკაშვილი
საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი
ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი
კოსტავას 77, 0175, თბილისი, საქართველო
Tel: 593 512 484
E-mail: r.tabukashvili@gmail.com

რეზიუმე

სტატიაში განხილულია კომპიუტერული ლინგვისტიკის ჭრილში ისეთი ლინგვისტური ცნებები, როგორებიცაა: ტექსტის ტექნოლოგია, კორპუსის ლინგვისტიკა და კორპუსი. ინფორმაციული ტექნოლოგიების წიაღში აღმოცენებული ახალი მიმართულება - ტექსტის ტექნოლოგია მოიაზრებს ინფორმაციის მოდელირებას და მის დამუშავებას მისი შიდა კანონზომიერებებისა და მისივე ფუნქციების ჩარჩოებში. ტექსტის მოდელირებისა და ტექსტის დამუშავების ზუსტი და ალგორითმული მეთოდი ტექსტებთან მიმართებაში სემისტრუქტურული მონაცემების (ინფორმაცია, რომლებიც არ ექვემდებარება ზოგად სტრუქტურას და მოიცავს სტრუქტურული ინფორმაციის მხოლოდ ერთ ნაწილს) სახით გამოიყენება.

კორპუსის ლინგვისტიკა იკვლევს ენის კომუნიკაციურ ფუნქციას, ენას როგორც ენის პროდუცირების პროცესის შედეგს. იგი ორიენტირებულია იმაზე, რომ შეიცნოს ენის არსი და მოიპოვოს მეტი ინფორმაცია მის შესახებ. ამ პროცესში კორპუსის ლინგვისტიკის ინტერესის სფეროს შეადგენს მოიძიოს ტექსტთა დიდი ოდენობა/რაოდენობა, (ათასობით ტექსტი), რომლებიც, თავს მხრივ, წარმოადგენენ კორპუსის შემადგენლებს, ეს უკანასკნელი კი განიხილება როგორც მანქანური კითხვისათვის შესაფერისი/ვარგისი აუთენტიკური, ზეპირი და წერილობითი ტექსტების დიდი ელექტრონული კრებული.

საკვანძო სიტყვები:

ტექსტის ტექნოლოგია, კორპუსი, სემისტრუქტურული მონაცემები, ტექსტის მოდელირება, ტექსტის დამუშავება.

Направления компьютерной лингвистики

Табукашвили Русудан Михайловна
Грузинский технический университет
Департамент либеральных наук
Ул. Костава 77, 0175, Тбилиси, Грузия
Тел.: 593 512 484
E-mail.: r.tabukashvili@gmail.com

Резюме

В статье рассмотрены такие лингвистические понятия, как: технология текста, лингвистика корпуса и корпус, в разрезе компьютерной лингвистики. Новое направление, созданное в сфере информационной технологии – технология текста подразумевает моделирование текста и его обработку в рамках функции и внутренней закономерности. Метод моделирования текста и его точная и алгоритмическая разработка используются как семиструктурные данные по

отношению к текстам (информация, которая не подчиняется общей структуре и содержит только одну часть структурной информации).

Лингвистика корпуса изучает коммуникативную функцию языка, а также язык, как результат процесса продуцирования языка. Она ориентирована на том, чтобы осознать суть языка и раздобыть больше информации о нем. В этом процессе сферой интересов корпусной лингвистики является добывание множества текстов, которые со своей стороны представляются как составные части корпуса, а корпус рассматривается как большой электронный набор аутентичных, устных и письменных текстов, пригодных для машинного чтения.

Ключевые слова:

технология текста, корпус, семиструктурные данные, моделирование текста, разработка текста.

Scripta manent

აგტორები

- ციური ასელედანი** – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგია, ფილოლოგიურ მეცნიერებათა დოქტორი, ემერიტუს-პროფესორი
- ქეთევან გაბუნია** – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, პროფესორი
- მარინე კობეშავიძე** – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, რომანული ფილოლოგიის ასოცირებული პროფესორი
- თამარ გაგოშიძე** – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტი
- ლიანა გამყრელიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ქართული ფილოლოგიისა და მედია-ტექნოლოგიების დეპარტამენტის დოქტორანტი
- ნანა გვენეტაძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტის დოქტორანტი
- რუსუდან გოცირიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა კანდიდატი, პროფესორი, ოქსფორდის საუნივერსიტეტო საზოგადოების ასოცირებული წევრი
- ციური დეკანოზიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტის დოქტორანტი
- დოდო ლაბუნიძე** – თბილისის გრ. რობაქიძის სახელობის უნივერსიტეტი, ფილოსოფიისა და სოციალურ მეცნიერებათა კვლევითი ინსტიტუტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი
- თინათინ მოსემდელიშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ქართული ფილოლოგიისა და მედია-ტექნოლოგიების დეპარტამენტის დოქტორანტი
- მარინა ზორანიანი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ლიბერალურ-მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ციალა საკარული** – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ენების ცენტრის ინგლისური ენის პედაგოგი
- ია ჩიქვინიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი
- ანა ჩხეიძე** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ქართული ფილოლოგიისა და მედია-ტექნოლოგიების დეპარტამენტის დოქტორანტი
- რუსუდან თაბუკაშვილი** – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, პროფესორი
- თამარ ფხაკაძე** – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტის დოქტორანტი

ჟურნალის რედკოლეგია

მაია ჩხეიძე – საქართველოს უნივერსიტეტი, ენების დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

რუსუდან თაბუკაშვილი – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი. ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, პროფესორი

გიოლა ფურცელაძე – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

ია ჩიქვინიძე – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

ჰანს რუდიგერ ფლუკი – ბოხუმის უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი

კულპაშ ბეიბიტოვა – გუმილიოვის სახ. ევრაზიის ნაციონალური უნივერსიტეტის პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი (ქ. ასტანა)

ტანია გრისჰამერი – ფილოლოგიის მაგისტრი (DAAD)

ქეთევან გაბუნია – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, რომანული ფილოლოგიის მიმართულების ხელმძღვანელი, პროფესორი

ია ბურდული – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

მარია მიხაილოვა – მოსკოვის ლომონოსოვის სახელობის სახელმწიფო უნივერსიტეტის სრული პროფესორი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, რუსეთის საბუნებისმეტყველო აკადემიის აკადემიკოსი

სილვია ბოტევა – სოფიის წმინდა კლემენტ ოპრიდელის სახელობის უნივერსიტეტი, რომანული ფილოლოგიის დეპარტამენტის ხელმძღვანელი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

ტატიანა მეგრელიშვილი – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის მეცნიერებათა დოქტორი, პროფესორი

ალბა გრაციანო – იტალიის ქ. ტუსციას უნივერსიტეტი, ენების ცენტრის დირექტორი, ფილოლოგიის დოქტორი, პროფესორი

ალესანდრა სპადაფორა – იტალიის ქ. ტუსციას უნივერსიტეტი, ენების ცენტრი, ფილოლოგიის დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

გიორგი ყუფარაძე – ივანე ჯავახიშვილის სახელობის თბილისის სახელმწიფო უნივერსიტეტი, ჰუმანიტარულ მეცნიერებათა ფაკულტეტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, ასოცირებული პროფესორი

რუსუდან გოცირიძე – საქართველოს ტექნიკური უნივერსიტეტი, ბიზნეს-ინჟინერინგის ფაკულტეტი, ლიბერალურ მეცნიერებათა დეპარტამენტი, ფილოლოგიის აკადემიური დოქტორი, პროფესორი, ოქსფორდის საუნივერსიტეტო საზოგადოების ასოცირებული წევრი

Редколлегия журнала

Майя Чхеидзе – Грузинский университет, руководитель департамента языков, доктор филологических наук, профессор

Русудан Табукашвили – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, академический доктор филологии, профессор

Виола Пурцеладзе – Тбилисский государственный университет им. Иванэ Джавахишвили, доктор филологических наук, профессор

Ия Чиквинидзе – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, академический доктор филологии, ассоциированный профессор.

Ганс Руддигер Флук – Профессор Бохумского университета, доктор филологических наук, профессор

Кульпаш Бейбитова – Профессор национального университета Евразии им. Гумилева (г. Астана), доктор филологических наук

Таня Грисхаммер – Магистр филологии (DAAD)

Кетеван Габуния – Тбилисский государственный университет им. Иванэ Джавахишвили, факультет гуманитарных наук, академический доктор филологии, руководитель направления романской филологии, профессор

Ия Бурдули – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, академический доктор филологии, ассоциированный профессор

Мария Михайлова – Московский государственный университет им. М. Ломоносова, доктор филологических наук, профессор, академик Российской Академии Естественных Наук (РАЕН)

Сильвия Ботева – Софийский университет им. Святого Клементя Охридского, руководитель департамента романской филологии, профессор

Татьяна Мегрелишвили – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, доктор филологических наук, профессор

Альба Грациано – Университет г. Тусция (Италия), директор центра языков, профессор

Алессандра Спадафора – Университет г. Тусция (Италия), доктор филологии, ассоциированный профессор центра языков

Георгий Купарадзе – Тбилисский государственный университет им. Иванэ Джавахишвили, факультет гуманитарных наук, академический доктор филологии, ассоциированный профессор

Русудан Гоциридзе – Грузинский технический университет, факультет бизнес-инженеринга, департамент либеральных наук, академический доктор филологии, профессор, ассоциированный член Оксфордского Университетского Общества

Scripta manent

Editorial board

Maia Chkheidze – Head of the Languages Department of Georgian University, Doctor of Philological Science, Professor

Rusudan Tabukashvili – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Academic Doctor of Philology, Professor

Viola Purzeladze – Tbilisis' State University, Doctor of Philological Science, Professor

Ia Chikvinidze – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Academic Doctor of Philology, Assosiated Professor

Hans Rudiger Fluck – Professor of the Bokhums' University, Doctor of Philological Science

Kulpash Beibitova – Gumilev's National Eurasian University (Astana), Doctor of Philological Science, Professor

Tanya Griskhamer – Master of Philology (DAAD)

Ketevan Gabunia – Tbilisis' State University, Faculty of Humanitarian Sciences, Head of the Dirrection in Romanian Philology, Academic Doctor of Philology, Professor

Ia Burduli – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philology, Assosiated Professor

Maria Mikhailova – Moscow's State University, doctor of Philological Science, the academician of Russian Academy on the Nature Study (RANS)

Sylvia Boteva – Sofia's Uniersity of Holy Klement Okhridsky, the leader of the romanian philology department, professor

Tatiana Megrelishvili – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Doctor of Philological Science, Professor

Alba Graziano – University of Tuscia, Italy, Language Center Director, Professor

Alessandra Spadafora – University of Tuscia, Italy, Language Center, Doctor of Philology, Assosiated Professor

Georgi Kuparadze – Tbilisis' State University, Faculty of Humanitarian Sciences, Academic Doctor of Philology, Assosiated Professor

Rusudan Gotsiridze – Georgian Technical University, Business-Engineering Faculty, Department of Liberal Sciences, Academic Doctor of Philology, Full professor, the associate member of Oxford's University Society